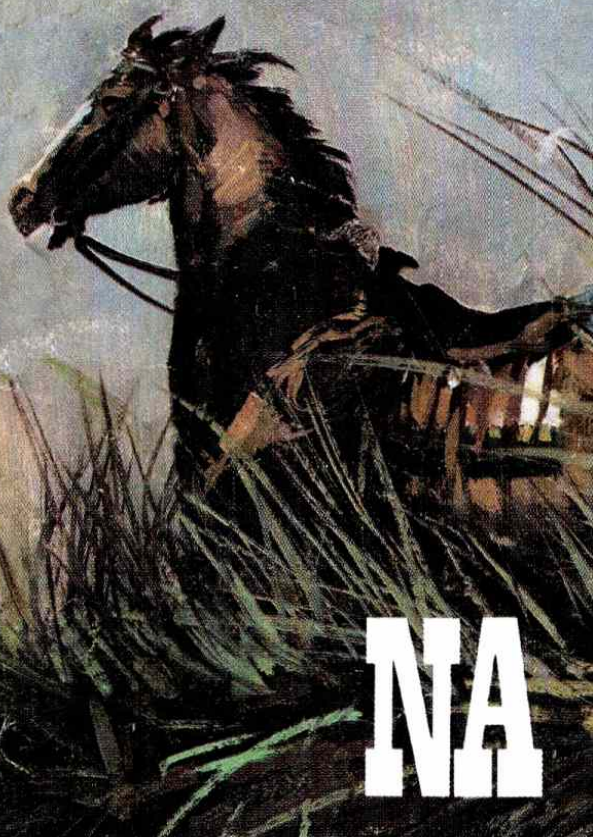

WESTERN ROMAN
LASO
CIJENA 10 d. BROJ 339

ZLATO NA GRANICI

ZLATO NA GRANICI

Robert Poole: ZLATO NA GRANICI

Naslov originala: SONORA GUNS

Copyright: Manor Books

Recenzija: Nevenka Jednaček, profesor

Prijevod: J. Knežević

Grafički urednik: Ivica Bartolić

Urednik: Marcel Čukli

•Laso• – Izdavač OOUR Informativno-revijalna izdanja – n. sub. o. Radne organizacije •Vjesnik• n. sol. o. OOUR-a, Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4 – Glavni i odgovorni urednik Borivoj Jurković – Tisak OOUR Novinsko-revijalna štamparija i OOUR TMG •Vjesnik•, Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4 – Zagreb 1980

Copyright (sva prava za Jugoslaviju) VJESNIKOVA PRESS AGENCIJA Zagreb.

Cijena pretplate za godinu dana iznosi 520 ili 468 d s popustom od 10%, a za 6 mjeseci 260 d ili 234 d s popustom. Samo unaprijed plaćena pretplata osigurava popust od 10%. Pretplata se uplaćuje općom uplatnicom u korist računa 30101-833-586 OOUR •Vjesnik SSRNH• s oznakom za •Laso•.

Cijena za inozemstvo: DM 1.80, ASCH 1000, SFRS 200, HFL 2.00

Cijena inozemne pretplate za 6 mjeseci: DM 36.00, SKR 63.00, ASCH 250.00, FF 74.00, SFRS 36.00, HFL 37.00, US\$ 15.00

UPLATA NA DEVIZNI RAČUN 30101-620-37-7210-256 – Privredna banka Zagreb za •Vjesnik•.

EKONOMSKA PROPAGANDA: •Vjesnik• Agencija za marketing Zagreb. Trg bratstva i jedinstva 6. 1/1 kolor zadnja stranica 7.000 d ili 480 US\$.

Oslobodeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/7-1973. od 26. XI 1973.

I

Jahali su već tjednima, a čovjek ispred njih je još šutio. Dva puta su podigli logor. Kad ga je Jud zapitao želi li još kave, čovjek nije odgovorio, čak nije ni progundao. Obično bi barem nešto progundao. Jud je jednom pomislio da se nasmiješio, no ta je pomisao izbljeglila poput zvijezda u svitanje. Nije to bio smiješak, već gnjevno rezanje. Što su duže jahali, čovjek je zapadao u sve dublju šutnju, oko donje vilice mu se nazirao sve odlučniji izraz. Nije se nasmiješio ni kad je pronašao Juda tamo u Scotts Bluffu i uzeo ga u službu. Također je bio posve ozbiljan dok je govorio o hrpi zlata što ih očekuje u podnožju Sierra Nevade povrh Stanislaus Rivera. Bio je krut, hladan, prepreden i opsjednut željom da što prije prigrabi zlato. U salun je ušao sam, popio dva viskija, a zatim je otišao do drugog kraja bara.

— Ti si Jud Wilson?

— Možda — suzdržano će Jud. — Ovisi o tome tko to pita...

Jud prouči oštre crte njegova lica. Sigurno je doživio i boljih trenutaka. No prije nego što su mu zacijeljele mnogobrojne ogrebotine na licu, bilo je i gorkih časova. Ramena su mu bila nalik na grubu granitnu stijenu s koje su opušteno visile ruke. Debeli sloj pra-

šine skrutio mu se na šeširu, košulji, hlačama. Očito je dugo jahao. Cizme su bile gotovo nove a kolt i korice je doslovno njegovao. Na oružju se vidjela samo patina koja govori o mnogim satima upotrebe.

Jud odmah shvati sve. Ponajprije, taj čovjek zna da je on Jud Wilson. Nadalje, dovoljno je čvrst da se uhvati ukoštac s barem četiri snažna čovjeka. U salunu Prairie Rose zacijelo bi u poštenoj borbi pobijedio bilo koju četvoricu.

Dok je promatrao gromadu ispred sebe, Jud je uočio još dvije činjenice. Ožiljci su pokazivali da je taj čovjek posve ravnodušan prema borbi, bez obzira na to s koliko se snage bori, a njegov hladni pogled nije odavao čovjeka koji se bori pošteno. Drugu činjenicu Jud nikako nije mogao previdjeti unatoč svjesnim naporima da to ne zapazi: samo iskusni revolveraš pazi da mu oružje uvijek bude uredno i spremno i pri tome posve zaboravlja na prljavštinu svoje odjeće. Upravo zbog toga Jud se i ne potrudi da sazna s kim razgovara.

— U redu... ja sam Jud Wilson. Pa što?

— Želio bih porazgovarati s tobom — čovjek se okrene prema stolu uz obližnji zid.

— Pričekaj... — polagano će Jud.

— O čemu da porazgovaramo?

Div na trenutak pogleda Juda, a zatim produži prema stolu. Domahne barmanu, koji donese bocu viskija i dvije debele čaše. Jud se donjiše do stola, prebaci nogu preko stolca i pričekao.

— Jesi li ti momak Amosa Wilsona?

— Čini se da znaš vraški mnogo o meni — uzvratit ću Jud dopustivši sebi da pokaže razdražljivost.

— Nikako. Znam samo da si momak Amosa Wilsona, Jude. — naliže čaše do polovice i jednu gurne k Judu. — Je li ti otac kada govorio o Sonori?

— Meksiko? Kalifornija?

Naravno, pomisli Jud, otac je mnogo govorio o Sonori. U posljednja dva tjedna života starom se ludaku, čini se, ništa drugo i nije vrzlo u glavi. Bio je to mahnit starac. Uništila ga je zlatna groznica, na koju je naprosto rasuo svoje vrijeme.

— Nisam ga gotovo ni upoznao. No što želiš? Otac je umro prije šest godina.

— Bio je sa mnom u Sonori. On, neki Joe Sharp i neki Charley Able. Zar ti ništa nije kazao?

— Mislim da je spomenuo Joea Sharpa. Ubili su ga Indijanci, je li tako?

— Joea Sharpa i Charleya Ablea. Obojicu. Je li tvoj otac spomenuo Carla Jensena? — čovjek otpije gutljaj viskija i opet pogleda Juda.

Carl Jensen. To ime pobudi u Judu uspomene na oca koje su godinama ležale zapretene u nekom kutku pamćenja. Neugodne uspomene.

— Zar si ti Carl Jensen? — zapita Jud.

— Da... Onda, je li ti otac ikada pričao o Sonori?

— Kazao je samo da je tamo četrdesetih godina tražio zlato. Ali ne sjećam se da sam ga pravo vidio prije nego što se vratio iz rata... a pouzdano znam da se nije obogatio.

— U zabludi si.

— Kući nije donio ni toliko da

plati hipoteku na farmi.

— To ne znači da nije imao hrpu zlata dok je još bio tamo. Što ti je otac kazao o Sonori, Jude?

Jud Wilson se zagleda u golemog čovjeka što mu je sjedio sučelice. Amos Wilson je kazao Judu da će ga poslije rata povesti u Sonoru i da tamo ima dovoljno zlata kako bi mogli živjeti u izobilju do kraja života. U Sonori je bilo zlata više nego što je Jud mogao i zamisliti. No Amos Wilson je također kazao Judu da su Indijanci ubili tri njegova druga. Carl Jensen je bio jedan od te trojice, a koliko je Jud mogao ustanoviti pogledavši preko stola, ovaj nije nimalo nalikovao na mrtvaca.

— Kazao je da je tamo ostavio mnogo zlata i da su crvenokošci ubili tebe i još dvojicu. Samo foliko.

— Ja sam jedini koji je preživio. A Joea Sharpa i Charleya Ablea nisu ubili Indijanci, već razbojnici.

— Ako misliš da bih ti mogao pomoći u pronalaženju očeva rudnika, onda si slabe sreće, Jensene. Otac nije ostavio nikakve papire. Čini se da je sve imao u glavi, a poginuo je kad je konjica Konfederacije 1862. godine spalila našu kuću i druge zgrade na farmi.

— Ništa više ne moram znati o mjestu na kojem se nalazi zlato. Potrebna mi je samo pomoć, Jude.

— Pa zašto baš moja pomoć?

— Pravno, dio pripada tvom ocu. Posljednje dvije godine sam tražio Amosa. Saznao sam da više nije živ, ali da ima sina. Dovoljno si pametan i zacijelo znaš da se to ne može pokupiti samo tako. Do vraga, kad bi se moglo, uradio bih to već odavno.

— Pa zašto baš ja? Zašto ne uzmeš nekog drugog znanca? Punih osam godina sam bio uvjeren da je otac sišao s uma govoreći o tom zlatu. Naposljetku sam se samo smijao njegovim pričama. Ta zamisao je zvučala tako ludo da nikada nisam ni pomislio na potragu za zlatom. Naprosto nisam mogao povjerovati da postoji! Svaki kopač

zlata koji se vrati kući bez prebijene pare u džepu zna za desetak bogatih nalazišta, na kojima cijeli imetak čeka da ga tko pokupi! Obično imaju zemljopisne karte, no služeći se njima, čovjek ne može stići ni do Kalifornije, a kamoli pronaći rudnik. Jensene, već sam prije nekoliko godina prestao vjerovati u zlato Sonore. Mislim da me ni ti nisi uvjerio.

Jensen mirno posegne u džep, izvadi grumen zlata i stavi ga na stol. Zatim natoči viski u svoju čašu. Jud dohvati grumen i pogleda ga. Bio je debeo poput palca a i toliko dugačak. Na opip gladak, težak.

— U redu, Jensene, imaš komad zlata. Pa što? Možda je iz Sonore, a možda iz Sunrisea u Wyomingu. Kako da to znam? Pretpostavimo li da je iz Sonore, ipak nema nikakvih dokaza da bi tamo postojao još neki takav komad.

Čeličnoplave Jensenove oči zagledaju se u Judove.

— Čini se da ti otac ipak nije mnogo ispričao.

— Ta rekao sam da nije.

— Onda dopusti da ti ja ispričam. Nas četvorica smo imali rudnike jedan do drugoga. Pošto smo iscrpili najbogatije žile, udružili smo se. Od 1848. do 1854. radili smo pametno. Prodavali smo samo toliko koliko nam je bilo potrebno za opskrbu. Godine 1854. kupili smo još tri susjedna rudnika. Dobar dio iskopanog zlata sakrili smo u jednoj spilji. Nismo htjeli da tko sazna koliko smo zlata iskopali. U toj spilji ga ima dovoljno da bi desetak ljudi moglo živjeti u izobilju, ma koliko se trudili da što prije potroše zlato.

Jensenove riječi bile su nalik na one Judova oca. Jud opet osjeti kako ga obuzima ona poznata groznica, pohlepa za zlatom što ga je izjedala prvih nekoliko tjedana poslije povratka Amosa Wilsona. No poslije očeve smrti Juda je posve napustila pomisao na zlato, jer više nije bilo nikakvog načina

da provjeri koliko je očeva priča istinita. Tri očeva druga su poglunula, tako da nije bilo izgleda da pronade spilju.

Spilja... da, Amos Wilson je govorio o spilji, ali nikada nije kazao gdje se nalazi. Spomenuo je samo da je visoko iznad rijeke. A to bi moglo biti posvuda uz Stanislaus River. No sada je taj Carl Jensen dokazao da je posve živ... i vjerojatno je jedini koji zna gdje se nalazi spilja, ako uopće postoji. Koliko treba da vjeruje Jensenu?

— Dobro, Jensene. Pokušajmo još jednom! Zašto da baš ja sudjelujem u tome? Zbog oca, kažeš? A otkud znaš da se otac nije vratio i pokupio zlato?

— Ne nadmudruj se sa mnom, Jude! Da se tvoj otac mogao dokopati zlata prije smrti, zar misliš da bi majku ostavio bez ičega? Osim toga, Amos Wilson nije imao dovoljno vremena da se vrati u Sonoru. Provjerio sam to.

— Kako znaš? Od traženja zlata u Kaliforniji pa do povratka kući proteklo je šest godina.

— Vrijeme je da prestaneš, Jude! Otac ti se nije odmah vratio kući jer je šest godina proveo u zatvoru. Kući je stigao ravno iz zatvora u Kansas Cityju. Bili smo tamo zajedno. Izišao je četiri godine prije mene. Kad su i mene otpustili, pokušao sam ga pronaći i tako sam saznao da su ga ubili dva tjedna po povratku kući. Poslije toga sam te neprestano tražio.

Jud se iznenadi. Amos Wilson u zatvoru? Nije to mogao povjerovati.

— A što ćeš reći ako kažem da ti ne vjerujem, Jensene? Da ne vjerujem da je moj otac ikada bio u zatvoru.

— A zašto nikada nije pisao majci, što misliš?

— Mislim da je bio prezaposlen. — Tvoja majka je željela da tako misliš.

Jud razmisli. Otac i majka bili su jedno drugom privrženi. Od majke nije nikada čuo lošu riječ o ocu.

Ona mu nije kazala čak ni to da je imao još tri starija brata. Pomrli su od kolere. Kazala mu je to tek poslije očeve smrti.

— Bojala sam se da bi to moglo nauditi tvom razvoju, Jude — rekla je majka. — Uostalom, to bi te samo razalostilo bez potrebe.

Doista, majka mu sigurno ništa ne bi kazala o očevu tamnovanju. Ne bi ga opteretila zabrinutošću, pogotovu zato što se ništa više nije moglo popraviti. Jud je tek kasnije saznao i to da je farma opterećena dugovima kako bi majka i on mogli živjeti dok oca nije bilo.

Jud brzo razmisli o mogućnostima što su odjednom pred njim iskrsnule. Ništa ga nije zadržavalo u Scotts Bluffu. Obitelji nije imao. Jensen mu je možda kazao istinu, a možda i laže. Ako je otac imao pravo, Jensenu ne treba vjerovati... No Jud se osjećao dovoljno jak da se pobrine za sebe ako dođe do obračuna.

— Čini se, pridobio si druga, Jensene! — reče Jud i pruži mu ruku preko stola.

Carl Jensen se i ne osvrne na ispruženu ruku.

— Konačno — reče. — No moramo se sporazumijeti u još nečemu.

— U čemu?

— Da se vratimo na pitanje, zašto upravo ti. Saznao sam da vješto rukuješ revolverom, a meni je takav čovjek potreban. Dobar revolveraš!

— Pa gdje si to čuo?

— Nije li to svejedno? Dokaži mi da si tako vješt kako ljudi govore i postat ćemo drugovi.

— Želiš li unajmiti revolveraša, Jensene, nemoj računati sa mnom.

— Samo mi nemoj kazati da nikada nisi ubio!

— Ubijao sam samo dok sam bio u vojsci.

— A nisi li i u Cross Creeku?

— Bila je to samoobrana i svi to znaju — Jud pljune.

— Nije li se u Scotts Bluffu također nešto dogodilo?

— Tu sam bio plaćen da čuvam rudnik i dok smo mi štitili postrojenja, upala je neka razbojnička družina.

— Zar ćeš oklijevati da ubiješ, budeš li morao?

— Grom i pakao... bude li moj život ovisio o tome, sigurno neću!

— Ovisit će upravo o tome, računaj s time! — Jensen ispije viski i odmakne stolac. Baci na stol srebrni dolar i reče: — Napustimo grad, želio bih se uvjeriti pucaš li doista tako dobro kako govore.

— Ponovo ti kažem, ne zanima me posao unajmljenog revolveraša!

Čim je to kazao, Jud je shvatio da je otišao predaleko. Jensen se naglo okrene i gnjevno ga pogleda u oči.

— Želiš li sa mnom u Sonoru ili ne želiš?

— Još razmišljam.

— Onda ćeš sigurno postupiti kako ja želim!

Odjahali su nekoliko kilometara izvan grada i zauzdali konje na rubu neke strmine. Jensen sjaše, prebaci uzde preko grane džbuna i dohvati kamen s tla. Baci kamen daleko preko ruba strmine, zatim povuče i ispali dva hica. Oba pogode kamen i razbiju ga.

— Na redu si — reče Jensen, podigne drugi kamen i baci ga. Jud povuče, ispali tri hica, no pogodi samo jednom.

— Vidio sam bolje, a i slabije — progunda Jensen.

— Pokušat ću puškom — reče Jud i posegne za puškom u navlaci. Jensen baci još jedan kamen a Jud ga pogodi s oba hica.

— Nije tako loše, Jude. A sada pretpostavimo da sjediš na konju i gledaš u suprotnom smjeru.

Jensen pričekao da Jud uzjaše i okrene se leđima prema strmini.

— Sada! — poviče Jensen.

Jud okrene konja i izvuče pušu. Zapazi pad kamena kroz zrak, podigne cijev i ispali dva hica. Oba taneta završe u cilju.

— Zadovoljavaš — hladno će Jen-

sen. — Jednu trećinu ćemo podijeliti među još dva čovjeka.

— Koja dva?

— Još ne znam. Pronaći ćemo ih putem. Nas dvojica ne bismo mogli sami izvaditi zlato. Bit će nam potrebna još dva para snažnih ruku, još dva brza revolvera. A da bismo natovarili zlato, trebat će nam barem šest mula.

— Pod jednim uvjetom — reče Jud. — Ne svide li mi se ona druga dvojica, neće s nama. Jasno?

Jensen sijevne očima.

— Tko je kazao da ti odlučuješ?

— Pa zar sam ja to kazao? Kazao sam samo da zahtijevam ravnopravnost u izboru ljudi koji će jahati s nama. Ne svidi li mi se onaj kojega ti odabereš, neće s nama. Ne svidi li se tebi čovjek po mom ukusu, ni taj neće s nama.

Mišići na Jensenovu licu zatičaju, vjede mu se stisnu u uske proreze.

— Slazem se — naposljetku promrsi. — Ali upamti jedno, Jude: neka ti ne padne na um glupa pomisao da me zakineš za moj dio! Pokušali su to i drugi i sada ih više nema.

— Vrijedi to u oba smjera, Jensene. Hoćemo li krenuti?

Jud Wilson sada zapazi još nešto u izrazu Carla Jensena: poštovanje! Prije to Jud i nije mogao zapaziti. No pošto je pokazao Jensenu što umije sa svojom starom henrijevkom 44, ovaj je očito izmijenio mišljenje o njemu.

II

Sutradan ujutro Jud Wilson i Carl Jensen pojašu prema Omahi. Jašući, nisu mnogo razgovarali, tako da se Jud nekoliko puta zapitao kakve li se misli roje u Jensenovoj glavi. Carl Jensen je bez sumnje surov i nemilosrdan čovjek opsjednut zlatom. Ipak, Jud je smatrao da mora postojati nešto više od zlatne groznice. Ta samo to ga ne bi moglo odvući od kuće da bi se u

nepoznatim krajevima bacio u potragu za bogatstvom. Carla Jensena je tjeralo isto što i Juda: pouzdano znanje da postoji hrpa zlata koja ih očekuje. Poslije tog prvog dana Jensen gotovo ništa nije kazao Judu, a ovome kao da je ta šutnja bila draga. Istina, isprva se osjećao pomalo nelagodno, no ubrzo je bio zadovoljan tom šutnjom. Naposljetku, što je manje Jensen govorio, Jud se morao manje pribojavati da će otkriti što je otac kazao.

Kad su stigli u Omahu, prodali su konje i kupili putne karte do San Francisca.

— Koliko traje vožnja? — zapita Jensen prodavača karata.

— Četiri dana, četiri sata i četrdeset minuta — glasio je otresit odgovor. — Uračunati su bizoni i Indijanci — čovjek udari žigove na karte i preda ih putnicima. — Prvi vlak polazi u sedam ujutro, otprilike dva sata poslije dolaska iz St. Louisa.

— Sada ću najprije u vruću kupku — reče Jud — a zatim ću se baciti na najveći odrezak u Omahi.

— Vidjet ćemo se ujutro na stanicima — hladno mu odgovori Jensen. — Naidem li na dobre igrače, odigrat ću partiju pokera.

— Ne misliš li da bi se morao naspavati?

— Kome je potreban san u Omahi? — Jensen pljune. — Moći ćemo spavati u vlaku... puna četiri dana!

Jud pođe prema velikom hotelu, plati sobu i uskoro počne uživati u raskoši vruće vode i mirisavog sapuna. Poslije dva tjedna to mu je bila prva kupka. Sjedeći u vrućoj vodi, pokušava se prisjetiti svake očeve riječi o zlatu u Sonori.

— U onoj spilji ima toliko zlata da ćemo biti bogati do kraja života, Jude!

— Kako to da ništa nisi donio sobom, oče?

— Shvatit ćeš to kad stignemo tamo — glasio je odgovor.

– Oče, kopaci zlata su se vratili siromašni, neki su stigli kući bjedniji nego što su otišli.

– Jude, vjeruj mi, ne mogu ti sada kazati zašto ništa nisam donio sobom. No moraš mi vjerovati. Jednoga dana ćeš to razumjeti.

– Zar zbilja ima tako mnogo zlata, oče?

Amos Wilson se uspravio i pogledao prema zalazećem suncu.

– Samo još jedan živ čovjek zna za zlato, Jude, a i on neće tako skoro moći do njega. Svojedobno smo četvorica radili zajedno – zatim je ispričao otprilike istu priču kao i Jensen.

– A zašto si otišao odande, oče?

– Jedne noći su nas napali Indijanci. Ubili su Joea Sharpea i Charleya Ablea. Carl Jensen i ja smo uspjeli pobjeći. Mjesecima smo izmicali Indijancima da bismo napokon dospjeli u Stockton na San Joaquin Riveru. Kad smo se vratili na nalazište s vojnicima, na našim mjestima su kopali drugi kopaci. Predugo nas nije bilo i zbog toga smo izgubili pravo na nalazište. Ti kopaci su zacijelo iskopali mnogo zlata, ali nisu znali za spilju u kojoj smo sakrili svoje zlato. Kad stignemo onamo, sve ćeš razumjeti, Jude.

– Oče, kazao si da samo još jedan živ čovjek zna za blago. Je li to Carl Jensen?

– Da. Ali ne vjerujem da će poživjeti dovoljno dugo da bi se mogao vratiti onamo. Najvjerojatnije će istrunuti u zatvoru. Ne znam samo zašto ga nisu objesili! Bio je to najpodliji čovjek kojega sam vidio, a u onim krajevima sam susretao kojekakve ljude. Carl Jensen pripada onoj vrsti ljudi koji bi ti ukrali konje u pustinji i još ti polomili noge da ih ne možeš slijediti. Ipak bi ti ostavio malo vode. Ostavio bi je u čituri tri metra povrhtla i promatrao bi te kako je pokušavaš dohvatiti slomljenih nogu. Pri tome bi cijelo vrijeme sjedio i glasno ti se smijao. Često sam mislio da je velika nepravda što su

Joe Sharpe i Charley Able poginuli, a Carl Jensen je ostao živ – Amos Wilson je obrisao znoj sa čela. Sunce je zašlo. – Nemoj me pitati zašto sam ipak ostao s njim, Jude. Isprva zbog pohlepe. Pričao je razumno, a u onu spilju smo spremili mnogo zlata. Kasnije sam ostao s njim najvjerojatnije zato što sam ga se bojao. Strahovao sam da će me vući za nos sve do smrti u namjeri da se dokopa i moga dijela. Posljednje dvije godine nisam se usudio da mu okrenem leđa. Vidio sam ga kako je ustrijelio četiri čovjeka, a samo je jedan od te četvorice uspio prije smrti povući oružje.

– Ali, oče...

– To je dovoljno, Jude. Jednoga dana ćeš shvatiti što sam ti kazao.

Kad je vruća voda postala mlaka, Jude je bolje shvaćao kakvom se drugu otac priključio. U stvari, i otac ga je počeo sve više zanimati. No on je za njega bio stranac. Nije se mogao prisjetiti kako je izgledao prije nego što je ostavio obitelj u Illinoisu da bi na zapadu tragao za zlatom. Sjećao se samo kako mu je majka s vremena na vrijeme pričala o Amosu Wilsonu. Uvijek bi završavala riječima:

– Dobar je čovjek tvoj otac, Jude. Uskoro će se vratiti i onda ćeš ga upoznati.

Pošto se Amos Wilson vratio, poživio je još samo dva tjedna, do pohoda Južnjaka. Bilo je to upravo onoga dana kad je otvorio pismo i radosno povikao:

– Carl Jensen je mrtav! Huraaaa...!

– Amose! – pokušala ga je obuzdati žena. – Trebalo bi da poštuješ mrtve.

– Točno, Constance, točno... Carl Jensen je mrtav, čuješ li... mrtav! Pokoj njegovoj duši. Jupiii...!

– Amose! To nije lijepo...

– Dakako... posve točno, to nije lijepo. Ali još jednom hura za pokojnog Carla Jensena! Neka samo

što duže ostane mrtav!

No te večeri je Amos Wilson ležao mrtav ... izgorio je zajedno s farmom koju je spalila južnjačka konjica. Dva tjedna poslije Amosove smrti preminula je i Constance Wilson. A Jud se sutradan pridružio pješadiji Illinoisa i pošao u rat.

U toku naredne tri godine rata i pet mirnodopskih godina Jud Wilson je često sanjario o očevu zlatu. No kako su godine protjecale i kako je on susretao sve više i više ljudi koji su se tako reći na prosjačkom štapu vratili iz potrage za zlatom, sve manje je vjerovao priči Amosa Wilsona. Kad je Jud poslije rata krenuo prema zapadu, koji se sve više otvarao zbog izgradnje željeznice, sve rjeđe je sanjario o bogatstvu. Batio se mnogim poslovima povezanim sa željeznicom i rudarskim kompanijama.

Velike tvrtke sada su razgranavale svoje poslove a mnogi rudari u Nebraski i Wyomingu radili su za njih kao nadničari. Ako je Amos Wilson uistinu sakrio toliko zlata, mislio je Jud, zašto se nije vratio onamo? Zašto je praznih ruku došao kući, na farmu u Illinoisu? Nije to bilo nimalo logično. Napokon, zašto se po dolasku zadržavao kod kuće? Ako ono zlato u Sonori doista postoji, trebalo je da se s obitelji odmah vrati u Kaliforniju. Jud je naposljetku zaključio da je priča njegova oca san pretvoren u riječi. A kad je minula 1869. godina i počela 1870, Jud Wilson je gotovo posve zaboravio na zlato u Sonori. Nije ga se sjetio sve dok se Carl Jensen nije pojavio u Scott Bluffu.

Judu odjednom dopre do svijesti da sjedi u gotovo hladnoj vodi. Ustane iz kade i obriše se ručnikom.

— Ako je Jensen toliko zao kako ga je otac pokušao opisati — progunda Jud — zašto je baš mene odabrao da mu pomognem da dode do zlata? Otac je kazao da zlata ima mnogo, a Jensen je izja-

vio da su potrebna barem četiri čovjeka da bi se uopće moglo doći do njega.

Štošta je čudno u toj priči. No unatoč svemu Jud je sada znao sasvim pouzdano: Jensenu ne smije ni u jednom trenutku okrenuti leđa. Situacija će biti osobito opasna kad pronađu blago. Ako ono uopće postoji!

Jud se obuče i obuče a zatim izide na trijem. Pred njim je bilo još nekoliko sati do mraka. Osjećao je glad, pa počne razmišljati o restoranu u kojem će pojesti odrezak. Otkako je Union Pacific otvorio željezničku prugu, u Omaha je bilo mnogo življe nego u Scotts Bluffu. Nije to više bio onaj sneni grad od prije nekoliko godina.

Jud zapazi kako je skupina od šest ljudi napustila ograđeni prostor za stoku i krenula u „Cattlemen's Cafe“.

III

U prostranom restoranu osvijetljenom mnogim svjetiljkama Jud zauzme mjesto na klupi za jednim stolom pokrivenom bijelim stolnjakom. Pride mu punašna Kineskinja s tri pladnja i Jud pogleda odreske na njima. Znao je da je odabrao pravi restoran.

— Donesite mi odrezak poput ovoga — naruči Jud pokazavši pladanj. — Neka bude krvav.

Oni stočari za jednim stolom prasnu u grohotan smijeh.

— To je jedini način na koji se ovdje priprema odrezak... Da, zapravo postoji još jedan način: možeš odrezati odrezak sa žive krave i pojesti ga sirova!

— Kavu ili pivo? — zapita Kineskinja.

— Kavu.

— Bit će bolje da uzmeš pivo — reče jedan stočar. — Ovdje kuhaju kuhinjske krpe i tako pripremaju kavu. Dodaju i dijelove odbačenih smrdljivih čizama. Da... bit će bolje da uzmeš pivo.

I Jud pristane na pivo.

— Zar si novi u gradu? — zapita ga čovjek koji mu je sjedio najbliže.

— Samo sam prolaznik. Putujem u San Francisco.

— Jadan je to grad... — dobaci čovjek nasuprot Judu. — Previše je u njemu skitnica.

— Cini se da ne držiš baš mnogo do Kalifornije — učtivo će Jud.

— Ne držim. Grom i pakao, šest godina sam proveo tamo i nisam postigao ništa! Ta nećeš mi valjda kazati da si se i ti bacio u potragu za zlatom?

— Nipošto. Samo ću posjetiti druga iz vojske. Ima tamo trgovinu. Ne znam hoću li ostati.

— Bit će najbolje da ostaneš ovdje, sinko. Ovo je dobra zemlja — čovjek zašuti samo toliko da stavi komad mesa u usta, a zatim reče: — Neka davao nosi onaj grad! Prokletstvo... nema tamo dovoljno krava da se čovjek najede kad ogladni.

Jud pojede odrezak i vrati se u hotel. Sunce je brzo zapadalo i on je osjećao da je vrijeme da legne. Ipak, očevo zlato u Kaliforniji prilično ga je uzбудilo. Putem je još zastao pred jednim salunom. Malo se kolebao a onda je ušao da popije piće prije spavanja. U velikoj prostoriji za stolovima su sjedili većinom muškarci s kartama u rukama. Na maloj pozornici plesale su četiri djevojke. Koliko je Jud mogao zapaziti, promatrala su ih samo tri čovjeka. Većinu je ljudi, po svemu sudeći, zanimao poker, pa čak i one koji nisu držali karte u rukama, koji su samo promatrali. Zaputivši se prema baru, Jud zamijeti Carla Jensena kako karta za jednim stolom pokraj pozornice.

Oko stola se okupilo mnoštvo ljudi. Napeto su promatrali igru. Taj stol je privukao najviše pažnje. Jud ubrzo zapazi kako su uložili mnogo viši nego za drugim stolovima. Carl Jensen je za tim stolom suvereno vladao igrom. Pred njim je bila hrpa novca u zlatu i srebru.

Jud odmah procijeni da je pred Jensenom najmanje trista dolara. Nasuprot Jensenu sjedio je neki vitak čovjek hrapava lica. Sudeći po njegovoj odjeći i vladanju, bio je profesionalni kockar. Za stolom su sjedila još tri čovjeka u običnoj odjeći poput one kakvu je nosila većina stočara u Omahi. Dva stočara su odložila karte na stol. U igri je bio samo Jensen, kockar i jedan stočar. Kockar je oštro promatrao stočara.

Jensen pogleda uglove dviju karata što ih je upravo dobio i oči mu se pri tome suze u uske proreze. Stočar uzme jednu kartu, pomiješa je s ostale četiri, prinese ih sasvim blizu licu, a zatim ih razmakne samo toliko da vidi što ima. Kockar je dijelio. Uzeo je dvije karte, pomiješao ih s ostale tri i škrto ih raširio u lepezu.

— Ovo vrijedi dvadeset dolara — reče stočar i baci komad zlata na sredinu stola.

— Još dvadeset! — promrsi Jensen i ubaci dva zlatna novčića.

Kockar odbaci svoje karte ne rekavši ni riječi.

Stočar ponovo raširi karte. Na čelu mu se pojave kapljice znoja. Pogled mu odluta s karata na Jensenove ruke. Zatim pogleda promatrače što su se okupili iza Jensenovih leđa. Oklijevao je nekoliko trenutaka, no naposljetku baci na sredinu zlatni novac od dvadeset dolara i bez riječi doda novčanicu od sto dolara.

Čeličnoplave oči Carla Jensena još su podsjećale na uske proreze. Lice mu je bilo sasvim mirno, na njemu se nije pomakao nijedan mišić. Oči zagledane u igrača sa suprotne strane stola podsjetu Juda na nož što prolazi kroz meso između rebara.

Mirnim pokretima ruke Jensen dohvati pet novčića od po dvadeset dolara i prenese ih na sredinu stola, netremice promatrajući suiigrača. Stočar bučno ispusti zrak iz pluća, otvori karte i pokaže onih nekoliko preostalih zuba.

— Četiri desetice! — ispruži ruke da bi novac sa sredine povukao k sebi, no Jensenovo, rezanje ga zaustavi u pola pokreta.

— Samo polako! Bolje sam sreće. Imam boju — Jensen okrene svoje karte.

Preleti pogledom iznad stočareve glave zatim naglo skoči i dohvati za grlo čovjeka koji mu je stajao za leđima. U tren oka povuče oružje i pritisne mu cijev na sljepoočicu.

— Hej... — usprotivi se čovjek kad su mu se Jensenovi prsti zarinuli u meso.

— Mrtav si, magarče! Ti i tvoj glupi prijatelj!

Promatrači se brzo odmaknu, neki potrče prema vratima a neki se odmaknu do zidova.

— Zar si nas nazvao varalicama? — poviče stočar.

— Upravo tako! Samo ste se namjerili na krivog čovjeka!

Stočar podigne oružje ispod stola, no Jensen se u istom trenutku naglo okrene, povukavši za sobom onog promatrača. Odjekne prasak... Tane koje je bilo namijenjeno Jensenu pogodi stočareva druga. Jensen je još držao umirućeg čovjeka za grlo... Tada prasne njegovo oružje i pogodi stočara u glavu. Čovjek padne natraške i ispruži se na podu. Jensen ispusti onog drugog i pogledom prijeđe po prostoriji.

— Trebalo bi da znaš što govoriš — reče kockar.

— Kako dugo poznaješ ovu dvojicu? — zapita Jensen.

— U gradu sam oko dva tjedna, no znam da su skupili mnogo novca otkako ovdje igraju.

— Dva tjedna — zajedljivo ponovi Jensen. — I zar sebe nazivaš igračem? Jesi li ih kada vidio kako igraju jedan protiv drugog?

— Nisam.

— Jedan igra, a drugi promatra, nije li tako?

— Obično jest.

— I dva tjedna si gubio novac, glupane! A ja sam u ova dva sata

opazio znakove koje izmjenjuju. Zlo je samo u tome što on nije opazio da imam boju — Jensen pride k stolu prekoračivši leš čovjeka kojega je do prije nekoliko trenuta držao za grlo. Gurne oružje u korice i pokupi novac sa stola. Novčanicu od sto dolara spusti na bar i reče: — Dajte svima piće! Mislim da su ovi ljudi izgubili mnogo više novca zbog onih varalica.

Jensen tek tada opazi Juda.

— Želiš li igrati s poštenim igračima, bit će bolje da odeš u neki drugi salon — poslije tih riječi iziđe iz lokala i izgubi se u mraku.

— Zar putuješ s njim? — zapita kockar Juda.

— Možda... Zašto pitaš?

— Htio bih ti nešto savjetovati. Omaha ne trpi revolveraše i zbog toga bi bilo dobro da ga odmah povedeš dalje.

— Taj savjet bi bio dobar i za tebe, prijatelju — uzvрати Jud. — Onaj čovjek ne voli varanje i ima osobit način kojim to izražava. Isto tako ne voli ljude koji mu savjetuju da se udalji iz grada. Otići će sam kad bude htio.

— Kako dugo ga poznaješ?

— Dovoljno dugo da ti mogu kazati: ne upuštaj se ni u kakvu prijavu igru s njim!

Čovjek tada pruži Judu zlatni novčić i reče:

— Uzmi taj novac i plati mu piće. Ta dvojica su me dobro opljačkala. Bili su to jedini ljudi koji su mi na kartama oduzeli novac — čovjek se nasmiješi i doda: — Kaži mu da Faro Davis ne zaboravlja usluge koje mu netko učini.

Polu sata kasnije Jud pronađe Carla Jensena kako sam pije u nekom salonu. Primakne mu se za barom, baci pred njega zlatni novčić i reče:

— Faro Davis reče da ti platim piće.

— Faro Davis? Zar se onaj kockar tako zove?

— Da. Kaže da je tvoj dužnik zato što si ga oslobodio varalica koji su mu oteli novac.

Jensen dohvati novčić i protrlja ga među prstima. Na trenutak se zamisli, a zatim se okrene k Judu.

— Vрати се i kaži mu da ne prihvaćam novac. Dovedi ga ovamo, pa ću mu oduzeti mnogo više novca. No pokuša li me prevariti, bit će mu to posljednja igra.

Idući ulicom, Jud se upita što on to čini. Raznosi vijesti za Carla Jensena kao da je njegov teklić.

No odmah zatim ga obrađuje pomisao na dobar okršaj između Jensena i Davisa.

Pronađe Fara Davisa. Još je stajao za barom. Nitko više nije igrao. Ljudi su se okupili u skupine i raspricali se o pucnjavi. Kad mu je Jud prišao, Faro David podigne obrve.

— Onaj čovjek reče da ne prihvaća novac. Želi ga zaraditi u poštenoj igri s tobom.

— Takvi me dvoboji uvijek ve-sele — uzvрати Davis s prijaznim smiješkom.

— No sada je na meni red da ti nešto savjetujem: igray pošteno!

— Zar on misli da sam ga varao?

— Ne bih rekao. Koliko vidim, još si živ, a ljudi koje on smatra varalicama obično su među mrtvima.

— Izvršno! Povedi me, Wilsons!

Kad su Jud i Davis ušli u drugi salun, Carl Jensen progunda nešto u znak pozdrava. Sjedio je za jednim stolom ispod svjetiljke oko koje se povijao dim. Na stolu su bili boca, tri čaše i četiri neotvorena snopa novih karata. Jensen ne reče ništa, samo im rukom domahne da zauzmu mjesta.

Jud sjedne Jensenu zdesna a Davis sučelice.

— Ulaz jedan dolar, tri podizanja, pet karata... Igramo otvoreni poker... Odaberi snop karata!

Faro Davis uzme prvi snop karata, odmakne ostala tri sa sredine stola, zatim otvori i raširi karte.

— Hoćemo li s jednim ili dva džokera? — zapita Faro.

— S jednim uzvрати Jensen.

Ukloni jednoga džokera iz snopa i stavi ga povrh onih karata nasuproć Judu. Davis presiječe karte tri puta, zatim ih ponudi Judu koji ih presiječe dva puta, a onda ih pruži Jensenu koji ih naprosto odgurne. Davis tada još jednom presiječe karte i podijeli one koje ostaju okrenute nadolje. Na svoga kralja baci dolar na zeleni stol. Ni nakon posljednje karte nitko nije podigao ulog. U prvom kolu pobijedio je Davis.

Poslije sata igre novac je bio otprilike ravnomjerno raspodijeljen. Carl Jensen je gotovo cijelo vrijeme šutio a lice mu je ostalo bezizražajno.

Kada je Davis opet dijelio karte, Jud je imao jednog asa licem nadolje i dva otvorena. Davis pokaže par osmica a Jensen kralja i damu u srcu. Jud zatraži dolar, Davis podigne za dolar a obojica se začude što je i Jensen povećao ulog. Jud je već treći put dobivao.

U idućem kolu Jud dobije tri iste karte a Davis opet par osmica. Jensen dobije desetku u srcu. Svaki od njih po jednom podigne ulog. Jud se zapita nada li se Jensen flešu. Kao posljednju kartu Jud dobije još jednu uz tricu. Davis je sada imao tri osmice i jednu šesticu. Na licu Carla Jensena nije se pomakla nijedna crta kad je pogledao desetku, dečka, damu i kralja u srcu. Ponovno podignu uloge, a kad su okrenuli karte što su ležale na stolu licem nadolje, Jud osjeti kako gubi tlo pod nogama, jer je Davis imao četiri osmice. Jensen sada okrene asa u srcu i reče:

— Hvala, Davise! Sada ću popiti ono piće na tvoj račun.

— Zavrijedio si. Žao mi je samo što nismo mnogo uložili. Bio bi pravi užitak izgubiti novac na takav način.

— Volim čestite igrače — hladno će Jensen, ulijevajući piće u čaše.

— Zovem se Carl Jensen — reče, ne pružajući ruku. Otpije dobar gutljaj pića, posegne za neotvorenim slogom karata i pruži ga Da-

visu. — Pokazao si da umiješ pošteno. Kako bi bilo kad bismo sada pokazali Judu što sve umiješ uraditi s tim kartama? Pretpostavimo da želiš zaraditi mnogo novca!

— Prokletstvo! Ta uvijek dijelim pošteno!

— Kao u Denveru? Kao u Platti?

— Jensenov pogled je sada bio okrutan, hladan, poput pogleda pume koja se poigrava ranjenim zečićem.

— U Denveru? — hladno zapita Davis.

— Da, u Denveru. Pokaži Judu kako mu možeš dati poker a meni fleš.

— Ne znam o čemu govoriš...

— Mislim da znaš. Naravno, u Denveru nije bio Faro Davis, već Faro Sloane, nije li tako? Ako me pamćenje ne vara, u Platti si se predstavio kao Faro Hardin, je li?

— Zamijenio si me s nekim drugim — Davis je pogledavao čas Juda čas Jensena.

— Zovi me naprosto Jensen, Faro. Do danas još nisam igrao s tobom, ali promatrao sam te u Denveru i Platti. Hajde pokaži Judu što umiješ!

— Gledaj... kad bih umio tako dijeliti, zar misliš da bih tebi dao kraljevski fleš na moje četiri osmice?

— Morao si igrati pošteno i nisi imao drugog izbora. Protiv Carla Jensena uvijek ćeš igrati pošteno!

— Pogledaj...

— Zaveži i pokaži Judu što umiješ ako ne želiš slobodnu vožnju do Denvera. Kupit ću ti kartu i putovat ću s tobom. Možda bi Boots Farrel rado porazgovarao s tobom.

Faro Davis podijeli karte. Dijelio je odozdo, varao i pokazao sve moguće varke koje Jud Wilson nije mogao ni zamisliti. Kad je završio, Carl Jensen kimne i zapita:

— A umiješ li pucati tako dobro kao što dijeliš?

— Grom i pakao, ta još sam živ!

— Dobio si sto jedanaest dolara?

— Sto jedanaest? Kakva je to igra?

— Karta do Frisca će te stajati sto jedanaest dolara — Jensen pogleda Juda i zapita: — Što misliš, Jude? Svida mi se njegov stil, a on će zacijelo biti sposoban da namakne nešto novca u ona četiri dana, koliko ćemo putovati do Frisca.

— Pa dobro... ako želi s nama, pristajem — sa smiješkom će Jud.

— U Frisco? Možda ja ne želim u Frisco, Jensene, Jesi li pomislio na to?

— Učini kako želiš! Podi s nama u Frisco i obogati se ili pak podi u Denver 'da te tamo objese. — Jensen ustane i kimne Judu. — Možda bi mu ti mogao objasniti o čemu je riječ, Jude — Carl Jensen izide.

Sat kasnije Faro Davis je bio spreman za igru da bi namakao novca koliko mu je potrebno za putnu kartu do San Francisca. Naravno, poslije igre mu se našao u džepu i obilan džeparac.

IV

Osim pucnjave u Truckeeju putovanje je proteklo mirno. Jud i Faro su zaradili po pedeset dolara pošteno kockajući ta četiri dana. Jud nije htio zadržati taj novac. Kad je prvi put počeo dobivati više nego što bi mu dobra sreća mogla omogućiti ispričao se, napustio igru i pošao u šetnju vlakom.

Pola sata kasnije Faro mu se pridružio na otvorenoj platformi vagona.

— Što ti je, Jude?

— Ne želim pokupiti novac na nepošten način. To je sve.

— Možeš li išta učiniti protiv svoje sreće?

— Mogu napustiti igru! Faro, ja sam u potrazi za zlatom i neću dopustiti da mi netko prosvira lubanju zbog tih karata. Čemu se izlažeš opasnosti?

— Čini mi se da ne mogu odoljeti. Ali što je s Jensenom, Jude?

Otkako smo se ukrcali u vlak, nije progovorio ni deset riječi.

— Šutljiv je, no ja mu to ne zamjeram. Pripada među nekolicinu ljudi koji mi se nimalo ne sviđaju.

— Pa zašto si se onda udružio s njim?

— Faro, prije tri dana sam ti ispričao sve o zlatu. Ja sam tu priču čuo prije osam godina. Razmišljao sam o zlatu, sanjao sam ga, zatim sam ga zaboravio. A onda se pojavio Jensen da bi svojom pričom o zlatu izazvao pravi pakao u meni. Da, ako je otac imao pravo, ovo je jedini način da pronademo zlato. Konačno, što mogu izgubiti?

— Život, i to je sve — hladno će Davis. — Kad mu pogledaš u oči, zar ne vidiš kako je hladan taj nitkov?

— Nisam slijep. No sada je na tebi red, Faro. Ako mu ne vjeruješ, zašto si mu se pridružio?

Faro Davis zabaci glavu i prasne u smijeh.

— To je doista dobro! Vidim da si ozbiljan momak. Eto, razmisli o ovome: Carl Jensen nije čovjek koji bi bilo što podijelio s kime, a najmanje kad je riječ o hrpi zlata.

— Ta ne misliš valjda tako?

— Upravo kao ni ti... prokletstvo! Dobro ti je to poznato.

— Nastavi, Faro. Tvoje riječi zvuče razumno.

— Promatrao sam stotine ljudi koji su sjedili nasuprot meni pokraj visokih uloga. Samo dvjema stvarima zahvaljujem što sam još živ: prvo, naučio sam dokle se smije sa čovjekom poput Carla Jensena, drugo, naučio sam kako valja ozbiljno shvatiti čovjeka poput njega kad kaže da će me rado odvesti u Denver samo zato da bi vidio kako visim. Možda bi to za njega bila neka vrsta uzbuđenja. No mogu ti kazati još nešto ako se sam tome nisi domislio, Jude.

— Što?

— Kad stignemo do onoga zlata u Sonori... ako ono uopće postoji, nemoj se nadati da će on išta podi-

jeliti s nama. Kad sve završi, bit će to zlato Carla Jensena. Neće ga imati ni Jud, ni Faro, ni bilo tko drugi. On želi da to bude zlato Carla Jensena.

— Dakle domislio si se tome!

— Misliš li ti drugačije?

Jud posegne u džep, izvadi cigaru i pripali je. Zatim se okrene i pogleda Davisa.

— Ali zašto misliš da on i ja nismo bliski? Zašto smatraš da se ja neću priključiti njemu, osloboditi se tebe i pronaći koga drugoga?

— Zato što sam naučio čitati ljudima iz očiju. A ono što sam pročitao u tvom pogledu ne govori tako.

— Što si pročitao?

— Mislim da si pošten. Premda si oštar, vjerujem da nikada nećeš pucati u leđa, barem ne poput Carla Jensena. No isto mu tako nećeš dopustiti da ti pride s leđa. Dok si mi pričao o očevu zlatu, zapazio sam sumnju u tvojim očima. Od Carla Jensena očekuješ da će te pokušati prevariti, no uvjeren si da ćeš ga moći srediti kad za to bude vrijeme. Dobro znaš da se ništa neće dogoditi prije nego što on stavi svoje ruke na zlato i sasvim ti je jasno da od tog trenutka pa nadalje tvoj život neće vrijediti gotovo ništa. Prave teškoće će nastati tek onda kad pokušamo doći do svojih dijelova. Kaži mi, jesam li te dobro pročitao, Jude?

— Mislim da je tako, Faro. Ipak, i sam znaš što može učiniti zlatna groznica. Ali po čemu znaš da ja neću pokušati prisvojiti zlato kad ga pronademo?

— Pošten si, kazao sam. I još nešto: vidio sam kako s mržnjom promatraš Carla Jensena. Nisi povjеровao ni u jednu jedinu njegovu riječ o tvom ocu, je li?

Bila je to istina. Otkako mu je Jensen kazao da je Amos Wilson proveo šest godina u zatvoru, Jud mu nije vjerovao ni riječi. Amos Wilson to ne bi zatajio pred svojim sinom. Naposljetku, Judu je bilo sedamnaest godina kad se otac vratio kući. Tada više nije bio dječak koje-

ga bi trebalo poštediti od neugodne istine. Amos se vratio kući čvrst, zdrave boje i snažan, a ne blijed i bolestan čovjek koji je godine proveo na robiji. Doista, Jensenovim riječima nije mogao vjerovati. Davis je imao pravo: Jud nije vjerovao Jensenu.

— Misliš li da meni možeš vjerovati više nego Jensenu?

— Kazao sam ti da si pošten, Jude. Reći ću ti još nešto: bolje igram poker nego što pucam, a ti bolje pucaš nego što igraš poker. Protiv Jensena ne bih bez tebe imao nikakvih izgleda. No budem li s tobom, sve se okreće meni u prilog i zbog toga ću sve staviti na tu kartu. To je istodobno razlog zbog kojega i ti meni možeš vjerovati.

— Prokletstvo... počinješ mi se svidati! No u jednom pogledu se ipak moram složiti sa Carlom Jensenom: sviđa mi se tvoj stil.

* * *

Tri dana su bili u San Franciscu, kad Jensen uđe u njihovu sobu s Waltom Hendersonom. Hendersonovo lice je bilo podjednako puno ožiljaka, kao i Jensenovo i Jud zaključujući da su njih dvojica u stara doba vremena zajedno sudjelovala u mnogim okršajima. No, Jensen je svojom pojavom podsjećao na granitnu stijenu, a Henderson nije bio ni srednje visine. Korak mu je bio kao u plesača. Iz tamnih očiju mu je iskrilo a lice mu je uvijek bilo spremno za smijeh. U tome je bio prava suprotnost zlovoljnom Jensenu. Ispod Hendersonovih hlača i košulje bujali su snažni mišići. Jud odmah ocijeni da je to čovjek koji može mnogo izdržati.

— Sutra ćemo otputovati vlakom u Stockton i kupiti nekoliko konja i mula — reče Jensen, otresavši prašinu sa svojih hlača. Sjedne na stolac pokraj postelje. — Walt poznaje kraj oko Sonore gotovo kao i ja. Kopao je u jednom nalazištu nekoliko kilometara dalje od nas.

Henderson stane proučavati Juda i Fara.

— Ti si dakle sin Amosa Wilsona? — reče Henderson Judu. — Drago mi je što sam te upoznao. Poznavao sam ti oca. Bit će to zanimljiva ekspedicija... Jensene, zašto mi nisi kazao da ću upoznati Amosova momka? To je prava radost.

Jensen samo pogleda Hendersona i reče:

— Budući da smo se svi okupili, još ćemo jednom ponoviti pravila. Kad se dočepamo zlata, podijelit ćemo ga na tri dijela. Jedan dio je moj, drugi je Judov, a treći ćete podijeliti vas dvojica. Ima li kakvih pitanja?

Jud je imao stotinu pitanja, no zaključujući da nije zgoda da ih postavi.

Kad je Jensen došao s Waltom Hendersonom, nije ni zapitao Juda odobrava li njegov izbor četvrtog čovjeka. No ožiljci na Hendersonovu licu bili su dovoljno rječni. Doista, nije to bio isključivo Jensenov izbor. Waltov stisak ruke bio je srdačan. Pošto su se upoznali, Jud pogleda Davisa, a ovaj mu jedva vidljivo kimne. Prema tome, i on se složio s Jensenovim izborom: Walt Henderson će biti četvrti.

— Dakle sporazumjeli smo se! — Fara prvi prekine šutnju, a zatim pogleda Juda i Walta. — Ima li kakvih primjedbi?

— Nema — reče Jud.

— Sve je jasno — zaključujući Henderson.

— U redu — reče Jud — dogovorili smo se o podjeli. Sada nam samo kaži, Hendersone, što misliš o nevoljama i teškoćama na koje ćemo naići.

— Neće biti teško pronaći spilju — reče Henderson. — Nevolje će početi kad pokušamo izvući zlato.

— Misliš li da je neko naišao na blago poslije vašeg odlaska? — zapita Fara.

— Još je tamo! — odlučno će Jensen.

— Da ga je tko pronašao, proćulo bi se — reče Henderson. — Tamo sam neprestano od 1848. Najviše vremena sam proveo u blizini Sonore. Vjerujte mi, blago je još tamo.

— Zaveži, Walte! — zareži Jensen.
 — Pa zar se nismo dogovorili o svemu?
 — Zaveži! Sutra ćemo u Stockton i tamo ćemo kupiti konje. Razgovarat ćemo putem do Sonore!

V

Bila je to druga noć u blizini Stocktona. Walt i Jud su sjedili pokraj logorske vatre na rubu San Joaquin Valleya. Zrak je bio čist i prohladan. Zvijezde su se počele pojavljivati i nalikovale su na kristaliće leda. Negdje u daljini dva su kojota vodila žestoku raspravu o nekom očito spornom predmetu.

— Jesi li dobro poznavao mog oca? — zapita Jud.

— Mislim da jesam. Bio je prilično otvoren čovjek, ako si smjerao na to.

— Nisam smjerao ni na što. Oca sam upoznao tek 1862. godine, kad se vratio kući, a dva tjedna poslije povratka je poginuo. Za mene je zapravo bio stranac koji je došao da živi sa mnom i s majkom. Nisam ga osjećao kao oca, razumiješ li? Majka mi nije kazala da je bio u zatvoru.

— Pa tko ti je to kazao?

— Jensen.

Walt Henderson potakne vatru tako da se tisuću iskara podiglo k nebu.

— Je li ti kazao zašto je bio u zatvoru?

— Nije.

— Jude, u ovim krajevima se čovjek ne može strpati u zatvor... zapravo može, ali samo na tjedan-dva ili najviše na mjesec dana. Na Istoku postoje zatvori s mnogim ćelijama a postoje i mnogi glupani koji smatraju da se čovjek može popraviti sjedeći u zatvoru. No ovdje nema zatvorskog prostora i nitko neće snositi troškove koji nastaju kad se čovjek godinama drži u zatvoru. Ovdje nikoga ne mogu zatvoriti na deset godina, no može se odmjeriti deset stopa užeta.

— Pa zar misliš da otac nije proveo šest godina u zatvoru? Zašto bi mi onda Jensen to kazao?

— Ne poznaješ Carla Jensena, je li? — Henderson se polako okrene i pogleda dvije prilike što su spavale po strani. — Jensen će poduzeti sve što može da se dokopa blaga. Ne znam zašto ti je uopće govorio o njemu. Pokušao sam se domisliti zašto je putovao čak u Nebrasku da te pronade. Mogao je to učiniti samo zato što smatram da ti je otac kazao sve o zlatu.

— Otac mi je kazao samo to da blaga ima dovoljno da bismo živjeli u izobilju do kraja života. No, iskreno rečeno, ubrzo sam prestao vjerovati u zlato. Nisam mogao shvatiti kako je moguće da je sakrio toliko zlata, a kući se vratio gotovo kao prosjak. Također mi je kazao da su Joe Sharpe i Charley Able poginuli prilikom jednog napada Indijanca, a da su on i Jensen uspjeli spasiti gole živote.

— A zlato?

— Kad su se vratili, drugi su navodno kopali u njihovim nalazištima i otjerali ih odande... Ipak, tvrdio je da je zlato još tamo.

— Jude, nikada nisam vidio to blago, no čuo sam mnogo o njemu.

— Jensen reče da za blago nije znao nitko osim njega i oca.

— Carl Jensen je lažljivac! Svi znaju za zlato.

— Ako svi znaju za zlato, onda ga najvjerojatnije više nema. Nije li tako?

— U tome je nevolja, Jude. Svi su znali za to blago, gotovo je postalo legenda... Ali nitko nije saznao što su tvoj otac i Carl Jensen učinili sa zlatom.

— No ako su ga samo...

— Psst... — psikne Henderson, pokazavši palcem na Jensena koji se promeškoltio. — Eto, Jude — nastavi glasno — tako je stari Chicago Charley stekao bogatstvo. Iscripio bi nalazište, a zatim bi ga prodao — okrene se i pogleda Jensena, koji pride k vatri. — Zar ne možeš spavati, Jensene?

– Pa tko bi spavao pokraj tvoje lajave gubice!

– Eto, Jud i ja pričamo o dobrim vremenima potrage za zlatom u Kaliforniji. Sjećaš li se onih momaka što su navalili u nadi da će iskopanim zlatom popločiti ulice?

– Ta zaveži već jednom, Hendersone!

– Da... mislim da nas sutra očekuje težak dan – Henderson ustane, protegne se, zijevne, a zatim odšeta do svoje vreće za spavanje.

Jensen čučne i protrlja ruke iznad vatre.

– Što ti je kazao taj brbljavi glupan? – zapita Juda.

– Eto, pričao je o dobrim starim vremenima – Jud nije namjeravao kazati Jensenu što mu je Henderson ispričao.

– Glupan... uvijek mnogo priča! Pođi na spavanje, Jude. Preuzet ću stražu do jutra.

Jud se umota u pokrivače i rastjera sve misli što su mu se vrzle glavom. Za pet minuta glasno zadržao.

Kad su ujutro potjerali konje prema brežuljcima u podnožju planine, Jud je prvih nekoliko sati jahao sam, razmišljajući o sinočnjim Hendersonovim riječima. Posumnjao je da mu je Jensen od prvog trenutka govorio laži i počeo je razmišljati o tome što li je Jensena moglo potaknuti da upravo njega odabere za zajedničko putovanje u Sonoru. Henderson mu je kazao da se Jensenu može vjerovati upravo onoliko koliko i kojotu, a Jud je sada mogao zaključiti samo to da je Henderson potcijenio Jensena. Zašto? Prema Judovu mišljenju, na to pitanje je postojao samo jedan odgovor.

Carl Jensen sigurno smatra da Jud Wilson zna za mjesto na kojem je skriveno zlato. Inače bi se već odavno sam uputio onamo.

No Jud nije znao gdje se nalazi zlato i Jensenu je to otvoreno kazao. Ipak, blago nesumnjivo postoji. Jensen i Henderson su uspjeli uvjeriti Juda u njegovo postojanje. Ali

unatoč svemu Juda je još nešto pekalo u duši a da ni sam pravo nije znao što je to.

Kad su se počeli uspinjati uz strme padine planine, sunce je visoko odskočilo. Jensen je jahao na čelu, šutio je kao i obično, a Faro ga je slijedio na udaljenosti od nekoliko metara. Jud je bio treći, a na začelju se nalazio Henderson. Svaki od njih vukao je za sobom po dvije životinje s teretom.

Jensen ih zaustavi pokretom ruke i svi zastanu da pojedu hladan obrok koji se sastojao od graha i kruha.

– Koliko još, Jensene? – zapita Faro.

– Dan i pol, možda dva – Jensen obriše usta rukavom i nastavi jesti.

Krajičkom oka Jud zamijeti kako je Hendersonova vjeđa zatrepila.

– Po svemu sudeći, past će kiša – reče Faro kad su se nastavili uspinjati.

Na nebu su se počeli nakupljati oblaci a s visine se sručio hladan vjetar.

– Malo kiše neće nikome nauditi – reče Henderson.

Jensen progunda nešto nerazumljivo, okrene se u sedlu, a zatim nastavi tragom koji je vodio prema istoku. Faro opet zauzme mjesto iza njega, a Henderson i Jud su jahali stremen do streмена. Kad su malo zaostali, Henderson zapita Juda:

– Zar još namjeravaš slijediti tog opasnog ludaka?

– Možda i nije tako lud... Zar si se predomislio?

– Nipošto! Dugo sam čekao tu zgodu i pričekat ću do kraja.

– Da... kad mene ne bi bilo, zacijelo bi tvoj dio bio veći...

– Kad ti ne bi bio sin Amosa Wilsona, shvatio bih to kao uvredu, Jude – Walt na trenutak zašuti kao da pokušava provjeriti može li Faro čuti njihov razgovor. – Znaš li kako je zlato dospjelo ovamo? Znaš li odakle je?

– Znam samo ono što mi je kazao otac. Dio tog blaga je pripadao njemu. I to je jedini razlog zbog ko-

jega sam se pridružio Jensenu.

— Tako je, dio je pripadao njemu. No on je izgubio svoj dio, a dobio ga je Carl Jensen.

— Što mi želiš reći? Zar je Jensen ukradio očev dio?

— Upravo tako, Jude. Ukradio je zlato tvom ocu, Charleyju Ableu, Joeu Sharpu, Indijancima i Meksikancima!

— Mislio sam da su Indijanci ubili Ablea i Sharpa.

— Pa i jesu. Samo što Indijanci nisu napali njih, već su oni napali Indijance. Indijanci su otkrili zlato Meksikancima, koji su stigli ovamo s velikih imanja u Sonori i počeli naveliko kopati zlato. Mnogi od njih su naišli na bogate žile. Dolazili su ovamo godinu za godinom, svake zime su odlazili kući, a u proljeće su se vraćali. Indijanci su ih 1856. godine zatekli u planini, većinu su ih pobili a zlato im otkrili. Zatim su Indijanci sakrili zlato u spilju, a Jensen je naumio da se obogati na lak način, zajedno sa svojom družinom. Svi su ih poznavali kao revolveraše iz Sonore.

Staza se sada suzila i Jud potjera svoga konja, da bi usporio njegov hod čim se puteljak počeo opet širiti. Na čelu je šutke jahao Jensen. S vremena na vrijeme pogledao bi preko ramena da vidi slijede li ga ostali.

— Walte, ta nećeš mi valjda kazati da je otac bio razbojnik?

— Nisam to kazao! Otac ti je bio upravo što i ja: kopač zlata. I još je nešto bio...

Henderson zadrži uzde u jednoj ruci, a drugom posegne pod jaknu. Izvuče vrećicu od voštanog platna. Kad je Jensen opet nestao iza zavoja, Henderson izvuče neki papir iz vrećice i pruži ga Judu.

Kako ih Jensen još nije mogao vidjeti, Jud razvije papir. Čini se da je to bila neka isprava potvrđena službenim pečatima. Ali nije je mogao pročitati, pa ju je vratio Hendersonu, koji ju je stavio u vrećicu i s njom u džep jakne.

— Ne znam španjolski. Što je to?

— To je odluka meksičke vlade kojom je naredeno da se vrati zlato otetu seljacima iz Sonore koji su ga legalno iskopavali. Tvoj otac i ja smo bili tajni agenti meksičke vlade i pokušavali smo pronaći zlato. Mogli smo ubiti Jensena, ali od toga ne bismo imali nikakve koristi, jer u odluci piše da će nagrada biti isplaćena tek kad blago bude spašeno.

— Ali, Walte... kad je otac pročitao da je Jensen mrtav, vladao se kao da sve blago pripada njemu.

— Naravno! Jude, nije mi poznato je li se tvoj otac namjeravao vratiti i prigrabiti zlato za sebe ili ga vratiti Meksiku. Ali znaš li ti kolika je nagrada? Dvadeset pet posto vrijednosti spašenog blaga... Jude, dvadeset pet posto! To je dovoljno da dva-tri čovjeka požiye u izobilju.

— Zar je blago tako veliko?

— Riječ je samo o onom što je ukradeno Meksikancima. Nisam uračunao zlato što ga je Jensen dodao otevši ga Indijancima i drugim kopačima. Samo zlato Meksikanaca vrijedi više od dva milijuna dolara.

— Dva milijuna? — Jud nije mogao ni zamisliti kako izgleda hrpa zlata vrijedna dva milijuna dolara.

— Walte, ali kako ćeš odvojiti zlato Meksikanaca od onoga što pripada Indijancima i drugima?

— Vrlo jednostavno. Meksikanci su istalili zlato, izlili ga u kalupe i u odljevke urezali brojeve za identifikaciju. Upamtio sam cijeli popis, a i tvoj otac.

— A ostalo zlato?

— Ono se nalazilo u vrećicama sa zrcima i prašinom. Ne znam koliko ga je bilo. No meksička vlada želi samo zlato koje pripada seljacima iz Sonore i koje je izliveno u šipke. Ostalo zlato pripast će nam povrh nagrade. Jude, ovlašten sam da uzmem čovjeka koji će suradivati sa mnom. Ako želiš, taj posao će pripasti tebi.

Da bi se zaštitili od kiše i hladnoće, ljudi podignu ovratnike. Jud je razmišljao o najnovijim obavije-

stima. Jensen mu je ponudio trećinu koja mu ne pripada. Henderson mu je pak ponudio na zakonu osnovanu četvrtinu. Ili u najmanju ruku — polovicu četvrtine.

— A što ćemo s Farom? — zapita Jud.

— Što ćemo s njim? Čini mi se da postaje sve lakomiji što se više približavamo blagu. Što misliš o njemu?

— Pošten je — Jud ispriča Hendersonu kako su pokupili Fara u Omahi. — Ne bi bilo pošteno da ga isključimo.

— Nećemo ga isključiti. Pobrinut ću se za to, Jude. Bojim se samo da bi Carl Jensen mogao isključiti sve nas. Ponajprije Davisa!

Pokretom ruke Jensen zaustavi kolonu pred jednom usjeklinom u stijeni što ih je donekle štitila od kiše.

VI

Kiša nije popuštala sve do narednog jutra. Dolje, duboko ispod njih, rušila se bujica rijeke Stanislaus. Henderson i Davis tragali su okolicom da pronađu suho granje kojim će prigrijati obrok prije nego što ponovo krenu na put. Jensen je bezizražajna lica sjedio pod nadstrešnicom koju su podigli. Jud Wilson se popeo na jednu stijenu i dalekozorom razgledavao okolicu.

Na udaljenosti od oko tri kilometra, u smjeru iz kojega su stigli, zapazi odraz sa stakala dalekozora. Prije dva dana mu se učinilo da je opazio sličan odraz, no sada je u to bio siguran. Kiša je prestala i zrak je bio čist. Slika je bila jasna: dva čovjeka na konjima. Nalazili su se na istoj udaljenosti na kojoj mu se učinilo da ih je vidio prije dva dana. Promatrao ih je sve dok nisu zamakli za stijenu pokraj rijeke. Bit će im potrebno nekoliko sati da obidu nabujali potok koji se rušio u rijeku Stanislaus.

Dva čovjeka na konjima u tom

kraju ne znače ništa. Ili... mogu značiti svašta. Mogu to biti naprosto još dva čovjeka koje je obuzela zlatna groznica, no isto bi tako ta dvojica mogla tragati za njima. A ako tragaju, opet postoje dvije mogućnosti: da su to predstavnici zakona koji traže Jensena ili pak da su oni koji donose nevolje kakve je Jensen predviđao i upravo zbog njih uzeo pomagачe da bi lakše došao do »svoga« zлата.

Jud zapazi Davisa i Hendersona kako se vraćaju s granjem za vatru. Jensen nije naredio da bilo tko ostane na straži, pa Jud side ne očekavši smjenu.

— Je li dobar pogled odozgo? — zapita Faro.

— Planine i rijeka. To je sve.

Jud zapravo nije znao zašto nije svima kazao za onu dvojicu što ih slijede, no nekako je osjećao da će biti najbolje ako to povjeri Hendersonu prije nego što sazna Jensen.

— Začudilo me što ovdje nismo naišli ni na živu dušu — reče Faro.

— Mislio sam da tu sve vrvi od kopača.

— Trebalo je da se nadeš ovdje prije petnaest godina — progunda Jensen. — Onda je tu bilo ljudi kao u luci San Francisca. Sada ih više nema.

— Sjećaš li se dana kad su svi mislili da ove žile nikada neće biti iscrpljene, Jensene? — zapita Henderson.

— To je jedan od razloga zbog kojih sam morao tako dugo čekati da bih se mogao vratiti — uzvрати Jensen. — Nema više toliko onih prokletih ludaka što neprestano zapitkuju...

— Kakve nevolje zapravo očekuješ? — zapita Henderson Jensena.

— Ne znam, ali bit će ih mnogo. Nitko ne može proći zemljom zlata a da ne naiđe na mnoge nevolje.

Jud odmah pomisli na ona dva čovjeka, ali ništa, ne reče.

Nalože vatru, skuhamu kavu, pripreme dobar obrok graha i ispeku zeca što ga je Henderson ustrijelio u zoru. Kad su opet krenuli na put,

zauzmu isti položaj u koloni kao i prethodnih dana.

Kad su Jensen i Faro opet odmakli, Jud reče Hendersonu:

– Dobili smo društvo – pokaže palcem preko ramena.

– Koliko ih je?

– Dvojica. Toliko sam ih barem vidio. Učinilo mi se da sam ih vidio prije kiše, ali nisam bio siguran. Čini se da nisi nimalo iznenađen.

– Nisam. U stvari, slutio sam nešto slično.

– Prijatelji?

– Nipošto, Jude. To su Jensenovi prijatelji. Što misliš, koliko će im vremena biti potrebno da nas stignu?

– Sada su oko tri kilometra iza nas. No moraju prijeći preko nabujalog potoka i bit će im potrebno nekoliko sati da pronađu gaz, tako da će zaostati.

– Opazio sam da se Jensenu jučer nije nimalo žurilo. Što se mene tiče, nastavio bih jahati još barem jedan sat, a jutros bih krenuo ranije.

– Koliko smo udaljeni od nalazišta u Sonori?

– Možda tri-četiri dana. Kad bismo bili na drugoj obali rijeke, mogli bismo se poslužiti prečacem i skratiti put za dva dana – Walt zašuti. Kad su Jensen i Faro nestali iza zavoja, on izvuče presavijeni papir iz unutrašnjeg džepa jakne. – Uzmi, Jude! Spremi to na sigurno mjesto. To je tvoje imenovanje. Sada si službeni agent vlade Meksika.

Jud zadrži nekoliko trenutaka papir u ruci, a zatim ga stavi pod košulju.

– Ne sjećam se kada sam pristao na tvoju ponudu, Walte.

– Pa onda je odbij!

– Ipak, nadam se da nikome neće smetati što ću neko vrijeme raditi za stranu vladu.

Poslije podne se zaustave da napoje konje, a Jud izvadi dalekozor da potraži onu dvojicu što ih prate. Nigdje ih nije mogao zapaziti, jer je staza vijugala oko stijena.

Kad je Jud htio uzjahati, s jednog vrha prasne puška. On povuče svoju henrijevku iz navlake i baci se u zaklon. Jensen s revolverom u ruci potrči prema deblu oborena hrasta na drugoj strani staze. Krajičkom oka Jud je zapazio Faru kako se bacio za stijenu na rubu potoka. Odozgo još jednom prasne puška... tane je očito bilo namijenjeno kockaru koji je pao u vodu i pokušavao pronaći nešto za što bi se uhvatio na kliskoj obali.

Na drugoj strani Jud zamijeti Hendersona kako se žustro vraća tragom pod zaštitom stijena. Opet se začuje hitac odozgo... Cijev Judove puške proviri iza zaklona i pomakne se u odgovarajući položaj. Preko mušice Jud zamijeti neki pokret tamo gore i iz njegove puške suknu dva plamena jezička jedan za drugim... Odozgo se začuje krik: sa stijene najprije padne puška a zatim i čovjek.

Walt Henderson se primakne obali i dobaci Faru laso. Ovaj se grčevito držao za krhku granicu mladice koju je povalila bujica. Kad se Faro uhvatio za uže, korijen mladice se iščupao iz zemlje. Henderson povuče kockara na obalu.

Stigavši do leša koji se skotrljao niz stijenu, Jud ugleda Jensena kako mu pretražuje džepove.

– Nema ništa po čemu bi ga čovjek mogao identificirati – progunda Jensen. – Nema ni novaca – on s gnušanjem pljune, skine pojas s leša, izvuče revolver iz korica i počne ga ispitivati. – Poznajem taj tip oružja – promrsi kroz zube i vrati oružje u korice.

Jud potrči ispred stijene i poviče preko ramena:

– Pogledat ću što se tamo događa.

Henderson također krene s mjesta na kojem je ostavio Faru. Ubrzo stigne Juda.

– Misliš li da su to oni koji su nas slijedili? – zapita Henderson.

– Nije mi jasno kako su nas mogli tako brzo stići. Čini mi se da

to nije moguće.

Poslije nekoliko minuta penjanja pronađu malo bolji put a zatim oprezno provire iza stijene. Na udaljenosti od stotinjak metara ugledaju dva konja i šator. Oprezno pretrče do druge stijene.

Konji su bili privezani ispod skupine borova. Opazili su Juda i Hendersona i preplašeno zanjištali. Jud krene ulijevo a Henderson udesno. Potrče do skupine stabala. Obojica se odmah priljube uz debla. Jud je promatrao šator, ali ništa nije mogao zapaziti. Zatim je razgledao okolicu.

Sudeći po tragovima, tu su neko vrijeme logorovala dva čovjeka. Pocrnjelo kamenje oko ognjišta upozoravalo je na to da su tu priređeni mnogi obroci. Kroz otvoreno šatorsko krilo vidjela su se dva sedla.

— Izidi! — poviče Jud, gurnuvši cijev puške kroz otvor. S lijeve strane ugleda Walta kako se približava šatoru. Nitko ne odgovori, pa Jud poviče: — Ulazimo!

— Ne pucaj! — začuje se slab glas iz šatora.

— Izidi! — ponovo će Jud.

— Ne mogu. Noga mi je slomljena — iz šatora izleti revolver.

Henderson je sada također stajao pokraj šatora. Jud se sagne i ude. Na tlu ugleda čovjeka sa zavišenom nogom. Sudeći po zagušljivu zraku u šatoru, slomljenu nogu neznanca najvjerojatnije je već zahvatila gangrena.

— Koliko vas je ovdje? — zapita Jud pošto se i Waltova glava pojavila na ulazu.

— Samo dvojica... Čini se da ste sredili Hanka.

— Ako misliš na onog ludaka koji je na nas otvorio vatru, tako je. Ima li još tko?

— Nema. Preostao sam samo ja... Moraš me odvesti k liječniku! — Walte, dovedi Jensena! — reče Jud.

Henderson kimne i potrči prema rubu stijene.

— Kazao sam ti... moraš me odvesti k liječniku!

— Vidjet ćemo što možemo učiniti. Ne odlučujem sam.

Za pet minuta Jensen ude u šator. Pogleda čovjeka na pokrivačima i zapita:

— Kako se zoveš?

— Harry Thompson. Možeš li me odvesti k liječniku?

— Koliko dugo ste bili ovdje? — zapita Jensen.

— Tjedan dana ... otprilike.

— I zar se ovuda naprosto šuljate poput štrvinara? — Jensen plijune na prijavu tlo.

— Nipošto. Vraćali smo se, a onda mi se konj okliznuo i slomio nogu. Dakako, i ja.

— Dva su konja tamo napolju. Kojemu je slomljena noga?

— Jedan nam je služio za teret. Nesreća se dogodila u planini, petnaestak kilometara daleko odavde. Stigli smo ovamo i ja dalje nisam mogao.

— Zar samo vas dvojica? A kako ti se zvao drug?

— Squinty Gordon. Zar je poginuo?

— Mrtav je.

— Moraš me odvesti k liječniku... Teško sam ozlijeđen.

— Imaš li što za jelo?

— Nemam... Squinty je pokušao doći do hrane.

— Walte, pogledaj konje! Vidi isplati li se ostaviti kojega.

— Ni konji nisu imali hrane osim nešto trave i vode. Ne znam više koliko su dana gladovali — reče Thompson. — Ja već dva dana nisam ništa okusio.

Henderson se vrati i reče:

— Izgladnjeli su, no čini se da su zdravi, Jensene.

— Lijepo — uzvati Jensen i okrene se Thompsonu. — Koliko municije imaš?

— Ne znam. Squinty je držao za lihe.

— Pogledaj, Jude! Lijepo, Thompson. Kaži mi sada što ste radili ovdje i nemoj se poigravati mnome!

— Vraćali smo se, kazao sam ti! Cijelo ljetno smo proveli tamo gore na nalazištu. Nismo imali dovoljno zaliha da bismo ostali i zimi.

— Jensene — reče Jud — ima otprilike dvjesto metaka za pušku i isto toliko za kolt. Pronašao sam i ovu vrećicu sa zlatnim zrnima i prašinom — podigne kožnatu vrećicu. — Ima i različitih sitnica. Lopata na čijem je dršku urezano ime W. Jones i bisage u kojima je još jedna vrećica sa zlatnim zrnima — Jud donese napol pljesnive dvanjke. — Zanimljivo, tu je i pismo naslovljeno na Jima Parsonsa. Ali me mogu pronaći nijednu stvarčicu s imenima Squintyja Gordona ili Harryja Thompsona.

Jensen odmjeri težinu vrećice sa zlatom a zatim ih spusti pred noge. Otvori pismo i počne čitati:

— Od Parsonsove je žene. »Hvala za novac«, piše. »Bilo bi lijepo kad bismo se vidjeli u srpnju...« — zašuti i dobaci pismo Thompsonu. — Možda je raspisana kakva nagrada za tu dvojicu, Walte? Čini se da su opljačkali sve živo što je naišlo ovim tragom!

— Možda, tko zna...

Odvedi me k liječniku. Hoćeš li?

— Dakako... — uzvratila Jensen i nasmiješi se prvi put otkako ga je Jud vidio. — Imaš li dovoljno novaca da nas platiš ako se predomislimo i krenemo prema zapadu umjesto prema istoku?

— Dat ću ti što želiš...

— Nije dovoljno. Kako bi bilo kad bi mi dao sve: zlato, konje, opremu, sve? Sve što si opljačkao drugima! Sve što imaš!

— Moja je samo polovica. Ostalo pripada Squintyju.

— Njemu to nije potrebno. Mislim da je sve prepustio svom drugu.

— Hoćeš li me odvesti k liječniku, a ne k šerifu?

— Obecavam ti, neću te predati šerifu.

— Pristajem. Molim te, daj mi nešto za jelo!

— Dobit ćeš dolje. Jude i Walte, pokupite sve što vrijedi iz ove smrdljive rupe! — Jensen se sagne i dohvati vrećice sa zlatom. Dobaci ih Judu i reče: — Podijelit ćemo kasnije. Povest ću ga dolje i kazati Faru da ga pripremi za putovanje do Stocktona.

Jud nije mogao povjerovati svojim očima i ušima. Zajedno s Hendersonom počne skupljati stvarčice po šatoru, a Jensen se sagne, skine prljavi pokrivač s Thompsona i podigne ga na ruke kao da ovaj nije nimalo teži od pokrivača. Stigavši do stijene, Jensen poviče:

— Faro, društvo dolazi! — zatim podigne Thompsona i baci ga poput naramka granja.

Thompsonov krik odjekne između stijena... Zatim Walt i Jud začuju mukli udarac negdje dolje.

— Jensene, zašto si to učinio? — poviče Jud.

— A zašto ne bih? Zar si mislio da ću se vratiti u Stockton? Thompson ionako ne bi preživio putovanje! Da, mogao sam mu prosvirati lubanju... Uostalom, sidi dolje i zapitaj ga što bi mu se više svidjelo! Požurite... pokupite sve što bi nam moglo koristiti! Zašto ste zastali poput magaraca? Pred nama je dug put i ne mogu dopustiti da mi se išta na njemu ispriječi!

— A ispriječi li se čovjek, valja ga ubiti! — dobaci Jud.

— Ustanovit ćeš kakva je to zemlja, Jude. Napali su nas. Zar si to smetnuo s uma? Prava je sreća što smo sva četvorica ostali živi!

VII

Te noći opet počne padati kiša. Ljudi presele logor nešto više. Nalazili su se da se voda neće podići do te razine. Oko ponoći su Jud i Faro bili na straži. Osluškiivali su kišu i vjetar. Tu i tamo nebom bi zaparala munja a zatim bi se začula udaljena grmljavina.

– Nisam se nadao takvom vremenu – reče Faro.

– Walt kaže da bi moglo potrajati nekoliko dana, no nadam se da se prevario. Ipak, moram priznati da ovaj kraj poznaje mnogo bolje od nas.

– Da... u prednosti je.

Jud odjednom podigne glavu. Daleko uzvodno začuje se tutnjava koja nije potjecala od groma. Dolazila je iz uskog kanjona što je završavao u rijeci Stanislaus, čija bujica se sada sručila u nizinske krajeve San Joaquin Valleyja na zapadu.

– Probudi Walta i Jensena! Dolazi bujica!

Znao je da rijeka buja iz trenutka u trenutak i da imaju samo nekoliko minuta vremena da izađu iz kanjona koji se pretvorio u stupicu. Jud obode konja i potjera ga pokraj bujice. Životinja odjednom izgubi tlo pod nogama, zanjšti i stane kliziti niz padinu. Jud izvuče desnu nogu iz stremena i isklizne iz sedla. Pokuša spasiti konja lasom, no to mu nije pošlo za rukom. Uz silnu tutnjavu razina vode se naglo podizala. Bujica je nosila drveće pa čak i komade stijena. Judu je voda sezala već do koljena... Raskrvarenim rukama on se pokušao uhvatiti za bilo što i izvući se iz vode.

Opet začuje uplašeno rzanje konja kojega je voda povukla sobom. Konačno se izvuče i pronade koliko-toliko sigurno mjesto. Odjednom zapazi čovjeka u vodi. Bujica ga je nosila velikom brzinom. Dvokne mu neka podigne ruke a zatim mu dobaci laso. Prilika u vodi sada je visila u omći lasa poput goleme ribe. Jud prebaci laso preko stijene i privuče ga. Tek tada ustanovi da je spasio neku ženu. Dok joj je skidao laso s mokre odjeće, ona ga pogleda velikim smedim očima i upita:

– Hoće li još više nabujati, gospodine?

– Jud Wilson – predstavi se Jud. – Mislim da je sada na

vrhuncu... barem se tome nadam! Pod okomitom smo stijenom, na ovom mjestu se ne možemo penjati.

– Spasili ste mi život. Dobro je što ste imali laso.

– Pokušao sam izvući konja.

– Gdje je?

– Jud pogleda niz bujicu i zakima glavom.

– Odnijela ga je voda.

– I ja sam ostala bez kobile. Bujica ju je odnijela ispod mene.

– Poznajete li ovaj kraj? – zapita Jud.

– Da, živim na drugoj obali... oko sedam kilometara jugozapadno.

Zavuku se u zaštitu nadvijene stijene. Jud skine pončo i ponudi joj ga a ona ga prihvati s nijemom zahvalnošću.

– Poznajete ovaj kraj, a ipak ste ujahali u opasan kanjon po takvom nevremenu!

– A zar vi niste? – uzvratila žena.

– Ja se ovdje barem snalazim, a vi ste gotovo izgubljeni.

– Ne baš sasvim... – Jud izvuče papir i vrećicu s duhanom i ustanovi da nije toliko mokar da ne bi mogao saviti cigaretu. – Smijem li zapaliti? – zapita sa smiješkom.

– Naravno... ali samo ako najprije savijete jednu za mene.

Savijajući cigaretu, Jud je pogleda ispod oka i ustanovi da je vrlo mlada.

– Zna li vaš otac da pušite? – zapita je, pripalivši joj cigaretu.

– Katkad pušim zajedno s njim – sa smiješkom će mu djevojka.

– Kažu da je cigareta prvi korak u propast.

– Rado ću se izložiti opasnosti – reče djevojka i povuče dim. – Zovem se Maggie Sloane.

– Maggie Sloane? – ponovi Jud – Mislim da se tako zvao neki kockar iz Denvera.

– Tamo nemam svoje. No zar odista ne znate što prezime Sloane znači u ovim krajevima?

– Znam samo da sam jednu Sloaneovu upecao u rijeci.

— Ova zemlja pripada Circle Staru, imanju Sloaneovih.

— Mislio sam da je ovo predio rudnika zlata.

— Nije baš sasvim tako... mnogima smo prepustili pravo da traže rudaču, ali zadržali smo pravo na obradu zemlje. Circle Star je najveći posjed u ovom dijelu Kalifornije. Zar vam to ništa ne znači?

— Bi li moralo?

— Dobar ste lažac ili ste uistinu stranac u ovim krajevima. Zar ste ovamo došli da tražite zlato?

— Nisu li svi radi toga stigli ovamo?

— Većina ih je stigla prije dvadeset godina. A što je vas zadržalo?

— Onda sam bio premlad da bih napustio dom, a kad sam malo odrastao, dogodilo se nešto što nazivaju rat. I tako sam opet neko vrijeme bio zauzet. Osim toga, vidio sam mnoge kopače kako su se vratili kući na prosjačkom štapu.

— No sada ste ipak došli. Smijem li vas zapitati zašto?

Jud je šutke pušio pitajući se što da joj odgovori i da li da joj uopće odgovori.

— U redu, to je vaša stvar — reče Maggie i odbaci opušak. — Moje je pravo da pogadam. Možda bježite pred kime... no zapravo ne nalikujete na takvog čovjeka. Možda tražite zlato... Ali najvjerojatnije ste u potrazi za nekim blagom koje je ovdje bilo skriveno, pa ukradeno, a zatim opet skriveno...

— Zar ima mnogo takvih blaga?

— Ako čovjek povjeruje svim pričama o skrivenom blagu, kupit će sve mule svijeta da bi ga mogle ponijeti! Povjeruje li samo polovici priča, hrpa zlata bi još stršala iznad najvišeg snježnog vrha...

— Eto, možda je samo san o tom brdu zlata vrijedan svih napora povezanih s putovanjem — Jud povuče još jedan dim a zatim baci opušak.

— Zašto ste zapravo došli ovamo, Jude?

— Radi zlata... A koliko dugo ste vi ovdje, Maggie?

— Rođena sam ovdje. Otac je jeftino kupio zemlju još davno prije rata, zato što je brdovita. Kad je pokraj Sacramenta pronađeno zlato, kopači su naprosto preplavili našu zemlju, pretrpjeli smo veliku štetu. Izgubili smo svu stoku. Cijeli život sam se mučila nastojeći da popravim štetu koju su počinili kopači. Možda ću jednoga dana uspjeti.

Neko vrijeme su šutke sjedili osluškujući tutnjavu rijeke i kišu koja je popuštala. Naposljetku Maggie prekine šutnju.

— Niste došli sami, je li tako? — bila je to prije tvrdnja nego pitanje.

— Nisam.

— Jučer sam opazila dvije skupine. U prvoj su bila četiri čovjeka a u drugoj dvojica.

— Bio sam u prvoj.

— A gdje su ostali?

— Ne znam, Maggie. Dvojica su spavala a dvojica smo bili na straži. Kad sam začuo bujicu, poslao sam onog drugog da obavijesti ostale. Zatim sam izgubio konja a onda mi je bujica donijela vas — Jud počne savijati novu cigaretu. — A da jučer niste vidjeli šest jahača, zar biste pomislili da nisam sam?

— Jedini osamljeni jahači u ovim planinama su Apaši, jahači sa Circle Stara i poneki čovjek koji bježi pred zakonom u Nevadi. Niste Apaš, niste naš čovjek a ne dolazite ni iz smjera iz kojega obično bježe pred zakonom. Eto, naprosto sam zbrojila dva i dva...

Kiša odjednom posve prestane. Vjetar je još urlao a i buka rijeke Stanislaus nije popuštala.

— Čini mi se da ste pristojan čovjek. Varam li se? — odjednom će djevojka ustavši.

— Nadam se da se ne varate, Maggie.

— Onda se okrenite da izažmem košulju. Samo na nekoliko trenuta — svuče sa sebe pončo od vo-

štanog platna i dobaci ga Judu. – Mislila sam da ste se okrenuli.

Htjede joj odbrusiti, no predomislila se. Okrene se i počne gledati u mokru stijenu pred sobom.

– Samo bi glupan gledao u stijenju... znajući što se događa iza njegovih leđa, Maggie.

– Glupan ili pristojan čovjek, Jude. Uostalom, ne bih kazala da ste glupi. . Eto, možete se okrenuti.

On se okrene i zapazi kako joj se košulja sasvim pripila uz kožu. Ipak, znao je da je dobro postupio prišavši joj na pristojan način.

– Što mislite, kamo su mogli otići vaši prijatelji? – zapita ga Maggie.

– Budući da je ovo vaš kraj, mislim da biste to prije vi mogli znati.

– Gdje ste podigli logor?

– Ja sam s Farom bio nadomak mjestu na kojem sam vas izvukao iz vode. Walt i Carl su spavali malo dalje, gore – reče Jud, pokazavši jedno mjesto uzvodno koje je sada bilo pod vodom, premda se počela povlačiti. – Ne znam kamo su mogli otići.

– Zašto ne bismo pošli mojoj kući? Vratit ćemo se i potražiti ih kad se razdani. Sada ih ionako nećemo pronaći.

– Najvjerojatnije su otišli nekamo gore, na povišen teren. Ipak bih najprije pokušao da ih pronađem.

Tražili su ih otprilike jedan sat i dozivali, ali nitko im nije odgovorio. Jud naposljetku prizna da je taj posao uzaludan.

– Čini se da ćemo ipak poći vašoj kući. No to je zacijelo lakše reći nego učiniti, nije li tako? Kazali ste da je na drugoj strani rijeke, a ja je sada ne bih prelazio.

– Nešto dalje uzvodno postoji prirodni most, Jude – pogledala ga je u oči i nešto se u njemu preokrene.

Nije to nipošto bila obična djevojka s ranča, već odlučna žena. Imala je u sebi nešto što se ne bi moglo opisati riječima. Juda je

pomalo podsjećala na njegovu majku... Ipak, on pokuša odbaciti tu misao čim mu je pala na um.

Povede je obronkom iznad rijeke. Prijeđu preko rijeke Stanislavus prirodnim mostom ispod kojega je hućala bujica.

– Vjerojatno ćemo cijelu noć provesti na nogama – reče Jud.

– Nećemo tako dugo... postoji prečac ispod onoga hrpta – uzvratiti Maggie, cvokoćući zubima od hladnoće.

– Koliko je još do vaše kuće?

– Petnaestak kilometara.

– Niste li mi kazali da je samo sedam?

– Naravno, no to je zračna udaljenost od onoga mjesta. Zar biste možda željeli preplivati nekoliko potoka i prijeći preko nekoliko stijenja što se nalaze između onoga mjesta na kojem smo bili i ovoga ovdje? Ja se nikako ne bih bacila na taj posao.

Podu hrptom a zatim se spuste padinom prema jugu gazeći kroz lokve ledene vode. Vjetar opet ojača, pa Jud prebaci ruku preko djevojčina ramena da bi je zaštitio. Ona ga pogleda i nasmiješi mu se.

Pred njima se pojavi neka koliba. Kroz napukle i prljave prozore nije dopiralo nikakvo svjetlo niti se iz dimnjaka dizao dim. Jud otvori vrata i dohvati šibice.

– Eto – reče tiho – ovaj hotel nije baš bogzna kako udoban, no za jednu noć bit će sasvim dobar. – upali svjetiljku što je visila na zidu.

Maggie sjedne na jedini ležaj. Promatrala je Juda kako priprema drva za ognjište. Za nekoliko trenutaka Jud složi drva u stožac, a zatim ih lizne plamen.

Prostorija se ispuni dimom koji je mirisao na gumu.

– Pridite k ognjištu i osušite košulju – reče Jud i privuče stolac k ognjištu. – Neki odjevni predmeti što sam ih imao otišli su zajedno s konjem a isto tako i ostale stvari. Ako smijem, rado ću vas ponuditi pićem.

– Samo me ponudite, rado ću povući gutljaj – reče Maggie.

Jud se nasmiješi.

– Znam... ponekad zacijelo povučete neki gutljaj s ocem – iz unutrašnjeg džepa jakne izvuče srebrnu pljosku, jedinu stvar koju mu je otac poklonio pošto se vratio na farmu. – Samo polako, Maggie, ovo je piće za junake – doda, pruživši joj bocu.

Djevojka zabaci glavu i povuče gutljaj. Oči joj zasvjetlucaju a dah zastane.

– Uh! – strese se.

Jud dohvati bocu.

– Kazao sam vam da je oštro.

– Niste li tvrdili da ste iz Nebraska?

– Jesam. Zašto pitate?

– Pljoska potječe iz Meksika.

– Imam je već mnogo godina. Dobio sam je od oca. Doista je neobična.

– Možda, ali piće potječe iz Sonore, je li tako?

– Kupio sam ga u Stocktonu, no kazali su mi da je iz Sonore – Jud se ogleda po prostoriji. – Možda ćemo pronaći malo hrane. Da pogledamo u onaj ormar!

– Moralo bi je biti ovdje. Znam da ima barem kave.

– Zar smo na vašoj zemlji?

– Nismo, no dovoljno smo blizu, tako da mi je ovdje poznata svaka koliba. Prvo pravilo za dobrog susjeda jest da se pobrine za svoje ograde. Drugo pravilo glasi da se moraju brinuti jedni o drugima. Zatekne li vas snježna vijavica, susjedova koliba postaje vaša i služi vam na sve moguće načine.

Jud otvori ormar i tiho zazvizdi.

– Nije loše, Maggie, doista nije loše! Pogledajte, imamo graha... soli, šećera, kave. Hm... evo i limenke mesa... sve bolje i bolje! Želi li gospodica kavu ili bi radije nešto pojela?

– Pojela bih nešto, dobri čovječe. Tako će biti najbolje.

– Pravi je užitak primiti vas kao gošću, gospodice Sloane – Jud počne vaditi jelo iz ormara. –

Treba li da kažem orkestru da odsvira neki posve određen komad dok jedete?

– Oh, Jude, još ćete me nasmiјati. Jeste li svjesni toga?

– Hvala, gospodice! I ako smijem kazati, uživam mnogo više u vašem društvu nego u onom od prije nekoliko sati – odreže nekoliko kriški mesa iz limenke i doda: – Tako ću nadoknaditi barem nešto od onoga što sam izgubio.

– Zašto to govorite?

– Eto, razmislite sami. Bez koga sam, bez sedla, bez hrane ili bilo čega što bih mogao nazvati svojim. A moja sposobnost da i dalje ostanem pristojan čovjek nikada se nije našla u ovako velikom iskušenju kao sada i ne znam daleko ću izdržati.

– Barem dok pojedemo, Jude Wilson, a poslije jela ću možda zaboraviti da sam otmjena gospodica. Kako ste bez posla, nudim vam zaposlenje na Circle Staru.

– Zar ovdje?

– Da, to je sasvim moguće. No možda vam se neće svidjeti.

– Grom i pakao... ta poslovi na ranču su posvuda jednaki.

– Ipak, postoje razlike između rančeva, Jude. Poslije jela ću vam pričati o teškoćama na Circle Staru, a onda odlučite hoćete li doći na ranč i zamoliti mog oca za posao.

– Mislim da nikad nisam bježao pred teškoćama, Maggie.

– Vjerujem da niste, Jude. No ono su bile vaše teškoće, a ne tude. Samo... kad biste sada što prije pripremili jelo!

– Čini se da vam se žuri.

– To je samo zato što ne znam koliko ću dugo izdržati kao otmjena gospodica... a uvijek volim najprije nešto pojesti.

VIII

Cijele noći je kišilo a i vjetar nije prestajao. Kad je Jud ujutro promolio glavom kroz vrata, još je bjes-

njelo nevrjeme. Mali potok neda-
leko od kolibe pretvorio se u je-
zero. Maggie također ustane, um-
ota se u pokrivač i dode na vrata
da vidi što se napolju događa.

— Čini se da ćemo ovdje biti
neko vrijeme zatočeni, Jude. Ra-
zina vode se svuda podigla, a meni
ne pada na um da plivam odavde
do kuće.

— Ta moraš se vratiti k ocu!

— Otac zna da se mogu pobri-
nuti za sebe. Nije me prvi put u ži-
votu zahvatilo nevrjeme. Neće biti
nimalo zabrinut a neće me ni tra-
žiti. Dovoljno je pametan da ne po-
jaše u nevrjeme poput ovoga.

Jud zatvori vrata kolibe i pode k
ognjištu. Na zapretanu vatru baci
malo drva.

— Ne znam imamo li ovdje do-
voljno drva za još jedan dan, Mag-
gie.

— Drva su sigurno pod strehom
iza kolibe.

— Pogledat ću. Ako se ne varam,
na tebi je red da pripremiš nešto
za jelo.

— Ženi je mjesto u kući, mora
prati, kuhati i brinuti se za djecu,
je li? Da, gospodar, tvoj doručak
će ubrzo biti pripremljen. Mogu li
još što za tebe uraditi dok ti budeš
izmišljao sve moguće ženske po-
slove za mene?

— Eto, mogla bi nacijepati drva,
pomusti kravu, okopati vrt i zakr-
pati moj jedini par čarapa —
sagne se, ali ne dovoljno brzo da bi
izbjegao dobro usmjeren limeni
lončić koji ga pogodi u glavu.

— Znaš li što radim s damama
koje me gađaju predmetima?

— Dakako, znam... — uzvratila
Maggie sa smiješkom. — Jučer si
to uradio... čak dva puta.

— A nastavi li ovako kišiti, cijeli
dan ćemo moći raditi samo to...

— Umukni i donesi drva!

Jud prebaci pončo preko glave i
izide. Zagazi u blato, pode prema
stražnjem dijelu kolibe i udari gla-
vom o potporanj. Stigavši pod
strehu, ustanovi da je s jedne
strane ispunjena sijenom a da se

na drugoj strani nalaze drva za
ogrjev. Posegne u unutrašnji džep
jakne i izvuče vrećicu od voštanog
platna u kojoj se nalazilo njegovo
imenovanje za agenta meksičke
vlade. Gurne ispravu u vrećicu a
zatim pronade zgodno mjesto u sti-
jeni kolibe. Bit će to dobro privre-
meno skrovište! Jud nije namjera-
vao pričati o svom zadatku. Napos-
lijetku, ni Maggie njemu nije
mnogo kazala o sebi i svom ocu.
Osim toga, on će još morati ustano-
viti što je s Waltom, Farom i Jense-
nom.

Naslaže naramak drva i vrati se
u kolibu. Maggie ga dočeka na vra-
tima.

— Nisi baš žurio! Zar si možda
pronašao neku zgodniju od mene?

— Mislim da nema ljepše, Mag-
gie. No dakako, ne bude li moj do-
ručak ubrzo na stolu, možda ću po-
tražiti drugu.

— Kava je gotova. Ne bude li to
dovoljno dok priprelim ostalo,
možeš odmah poći i potražiti
drugu.

— Mislim da ću najprije nešto
pojesti — Jud baci drva u sanduk
pokraj ognjišta. — Kako vidim, gu-
bila si vrijeme odijevajući se.

— Zašto ne bih? Odjeća mi je
suha i topla. Osim toga, i ti si se
obukao. Zar da pomislim kako sna-
žan čovjek poput Juda Wilsona ne
bi mogao donijeti naramak drva a
da se ne obuče za tu osobitu
zgodu?!

I tako se nastave bockati, pripre-
majuci obrok, no kad je jelo bilo
na stolu, Jud će ozbiljno:

— Maggie, nisi mi kazala zašto
si jučer pošla na onu stranu rijeke
unatoč tome što je bilo nevrjeme.

— Tražila sam odlutala goveda.
Jedno sam pronašla, a zatim sam
ga izgubila zajedno s konjem. Sve
je odnijela bujica.

— Jesu li oluje ovdje česte?

— Jednom u dvije-tri godine.
Obično oluju očekujemo u proljeće,
no ovo nevrjeme nas je iznenadilo.
Stoku dotjeramo na sigurno tlo
prije nevremena. A kad počnu

zimske oluje, sve se nade pod snijegom. Eto, mislim da se sada nećemo morati mnogo brinuti...

– Zbog nevremena?

– Ne, zbog stoke. Nećemo imati mnogo posla da je okupimo u stado.

– Zašto ne?

Maggie slegne ramenima.

– Nema je mnogo. A nemamo ni dovoljno novaca da platimo ljude. Ljude odavde ne možemo nagovoriti da rade za nas.

– Zar ih ne možete platiti?

Maggie strese glavom.

– Ovdje čovjek radi za Bar-B-J ili uopće ne radi!

– Kako?

– Bar-B-J plaća bolje. Osim toga, ljudi se boje raditi za nas, kao i za druge rančere, osim za Bar-B-J. Zbog toga ne možemo doći do dobrih radnika.

– Zvuči kao da imaš doista zgodne susjede – suho će Jud.

– Nije uvijek bilo tako, Jude. Unatoč svim nevoljama s kopacima zlata, bilo nam je dobro sve dok Carl Jensen prije tri godine nije preuzeo Bar-B-J. Jesi li čuo za njega?

Jud osjeti kako su mu se trgnuli mišići na licu, no ipak pokušava prikriti iznenađenje.

– Nisam.

– Silno želi da se istakne. A i gramzljiv je. Nasilan, surov i nemilosrdan.

Jud podigne obrve.

– Ne postoje druge riječi, Jude, koje bi ga mogle tako dobro opisati – Maggie zašuti kao da se zamislila tražeći još prikladnije izraze za Carla Jensena.

– Želiš li još kave? – upita nakon stanke.

– Molim!

– Bordenovi su došli u ove krajeve i počeli kupovati ranč za rančom. Ove planine su pretvorili u malo kraljevstvo. Dobro im je išlo sve dok nisu unajmili Carla Jensena za predradnika. Otkako je došao Jensen, Jim Borden je sve svoje poslove prepustio njemu, a

sam se bavio isključivo stjecanjem novca i moći. Štaviše, počeo je smjerati i na političku moć.

– A onom momku... kako li se zvao... Jensen, je li tako... njemu je dakle ostavio pune ruke posla...

– Upravo to je problem. Jensen provodi samo pola vremena na Baru-B-J, pola negdje drugdje – djevojka zamišljeno popije ostatak kave. Zatim živne: – Čini mi se da bi ti htio razgovarati s mojim ocem, no moram te upozoriti da vjerojatno nećeš htjeti za njega raditi.

– Zar zbog plaće?

– Ne, već zbog loših okolnosti. Htjela bih ti kazati da ću te poštovati unatoč tome što ćeš možda odlučiti da ne radiš za oca.

– Maggie, ne znaš čak ni jesam li sposoban za bilo kakav posao. Nisam li ti kazao da sam ovamo došao radi zlata?

– Svejedno je što si kazao. Dobro si radnik, Jude.

– Zar sudiš po tome što sam sinoć pripremio grah s mesom?

– Nipošto! Način na koji si me lasom izvukao iz vode dokazuje da si vješt.

– Razumijem se ponešto u konje i to je sve. Za rata sam bio u konjici, a poslije sam neprestano lutao.

– Zar si još litalica? Putujući pjesnik, da se tako izrazim.

– Možda bi bilo bolje kazati skitnica u sedlu – Jud počne savijati cigaretu. – Zabavno je to. Čovjek jaše da bi prešao planinu, a onda naide na drugu. Zatim opet nastavlja...

– Ne mogu povjerovati da si skitnica, Jude. Postoji u tebi nešto što ne bih umjela opisati. Sigurno imaš neki cilj...

– Kad ustanoviš što je to, kaži mi!

– Što bi ti zapravo želio raditi, Jude?

– Uzgajati konje.

– Što te spriječilo da se time već odavno ne pobaviš?

– Uvijek se pojavila ona slije-

deća planina, a vrijeme prolazi. Kad prijedeš nekoliko planina, san izbljedi.

— Ne nalikuješ na čovjeka koji odustaje. Što ti ne dopušta da usneš novi san?

— Novac.

— Zar si zbog toga došao ovamo tražiti zlato?

— Zapravo jesam, ali možda je to samo još jedna planina. Tko zna... Možda ću jednoga dana moći uzgajati konje na vlastitom ranču... Ali u međuvremenu svakako moram nešto pojesti. Premda sam pošao u potragu za zlatom, trebat će mi novac da bih mogao ponovo početi. Zbog toga će me možda zanimati onaj posao kod tvog oca.

* * *

Kasno poslije podne kiša prestane. Znali su ipak da će morati provesti još jednu noć u kolibi, jer se razina vode još nije toliko spustila da bi se mogli uputiti na Circle Star. Pretražujući police i ostave, pronađu još riže, šećera i luka.

Sada opet Jud pripremi jelo a Maggie ga pohvali.

— Izvrsno... Nije li to po nekom starom obiteljskom receptu?

— Zapravo nije. Zamislio sam to jelo tek kad sam pronašao zalihe.

— Sretna sam što u nekom zakutku nisi pronašao uginulog medvjeda!

Jud zapucketa prstima.

— Znao sam da nešto nedostaje!

Sutradan ujutro Jud se probudi dršćući od hladnoće. Polako ustane s ležaja da ne probudi Maggie, baci dvije klade na ognjište, obuče se i na prstima pode prema vratima. Otvori ih što je tiše mogao. Kiša je prestala, napolju je sjalo sunce.

Krene preko rosne livade i sa zadovoljstvom ustanovi da se voda znatno povukla. Na rubu šumarka naiđe na stupove ograde i zardalu žicu na tlu. Znao je da je ogradu podigao djevojčin otac ili vlasnik Bara-B-J.

Opipa laso, ne znajući zašto ga je zapravo ponio sobom. Također nije znao što ga je probudilo i navelo da ustane i napusti ugodnu toplinu pokraj Maggie. Odjednom se prisjeti: kao da je kroz san čuo neko udaljeno njištanje konja.

Kroz maglicu što se isparavala iz tla odjednom ugleda lijepu kobilu s bijelom mrljom na glavi. Sakrije se iza stabla upravo u trenutku kad je životinja pogledala u njegovu smjeru. Vjetar je puhao prema njemu, tako da ga nije mogla nanjušiti. Kobilu je pasla i približavala mu se. Pošto mu se približila na nekih šest metara, Jud izide iz zaklona. Životinja se uplaši i propne a Jud baci laso i zategne ga.

— Samo polako! — umirivao je Jud kobilu, približavajući joj se. — Ta nećeš valjda navaliti na mene! Dodi samo... Upravo sam te tražio. Dobro ćeš mi poslužiti...

— Zaboga... ta uhvatio ju je lasom! — reče odjednom neki promukli glas iza Juda.

IX

Jud se naglo okrene i spusti desnu ruku na bok. Prokletstvo... ostavio je kolt u kolibi! Začuje kako je neznanac napeo obarač i pogleda u par najoštrijih očiju što ih je ikad u životu vidio. Bile su to hladne zelene oči, gotovo jednako oštre kao oči Carla Jensena. Iza neznanca ugleda još dvojicu kako vode svoje konje na uzdama kroz jutarnju maglicu.

— Zacijelo negdje imate mali deringer. Bacite ga na tlo, gospodine!

Jud polako podigne ruke do visine ramena i strese glavom da bi zanijekao postojanje malog revolvera koji je uvijek nosio ispod lijevoga rukava.

Onaj čovjek zelenih očiju bio je uglate glave, a i tijela. Činilo se da nema vrata. U rukama je držao vinčesterku koju je uperio Judu u trbuh.

– Tko ste vi?
– Jud Wilson.
– Zašto ste uhvatili kobilu?
– Htio sam je povesti do one kolibe na kraju livade.
– Zašto? – zelene oči ga pogledaju još oštrije.

Jud pogleda onu dvojicu s konjima. Zaboga, pomisli, ta trojica me smatraju konjokradicom!

– Konja mi je odnijela voda – reče Jud, pročistivši grlo. – Išao sam ovuda i ugledao kobilu.

– Nije to osobito bistar odgovor – reče jedan od one dvojice.

– Kobilu nisam uhvatio za sebe. U kolibi je djevojka. Htio sam je odvesti k njoj.

Taj odgovor se učini glup čak i Judu. On se zapita hoće li čuti vinčesterku u trenutku kad čovjek pred njim zapuca.

– Lijepo! Čuješ li, Side? Juddy kaže da se dolje nalazi djevojka...

– Čini se da nas momak pokušava obmanuti, Casse – uzvratila Sid.

– Tamo se nalazi Maggie Sloane sa Circle Stara – objasnio Jud.

– Mattu će se to svidjeti – reče Sid.

– I njoj je bujica odnijela konja – dodala Jud. – Pretprošle noći smo stigli u kolibu i tu ostali. Jutros sam izašao da vidim je li se voda povukla i da se ogledam za kakvim konjem.

– Grom i pakao! – prasne Cass. – Što li ću još čuti?! A znate li što mi radimo s konjokradicama na području rijeke Stanislaus?

– Donio je čak i vlastito uže – naruga se Sid.

– Pričekajte – mirno će Jud. – Nemate nikakvo pravo da me osudite i pogubite.

– Čuj ti njega! – dobaci Cass. – Momak je, čini se, načitan!

– Nema u tome nikakva zla – umiješa se Sid. – Ako umije čitati, dobit će još i posebnu nagradu.

– Možda bolje umije čitati nego krasti konje – dodala treći.

– Kazao sam vam istinu – reče

Jud, već ozbiljno zabrinut za svoju sudbinu.

– Možemo ga povesti do kolibe – predloži Sid. – Ako je ona doista tamo...

Cass potrese glavom. Podigne cijev puške i zabaci Judov šešir na zatiljak. Zatim mu ga opet nabije na čelo i tako se poigravao sve dok šešir nije pao na tlo.

– Uzmi ga i stavi na glavu, Wilson. Ne bih želio da se prehladiš dok mi dijelimo pravdu.

Jud posegne za šeširom, a Cass ga gurne. Jud padne postrance i pokuša se oduprijeti rukom. No tada ga čizma udari u zglob, tako da mu je ruka utonula u meko tlo.

Jud pogleda ledene zelene oči.

– Ta što vam je? – zapita.

– Nadam se da ćeš sada propjevati – reče Cass, uprijevši mu pušku u prsa. Bit će najbolje da kažeš istinu! – Cass mu još jednom nogom pritisne nadlanicu.

– Možda je kazao istinu, Casse. Što ti misliš, Jack? – upita Sid.

– Možda – uzvratila Jack. – Zašto da ga ne povedemo do kolibe?

– Upravo razmišljam o tome što će kazati onaj pasji sin Matt Sloane kad sazna da je ova skitnica s njegovom kćeri provela noć u kolibi koja pripada Baru-B-J.

Munjevitim pokretom Jud dohvati cijev puške, istragne je čovjeku iz ruku, uspravi se i udari ga šakom u vilicu tako snažno da mu je slomio nekoliko zuba. Zatim ga ljevicom udari u trbuh. Čovjek se spusti na jedno koljeno, no ponovo se pridigne. Jud ga opet pogodi. Cass padne poledice, a Jud mu izvuče kolt iz korica i baci ga u stranu. Postavi se između Cassa i njegove vinčesterke.

– Grom i pakao! – sa strahopoštovanjem će Sid. – Čini se da smo naišli na pravoga!

– Da, Cass je bio slabe sreće, nije li? – suho reče Jack. – Ne sjećam se da mu se itko od nas ikada usprotivio.

Cass polako ustane i strese glavom kao da se upravo probudio.

— Čini se da umiješ iznenaditi čovjeka, no Cassa Jensena još nisi sradio Wilstone. Nisam ja bilo tko u ovom kraju, a znat ćeš i zašto — reče Cass i pogleda Sida. — Misliš li da je to smiješno, Dockeru?

Čini se da se Sid Docker nije bo-
jao Cassa Jensena, barem dok su
mu revolveri pri ruci.

— Moraš priznati da te nadi-
grao, Cass.

— A što ti misliš, Marley? — za-
pita Cass.

— Nije mi to nimalo smiješno —
reče Jack Marley, slegnuvši rame-
nima. — Bit će najbolje da odmah
sredimo tog konjokradicu. Jahali
smo cijelu noć a pri tome je do-
brano kišilo. Želio bih što prije na-
ranč, da se presvučem, najedem i
naspavam.

— Najprije bih tu skitnicu nau-
čio pameti — podrugljivo će Cass.
— Neće mi biti potrebno mnogo
vremena.

— Samo neka se tvoja dva prija-
telja ne umiješaju — reče Jud.

— Nisu mi potrebni prijatelji —
nasmije se Cass.

— To je ludo! umiješa se Marley.

— Ostavi ih! — reče Sid Docker.

— Cass je vraški siguran da može
svladati svakog čovjeka u zemlji.
Baš me zanima kako će proći.

— Mislim da doista može, ali
moram priznati da mi se ponekad
ne sviđa kako postupa. Sjećaš li se
momka kojega je Cass nasmrtno pre-
tuckao?

— Umuknite! — prasne Cass.

— Požuri, Cass, rado bih se što
prije vratio — reče Sid i pljune.

Poginuti od jednog udarca ne
znači ništa, no sasvim je drugačije
kad čovjeka netko tuče sve dok ne
izdahne. Nož ili revolver prava su
milost i blagodat u usporedbi s
tim. Jud ustukne pred tom životi-
njom u ljudskom obliku što je sag-
nute glave stajala pred njim i pro-
matrala ga ispod čupavih obrva.

Cass nasrne. Njegova ljevica sil-
nom snagom poleti na Juda i po-
godi ga u prsa tako da mu je glava
poletjela naprijed. Judovu glavu

odmah dočeka dobro usmjeren
udarac desnicom odozgo tako da
je zateturio natraške. Cass ga su-
stigne i zabubnja šakama po
njemu... Jud padne na meko tlo.
Tada ga Cass stane udarati čiz-
mama, no Jud je još bio toliko pri-
bran da je uspio Cassa uhvatiti za
nogu... Ovaj naprosto sjedne na
tlo.

Obojica se pridignu, a Cass po-
novno nasrne. Jud se pokuša zašti-
titi podlakticama, no ipak ga po-
godi nekoliko teških udaraca... U
jednom trenutku udari ledima u
drvo i pomakne se u stranu, tako
da je i Cassova šaka udarila u
drvo. Cass zaurla od boli, a Jud
iskoristi zgodu i pogodi ga snaž-
nim udarcem u glavu tako da je
zateturio do obližnjeg drveta. Prije
nego što se Cass uspio oporaviti
od udarca, Jud ga pogodi još neko-
liko puta... Naposljetku ga obori
snažnim udarcem desnice.

Teško dišući, Jud se povuče.
Obrise krv s lica i pokuša se pri-
brati nastojeći da vidi samo jed-
nog Cassa umjesto dvojice.

— Udari ga nogom, glupane! —
poviče Sid. Cass se pokuša pridići
na koljena, a Sid ponovo poviče: —
Ne daj mu da ustane!

No Cass ustane i nasrne... Napa-
dao je bijesno, bez ikakve taktike i
stila, a Jud je bio prisiljen na uz-
mak. Znao je samo to da se mora
održati na nogama. Popusti li sada,
ostat će bogalj za cijeli život ili će
poginuti pod divljim udarcima
Cassa Jensena.

No i Cass Jensen je bio umoran.
Njegovi udarci su izgubili snagu a
nisu više bili ni točni. Jedva je još
vidio krvavo lice čovjeka pred so-
bom... prije bi se moglo kazati da
ga je samo osjećao šakama.

Cass naposljetku umorno spusti
ruke. Oči su mu bile razrogačene,
premda nije vidio gotovo ništa.
Teško je disao. Jud iskoristi zgodu
i pogodi ga žestoko u vilicu. Od-
mah zatim ga ljevicom pogodi u
želudac tako da mu je istisnuo
zrak iz pluća, a kada se Cassova

glava trgnula naprijed, dočeka ga desnicom... Jensen se ispruži pole-dice na tlu. Oči su mu bile usmje-rene u vrhove stabala. Jud mu pride i pogleda krvavo lice, spre-man da ga dokrajči nogom. No to više nije bilo potrebno. Jud opazi da ga Cass više ne vidi i da neće moći ustati. Obriše krv sa svojih šaka i pogleda onu dvojicu.

— Onda? — zapita teško dišući.

— Lijepo si sredio pasjeg sina! — zadovoljno će Docker. — Nisam se nadao da ću to vidjeti. No ipak si konjokradica!

— Paži, Wilsone! — odjednom poviče Jack Marley.

Jud se naglo okrene... Na udalje-nosti nekoliko koraka opazi Cassa kako stoji s blatnom vinčesterkom u golemim rukama. Silan bijes sijevao mu je iz očiju.

— Ne miči se s mjesta, Jensene! — odjednom će ženski glas... Mag-gie Sloane se pojavi pokraj jednog stabla iza Jensena. U ruci je držala Judov kolt. — Odbaci pušku! — dje-vojka pogleda Dockera i Marleya. — Ne miješajte se! Umijem se po-služiti koltom.

— Dakako, gospodice Sloane! — nasmije se Docker.

— Čini se da je Cass Jensen imao slab dan — nasmije se Jack Marley. — Najprije ga prebije neka skitnica a zatim ga razoruža žena.

— Možda je Wilson ipak kazao istinu — reče Sid Docker.

Cass se pokrene prije nego što je ispuštao pušku.

Jud mu pride sa strane i dohvati cijev, no Cass je silovito povuče i udari se mušicom u lijevu stranu lica. Mušica mu zapara lice ispod oka, tako da ja zaurao od boli. Čovjek sada ispusti pušku i zatetura natraške uhvativši se rukama za ozlijeđeno oko.

— Uh! — zastenje Cass.

Jud dohvati vinčesterku i ubaci metak u cijev. Ona dvojica s Bara-B-J užasnuto su gledala u Cassa Jensena.

Jud tada prvi put ugleda žig na

kobili. Bio je to krug sa šestokra-kom zvijezdom. Okrene se onoj dvojici s konjima.

— To je životinja sa Circle Stara, je li tako? — zapita ih ravnodušno.

— Naravno — reče Jack Merley.

— Onda se nosite do davola i povedite ovu jednooku životinju sobom! — ljutito će Jud.

— Neće to biti baš lako — reče Sid Docker. — Možda vas gospo-dica Sloane nije upoznala s nekim pojedinostima. Sve što je preostalo od Circle Stara nalazi se pod suds-kim sekvestom. Riječ je, naime, o parnici. Sud je sve prepustio na brigu pukovniku Bordenu, našem šefu, koji će upravljati imovinom dok se sve ne sredi. Matt Sloane je uvijek pijan i nije sposoban da upravlja ni sobom, a nekmoli ran-čem. Nitko više ne radi za njega. Ako do narednog mjeseca isplati dug pukovniku Bordenu, a to nije vjerojatno, Sloane će opet moći upravljati svojim posjedom. U me-đuvremenu se o posjedu mora bri-nuti netko drugi.

— Poput pukovnika Bordena?

— Tako je, gospodine Wilsone — kimne Docker. — Prema tome, na-lazite se na zemljištu koje će za nekoliko tjedana pripasti mom šefu... Na vašemu mjestu bih od-mah krenuo, a zaustavio bih se u nekom dijelu Kalifornije u kojem nikada nišu čuli za Bar-B-J.

Jud pogleda Cassa Jensena. Ovaj se uspio popeti na konja i umorno se naslonio na jabuku sedla.

— Bit će bolje da se pobrinete za svog prijatelja — reče im Jud.

Dohvati kraj lasa o koje je bila vezana kobila, a pušku spusti u blato. Povede kobilu k Maggie, a zatim se oboje zapute prema ko-libi.

— Sad imaš jednog neprijatelja više — reče mu Maggie kad je ljudi s ranča Bar-B-J više nisu mo-gli čuti. — Cass Jensen ti to nikada neće oprostiti... istukao si ga pred prijateljima.

— Čini se da mu to nisu privr-ženi prijatelji.

– On je ubojica. Učinit će sve što može da te uništi. Vjerojatno će i brata pozvati u pomoć.

– Čini mi se da ću se malo zadržati ovdje, Maggie.

– Nadam se da ipak nećeš, Jude, za svoje dobro!

Jud posegne u džep, savije cigaretu, pruži je djevojci a zatim savije još jednu za sebe.

– Pronaći ću način da to sredim – promrši.

Maggie ga pogleda sa strane. Sada je pouzdano znala da Jud nije obična skitnica a ni sasvim običan čovjek.

X

– Evo Circle Stara! – Maggie to reče blago, no Jud razabere i prizvuk tuge i ponosa u njezinu glasu.

Ranč je bio na dugačkoj padini što se protezala od mjesta na kojem su stajali pa do doline s pašnjakom.

– lijepo je ovdje – promrmlja Jud, a činilo mu se kao da pred njegovim očima titra jedan od davno zaboravljenih snova.

Maggie slegne ramenima.

– To je otprilike sve što nam je preostalo, a najvjerojatnije ćemo izgubiti i to. Teško je od toga živjeti, a na cijelom posjedu nema više nijednog vrijednog nalazišta.

– Pa zar tvoj otac ništa ne može poduzeti?

– Uskoro ćeš ga upoznati, Jude.

Jud povede konja prema potoku i uzjaše iza Maggie da bi se tako prebacili preko vode. Nasred potoka Maggie se okrene i zagleda u ožiljke na licu čovjeka koji je sjedio iza nje pritišćući je svojim tijelom.

Jud sjaše da otvori vrata ograde ispred kuće. Tada opazi nejasan pokret iza zavjese na jednom prozoru. Priveže kobilu za ogradu.

Maggie na trenutak zastane u podnožju stuba što su vodile na trijem.

– Čuo si što je Sid Docker kazao o mom ocu: pije i ne može

upravljati rančem. Eto, Sid Docker je kazao istinu. nekoliko trenutaka je proučavala Judove lice, a zatim dodala: – Također je kazao da za nas više nitko ne radi. Nije baš tako. Još imamo dva para ruku – Maggie pogleda u tlo. – To su očeve i moje ruke, Jude – djevojka se okrene i pode uz stube.

Jud ude za njom u veliku prostoriju za dnevni boravak. Tu ga se najviše dojmi golemi kamin od kamena. Bilo je tu i starih pušaka, a i novijih modela, mnogih komada od srebra, krzna različitih životinja, sagova Navajo Indijanaca i umjetničkih predmeta izrađenih u drvu. Među svim tim predmetima nalazila su se i dva ukrašena apaska koplja. Između njih je bio obješen lijepo obojen štit.

– Ova prostorija nalikuje na muzej – reče Jud.

– Da, moglo bi se tako kazati... Pričekaj me ovdje, dovest ću oca.

Zacijelo je otac provirio iza zavjese. Jud začuje dubok glas kako gunda hodnikom ispred spavaonice u stražnjem dijelu kuće. Maggie se pojavi s ocem. Držala ga je ispod lijeve ruke. Desni rukav mu je bio svezan u čvor: bio je prazan, čovjek je očito izgubio desnu ruku.

– Ovo je Jud Wilson, oče – reče Maggie. – Jude, ovo je moj otac Matt Sloane.

Jud stisne Sloaneovu snažnu lijevicu. Sjedokosi starac ga pogleda krvlju podlivenim očima.

– Pomalo sam nespretan, Wilsons... imam samo jedno krilo, i to lijevo.

U njegovu dahu Jud osjeti miris pica.

Maggie pomogne ocu da sjedne u naslonjač.

– Pobojao sam se da se mojoj djevojčici, nije što dogodilo Wilsons. Hvala vam... znam što ste učinili za nju. Maggie, skuha nam jaku kavu – čim je djevojka izišla, Matt Sloane posegne ispod naslonjača i izvuče bocu. – Napola je prazna – reče gotovo žalosno, podigavši je k svjetlu.

– Ili napola puna – reče Jud – ovisno o tome kako čovjek gleda.

– Nisam optimist, ako ste na to mislili. Kći smatra da previše pijem.

– Dobra je ona djevojka, gospodine Sloane, Koliko joj je godina?

– Devetnaest... I predobra je za starog pijanca poput mene, je li tako, Wilson?

Jud oštro pogleda starca svojim sivim očima.

– Ne bih tako kazao, gospodine Sloane.

Matt Sloane pogleda u stranu.

– Eto, reče mi da ste joj spasili život – promrsi.

– I ona meni.

Sloane izvadi čep iz boce.

– Čaše su u kuhinji, ali neću po njih. Kazala bi da previše pijem – pruži bocu Judu. – Od raži je.

Jud dohvati bocu i otpije gutljaj.

– Uh! – strese se, ostavši gotovo bez daha.

– Oštro je to piće i najbolje što sam ga mogao nabaviti – Matt Sloane povuče dobar gutljaj ne trepnuvši okom. Zatim progovori hrapavim glasom: – Uvijek sam govorio Maggie da ne zalazi u one proklete kanjone na sjevernoj strani – starac pogleda Judu u lice. – Ali što se dogodilo s vašim licem?

– Mislite li na stare ožiljke?

Sloane potrese glavom.

– Naletio sam na par dobrih šaka... na Cassa Jensena.

Sloane pogleda Juda s nevjericom u očima.

– Na Cassa Jensena? Zar ste istukli Cassa Jensena? – u prizvuku glasa Matta Sloanea razabrala se krajnja nevjerica.

– I da i ne. Morao sam ga istući, jer bi me inače osakatio, a možda i ubio. S njim su bili Jack Marley i Sid Docker. Maggie mi je pomogla i tako smo ih se oslobodili i otjerali ih s vašeg posjeda.

Sloane doda Judu bocu.

– I sredili ste Jensena, Dockera i Marleya?

Jud otpije gutljaj pića i kimne.

– Onda će biti najbolje da se što prije pokupite iz područja rijeke Stanislaus. Nemojte se zaustaviti ni da se napijete vode! Otidite odavde! Odmah!

Jud slegne ramenima.

– Nemam ni konja ni opreme. Rijeka Stanislaus je sve odnijela.

– Uzmite moga konja i opremu. Nemam mnogo, no što imam, vaše je. Novac vam ne mogu dati. A sada podite!

– Krenut ću čim se spremim, Matte.

Matt Sloane opipa prazan desni rukav.

– Vidite li ovo, Jude? I ja sam nekoć umišljao da sam veliki čovjek u području rijeke. Bio sam lud poput vas i predaleko sam ispružio ruku.

– *Gracias!* – – promrmlja Jud.

– *Por nada* – uzvрати Sloane. –

Cass Jensen me prije godinu dana lišio te ruke. I sretan sam što sam tako prošao. Pokušao sam njega i Dockera otjerati sa zemlje. Docker mi je tada prostrijelio lakat... prokleta tane mi je gotovo prekinulo ruku u laktu. Cassov brat Carl Jensen mi je užetom svezao ruku i povukao me konjem. Podlaktica je naprosto otpala. Jensen je odvuкао ruku na užetu, kao da mi nije pripadala punih pedeset godina... A Carl i Cass Jensen su se smijali kao da su sišli s uma! I Docker se smijao... Kazao je da će mi idući put iščupati nogu. Nekako sam se uspio vratiti kući s podvezanom rukom... sva sreća što nisam iskrvario. Pronašli su me tek tri dana kasnije, jer Maggie nije bilo. Gangrena je već počela i tako sam izgubio i ostatak ruke, ali ne i život...

Jud savi je cigaretu i pripali je.

– Uvidam zašto se kažnjavate pićem. Ali ne bi li bilo vrijeme da začepite bocu i ostavite je?

– Podsjećate me na putujućeg propovjednika... Za mene je prekasno.

– Nikada nije prekasno, kažu...

– Zaboga, Wilson, ta tko ste vi? Dobar vjesnik? Besmrtna nada u

budućnost? Prokletstvo, ta ne mogu sam srediti te razbojnike i ubojice! Pukovnik Borden namjerava izgraditi vlastito kraljevstvo na području Stanislausa i uspjete. A što ja mogu učiniti? Nema uza se čopor revolveraša koji bi me podržali! Borden je potplatio šerifa. Šerif Don Platt pleše kako Borden pucketa prstima.

— Pa zar ne možete sudski riješiti taj spor? — zapita Jud.

Odmah pomisli na Carla i Cassa Jensena s jedne strane i Matta i Maggie Sloane s druge. I sada je znao da se rješenje nalazi u njegovim rukama... znao je da će se on, Jud Wilson, opet pozabaviti tuđim problemima naprosto zato što osjeća da to mora učiniti. A i zato što mora srediti neke račune s dvije zvijeri koje se prezivaju Jensen.

— Ne mogu dokazati na sudu tko je krao stoku. Možda su to bili mormoni s istoka, možda Apaši, možda Jensen i njegovi ljudi s ranča Bar-B-J. Otkako je Borden preuzeo ovaj kraj, nije uhvaćen nijedan kradljivac stoke. I ne bih rekao da me Borden neće pokušati prijevarom na sudu uništiti kao što je uništio i druge.

— Onda odaberite neki drugi sud.

— Pomislio sam na to, ali nemam dovoljno novaca za dugotrajnu parnicu. A Borden bi je otezao davičnika.

— Zar ne možete zadužiti posjed?

— Kad bih mogao, morao bih dobiti parnicu ili izgubiti sve. Osim toga, već sam zadužio posjed da bih platio neke dugove. A Borden me zaobišao i kupio moje obveznice. Time me priključio.

Maggie ude u sobu za dnevni boravak.

— Judu možeš kazati sve, oče — reče tiho.

— Eto — počne Matt Sloane, slegnuvši ramenima — kad sam bio u Platti, upao sam u partiju pokera i te noći sam neprestano gubio. Tako sam izgubio i oveći dio na sje-

veru... previše sam popio. A za tje- dan dana sam ustanovio da se čovjek koji je dobio tu zemlju nalazi na Bordenovu platnom spisku. Bio je profesionalni kockar kojega su Borden i Sid Docker doveli iz Tucsona samo zbog mene.

— Pa zar to niste mogli srediti s Bordenom? — naivno zapita Jud.

— Kako? Nisam imao nikakvih dokaza, a čak i da sam ih imao, ne bih mogao spriječiti kockara da proda što je dobio. Što sam mogao učiniti?

— Doručak je gotov — reče Maggie.

Jud pomogne Mattu da ustane, a zatim ih Maggie povede u kuhinju.

— Eto, vidiš li sada kakva je situacija Jude? — reče Maggie. — Borden ga je opljačkao... nitko mu se ne može suprotstaviti. To je bezna- na situacija.

Kad su sjeli za stol, Jud zapita:

— Postoji li način da spasite barem dio Circle Stara i da onda u međuvremenu makar djelomično dokažete optužbe protiv Bordena? Jer kad on jednom uđe u posjed, nitko ga više neće otjerati. Poznajem takve ljude.

— Vjerojatno će nam ostaviti nešto zemlje oko kuće. Nikoga ne istjera sasvim. To je jedna od njegovih varki. Konačno, Sloaneovi su nekoć bili veliki ljudi na području rijeke Stanislaus, a Bordenu će biti potrebni glasači.

Zašto, ako smijem pitati?

— Pukovnik Whittier Borden ne namjerava sjediti ovdje do kraja života. Bacio je oko na glavni grad države. Dakako, da bi bio izabran, trebat će mu glasovi. Vjerojatno će baciti oko i na položaj guvernera. A možda će i u Washington.

— Visoko je postavio motku!

— Ja bih to nazvao napoleonskim kompleksom.

Maggie svima naliže kavu i reče:

— Jude, ocu je potreban oslonac, potreban mu je čovjek u kojega može imati povjerenja. Kad bi uza se imao takvog čovjeka, bilo bi sve u redu. No to mora biti čovjek koji

se ne boji Bordena i njegovih revol-
veraša.

— Misliš reći da bi taj čovjek i
sam morao biti revolveraš? — za-
pita Jud, pogledavši Maggie.

Djevojka pocrveni i spusti po-
gled.

— Pa... na neki način...

— Poput mene?

Maggie ga ponovo pogleda. Iz
očiju joj je izbijala molba.

— Hoćeš li pristati? — zapita.

Jud ustane i prošetala po kuhinji.

— Maggie, možeš mi kazati što
god hoćeš, možeš me nazvati skitni-
com u sedlu, lutajućim pjesnikom
ili sanjarom, ali nikada neću biti
unajmljeni revolveraš. Borio sam
se u ratu i nisam došao ovamo da
bih upao u još jedan rat. Nikada
nisam upotrijebio oružje da bih za-
koga drugog izborio bitku. Rat
sam smatrao svojom borbom... ali
nikada nisam zaradivao kao un-
ajmljeni revolveraš, pa čak ni
onda kad sam smatrao da čovjek
koji me želi unajmiti ima pravo.

— Jude, mislila sam pošteno...

— Dakako! — Jud savije dvije
cigarete, ponudi joj jednu a zatim
pripali obje. — No budući da ne-
mam nikakvog posla, htjela si mi
ponuditi da se u ovom rančerskom
ratu borim za vas kao unajmljeni
revolveraš. Zar si zaboravila onu
planinu tamo naprijed, pa i slije-
deću?

— Ali, Jude, poslije svega što
smo proživjeli zajedno...

— Spasio sam ti život i ti si meni
spasila život. Ljubio sam te i ti si
mene ljubila. Pripremio sam dva
obroka i ti si ih pripremila isto to-
liko. Jesam li što zaboravio?

Prvi put otkako ju je izvukao iz
blatne bujice djevojci je, čini se,
ponestalo riječi. Naposljetku ona
ustane i reče:

— U redu, Jude, otac ti je ponu-
dio konja i opremu. Pripremit ću ti
zalihi hrane. Doista nisam smjela
povjerovati da bi te taj posao mo-
gao zanimati. Konačno, plaća je bi-
jedna, a zadaci teški.

— U životu sam se borio u mno-

gim izgubljenim bitkama.

— Jud povuče dim iz cigarete i
nalije u šalicu još kave.

— Jude, želiš li znati koliko bi
mogao zaraditi?

On se naglo okrene i priguši
svoj gnjev.

— Ne želim, no ipak bi bilo za-
nimljivo čuti tvoj odgovor. Što mo-
žeš ponuditi čovjeku kao nagradu
za posao na propalom ranču sa
samo nekoliko grla stoke, jednoru-
kim, pijanim vlasnikom i njego-
vom ljupkom kćeri kao gospodari-
com? Taj čovjek bi se morao suo-
čiti sa čoporom hladnokrvnih ubo-
jica koji bi ga ustrijelili čim bi ga
zapazili zbog onoga što je uradio
jutros! — Jud pođe k vratima: — A
kad bih želio ženu, Maggie, ne bih
morao prihvatiti posao koji će mi
sigurno donijeti smrt čim Cass Jen-
sen okrpi ono svoje oko.

— Prokletniče! — Maggie probli-
jedi.

— Želio sam samo raščistiti... —
Jud se okrene k stolu, dohvati lon-
čić s kavom, no opet ga odloži na
stol.

— Otac je imao pravo, Jude Wil-
sone! Smjesta se pokupi odavde
prije nego što popiješ još naše
kave! — djevojka gurne šalicu tako
da je poletjela kuhinjom i razbila
se na kamenom podu.

— Prokletstvo, Maggie... kazao
sam da ne prihvaćam tude pro-
bleme, ali nisam kazao da se ne
bih borio u vlastitom ratu. Da ti
mi dopustila da doreknem, kazao
bih ti da Carla Jensena smatram
svojim problemom... ako je još živ.

— Zar misliš da ćemo se zado-
voljiti time?

— Maggie, zaboga, kako možeš
biti tako glupa? Vjerovao sam da
si mudra, no sada ti je mozak na-
lik na kašu koju sam pripremio
sinoć. Ostajem, jer je to moja
borba! A sada se smiri, pa ću ti
ispričati ono što još nisi čula o
Carlu Jensenu.

— Kazao si da ne poznaješ Carla
Jensena.

— Lagao sam. No sada je vri-

jeme da ti ispričam sve o tome kako sam dospio ovamo... Naravno, duga je to priča. Ne bi li stavila još nekoliko kriški slanine u tavu?

— Mislim da je na tebi red, nije li tako?

— Ne u ovoj kući. Nisi predradnik niti sam ja kuhar. Jasno?

— Jasno — uzvratila djevojka i baci četiri kriške slanine u tavu. — Barem dok si ovdje...

Nadam se da će to potrajati uvijek, pomisli Jud.

XI

Jud ispriča Maggie sve o zlatu u Sonori. Reče joj kako ga je Carl Jensen pronašao u Scotts Bluffu. Prešutio je samo to da ga je Walt Henderson imenovao agentom meksičke vlade kojemu je zadatak da spasi blago.

Maggie nije znala koliko smije vjerovati Judovim riječima, no zasad je bila zadovoljna.

— Kad se otac probudi, Jude, kaži mu sve što si kazao meni.

— Radije mu to ne bih rekao, Maggie.

— Ne smatraš li da bi on to morao znati?

— Tvom ocu je potreban čovjek koji će ovdje raditi, a nipošto osoba zbog koje će situacija postati još složenija... to bi ga samo umiješalo u priču o ukradenom zlatu — popije ostatak kave i zavalj se u naslonjač. Poslije nekoliko tjedana Jud se prvi put osjećao ugodno.

— Što ćemo najprije, Jude?

— Bilo bi najbolje kad bi mi pribavila mapu Circle Stara. Moram znati gdje su granice. Također moram znati što je još preostalo od posjeda.

— Donijet ću mape iz očeva pisaoćeg stola, Jude — Maggie ga ostavi u kuhinji i pođe u sobu za dnevni boravak.

Jud se pozabavi nimalo utješnim razmišljanjem o tome što bi mogao očekivati od Carla Jensena

pošto mu je istukao brata. Znao je sasvim pouzdano da će ubuduće morati izbjegavati Carla Jensena. No što će biti s Farom Davišom i Waltom Hendersonom! Ako su preživjeli poplavu, gdje su sada?

Maggie se vrati s mapama i rasprostire ih na velikom stolu. Jud ih prouči. Neke je nacrtala nevješta ruka, a neke su imale žigove državnih mjernika.

— Otprilike ovdje sam te izvuкао iz rijeke, je li?

— Tako je.

— Prema tome, ono mjesto također pripada Circle Staru.

— Nikako. Otac je 1862. godine prodao sve s one strane rijeke.

— Zašto?

— Postajalo je sve teže raditi na onoj strani, jer je Bar-B-J tamo zapošljavao sve više ljudi. Borden je tada kazao ocu da želi kupiti onu zemlju i otac ju je prodao.

— Jedno pitanje, Maggie: kada se Carl Jensen prvi put zaposlio kod pukovnika Bordena?

Maggie žmirne i pogleda kroz prozor.

— Mislim da je to bilo baš onda kad je otac prodao zemlju. Borden je došao i kazao ocu da je unajmio novog predradnika, tako da će se moći brinuti za zemlju s ove i s one strane rijeke.

— Maggie, meni se čini da je Carl Jensen nagovorio Bordena da kupi taj posjed samo zato da bi mu bio slobodan pristup do spilje. Ako se ona nalazi na onoj strani rijeke koja pripada Baru-B-J, ne mogu shvatiti zašto je još nije pronašao.

— Možda se ne nalazi na onoj strani rijeke.

Jud je nekoliko trenutaka razmišljao.

— Ne znam... Na onoj strani rijeke postoji dobra cesta.

— Većim dijelom prolazi preko Circle Stara ili sasvim blizu njega.

— Nikako ne mogu zbrojiti dva i dva... Ako mu je poznato gdje se nalazi, a kaže da je tako, zašto je onda uzeo mene, Fara i Walta? Ako se spilja nalazi na posjedu

Bara-B-J, imao je punih osam godina vremena da stigne do nje. A tu ima i svoje ljude, uključujući i brata. No pretpostavimo da se spilja nalazi na posjedu Circle Stara. Osam godina je proveo sasvim blizu nje, ali ipak nije dospio do nje. Ako Circle Star doista stoji loše, ne postoji nikakav razlog zbog kojega on već odavna nije mogao dospjeti do spilje, jer ovdje nema ljudi koji bi ga spriječili. Nikako se tome ne mogu domisliti, Maggie.

— Kazat ću ti, Jude, ako želiš čuti... — Jud i Maggie skoče. Matt je očito neko vrijeme stajao na vratima. — Nisam znala da si ovdje, oče.

— Dobro je što nisam izišao, prokletstvo... Samo sam malo zadrijemao. Slušao sam tebe i Juda kako razgovarate o spilji prepunoj zlata. Ako više nemate kave, morat ću ustanoviti kamo si sakrila moju bocu... — pođe kuhinjom i teško se spusti u naslonjač.

Maggie mu naliže lončić kave, a Matt se strese od prvog gutljaja.

Pogleda Juda preko ruba lončića.

— Čini se da niste prihvatili moj savjet, niste se pokupili odavde.

— Tako se čini! Maggie mi reče da vam je potreban dobar radnik a ja mislim da ima pravo.

— Je li vam kazala da vam ne mogu plaćati?

— Kazala je. No dok ima nečega za jelo i kakav ležaj za spavanje, to mi ne smeta.

— Oče, Jud poznaje Carla Jensena.

— Znam, nisam gluh! Zanima me samo nije li to još jedna Jensenova varka...

Jud ispriča Mattu cijelu priču, izostavivši samo to da radi kao agent za meksičku vladu.

— Neću vam pričati ono o zlatu, jer ste čuli Maggie i mene kako razgovaramo.

— Zar mislite da ću vam pokušati oteti vaš dio?

— Matte, više i ne mislim na svoj

dio. Sada znam da je Carl Jensen proveo ovdje posljednjih osam godina i opet počinjem sumnjati u postojanje blaga.

— Ta budite razumni: ono zlato se nalazi negdje.

— Zar ste čuli za njega?

— Za blago su čuli svi koji su živjeli ovdje duže od dvije godine. Zar biste htjeli vidjeti spilju?

Juda nešto stegne u grlu.

— Znate li gdje se nalazi?

— Naravno! Ali zlata u njoj više nema — pogled Matta Sloanea polako prijede s Juda na stol, zatim zaokruži kuhinjom i vrati se na Juda. — Spilja je očišćena prije nekoliko godina.

— Pa zašto onda Carl Jensen tvrdi da se blago još nalazi u njoj?

— Doista ne znam što namjeravaju Carl Jensen i njegov brat Cass. Možda ne znaju da je blago nestalo, a možda i znaju. Najvjerojatnije znaju da ga više nema... Otkako je Carl Jensen došao ovamo, pokušavao je ustanoviti što se dogodilo s blagom i neprestano je razgledao Circle Star i Bar-B-J.

Jud pokušava prikriti svoje misli.

— Mislim da vi ne znate ništa više od njega, nije li tako?

— Prokletstvo... možda ste dovoljno snažni da prebijete Cassa Jensena, ali niste razumni! Kad bih znao gdje ću pronaći hrpu zlata, zar mislite da bih sjedio ovdje i čekao da me Borden oguli do kože?! Grom i pakao, ta budite pametni! Možda sam ipak imao pravo: uzjašite konja i pokupite še odavde!

— Oče, Jud mi je kazao da će ostati s nama i pomoći nam da održimo Circle Star.

Matt Sloane pogleda Juda.

— Sada pouzdano znam da ste sišli s uma!

— Pa dobro — reče Jud. — Želite li sve prepustiti Bordenu, doista nema potrebe da ostanem ovdje, je li tako?

— Ništa mu neću prepustiti, ali ne znam kako ću ga spriječiti da mi oduzme ranč.

– Zar ga želite zadržati?
– Još ne pokazujete nikakve znake razumnosti!

– Prokletstvo, odgovorite mi jasno da ili ne! Želite li zadržati Circle Star?

– Svakako.

– Onda ćete mi morati malo pomoći. Ostat ću ovdje, jer moram srediti neke račune s Jensenovima, a kod vas ću jesti i spavati. No ako hoćete od mene čuti istinu, kazat ću vam da mi je posve svejedno hoće li Borden staviti svoje šape na Circle Star i udariti vas nogom u stražnjicu. Zar od mene očekujete da ću srediti Bordena i njegove pljačkaše i zatim ga zamoliti da vam sve vrati? Budite razumni! Nikada se sam ne bih u to upustio. Maggie reče da postoje još dva para ruku koji će mi pomoći.

– Lagala je. Nemamo nikoga.

– Ta ovdje ste vi i Maggie.

– Ona je samo djevojka.

– Prokletstvo... – prasne Jud. – U svakom obračunu bih iza svojih leđa radije imao Maggie nego deset Matta Sloanea. Kazali ste da ste nekoć bili velik čovjek o ovom kraju, no sumnjam...

Starac ustane i nasrne na Juda jednom rukom. Jud se odmakne, dohvati ga, okrene i posjedne u drugi naslonjač.

– Napolje iz moje kuće! – počue Matt.

– Samo polako! Upravo to sam htio ustanoviti. Ispričavam se zbog uvrede, no htio sam saznati jeste li još srčan čovjek. Doista jeste!

– Pa naravno...

– Zašto se onda ne koristite time? Ne popuštajte, Matte, sami покаžite Bordenu i Jensenovima...

– Pa što da uradim? Imam samo jednu ruku.

– Ja imam dvije, a i Maggie. Za početak je to sasvim dovoljno.

– Jude... mislim da je prekasno. Jud očajnički podigne ruke.

– Još samo jednom, Matte... Želite li zadržati Circle Star?

Sloane sada polako podigne

glavu i pogleda Juda. Oči mu se ispune suzama.

– Da...

– Onda ću vam pomoći, no i sami sebi morate pomoći. Odbacite bocu, okupajte se i obrijte. Neka Borden sazna da ste još čovjek kakav ste bili.

Maggie pride k ocu i prebaci mu ruku preko ramena.

– Jud ima pravo, oče. Preostaje nam samo mjesec dana, a što prije počnemo, to bolje.

– Maggie, ne razumijem kako...

– Oče, ti si mi sve što imam... Imam samo tebe i Circle Star. Ne želim ostati bez toga.

– Zbunili ste me vas dvoje – reče Matt. – Još samo jedno piće i mislim da će sve biti u redu.

Maggie htjede nešto reći, no Jud je zaustavi.

– Dakako, još samo jedno – Jud pogleda Maggie. – Hajde donesi taj viski i veliku čašu!

Maggie je trenutak oklijevala, a onda donijela bocu i čašu. Stavila ih je na stol, a Jud reče:

– Zar nemaš veću čašu?

– Jude! Ne može podnijeti više.

Jud počne tražiti po policama i ubrzo se vrati s golemom čašom. Do polovice je napuni viskijem, stavi na stol i reče:

– Hajde, Matte, popijte!

Matt dohvati bocu i zubima iščupa čep, a zatim doda još jedan palac viskija.

– Pa što tako gledate u mene? Zar nikada niste vidjeli čovjeka kako pije?

– Mnoga puta, Matte. Samo što ne mogu svaki dan naići na čovjeka koji pije svoje posljednje piće.

– Posljednje piće?

– Tako je. Kazali ste da želite zadržati Circle Star. Prema tome, morat ćete ostaviti piće... naredni viski moći ćete popiti tek kad uspijemo!

Matt Sloane odloži čašu na stol. Promatrao ju je nekoliko trenutaka, a zatim pogleda Juda.

– Eto, došli ste u moju kuću i naložili mi da prestanem piti... jer

ćete samo tada raditi za mene.

— To je moj uvjet. Jednog dana će doći do obračuna, a ja ne bih želio da mi leđa štiti pijan čovjek.

Matt Sloane dohvati čašu, podigne je k usnama, a zatim zastane u pokretu. Pomiriše viski, pa odloži čašu na stol. Zatim ponovo dohvati čašu, zanjiše je promatrajući kako joj viski oplakuje stijenke... odjednom zamahne i baci je na pod tako da se razbila pokraj štednjaka.

— U redu, Jude, pobijedili ste! A i ti, Maggie. No sada ću postaviti svoj uvjet: za mjesec dana dobrano ćemo se napiti, pobijedili ili izgubiti!

— Krivo ste shvatili, Matte. Za mjesec dana mi ćemo pobijediti. A onda ćemo proslaviti, i to najboljim viskijem.

Matt Sloane se nasmije.

— Čini se da imate više hrabrosti nego razuma, Jude. Maggie, ugrij mi malo vode. Jud reče da se moram okupati i obrijati.

Dok se Matt kupao, Maggie pride Judu i reče:

— Sada mi je svejedno što će se dogoditi, Jude. Ne uspijemo li spasiti ranč, sigurno je da smo spasili oca.

— Vidjet ćemo. Ne uspijemo li spasiti Circle Star, ne bih želio vidjeti što će biti s njim.

— Pobijedit ćemo. No još mi nisi kazao kako ćemo pobijediti.

— Ne znam, Maggie. Proklet bio ako znam...

To poslijepodne svi troje izjašu da Jud vidi što je preostalo od Circle Stara. Jud je ocjenjivao zemlju, šumarke, stanje ograda. Znao je da će Mattu biti potrebno nekoliko dana da se posve otriježni. Nije mu nimalo zamjerao kad bi s vremena na vrijeme počeo nesuvislo govoriti o starim danima.

Na jednom pritoku rijeke Stanislaus još je bilo kopača koji su radili na nalazištima u kanjonu. Otprilike u središtu kanjona bila je koliba koja je služila kao ured za registraciju nalazišta, trgovina mje-

šovitom robom i salun.

— Nema ih više kao prije dvadeset godina. To su bila vremena, Jude! Uz svaki potocić Circle Stara sve je vrvjelo od kopača. Neki su dobro prošli, no mnogi nisu pokrili ni troškove.

— Da, nekolicina se obogatila — reče Jud, promatrajući prizor oko potoka.

— Evo, spilja se nalazi otprilike tri kilometra dalje. Hoćemo li odjahati tamo?

— Prevalio sam dugačak put da bih je pronašao. Rado bih je vidio čak i ako je prazna.

Nastave tragom još nekoliko stotina metara. Staza se počela spuštati prema potoku, između dva nalazišta koja su već odavno bila napuštena. Matt ih povede na drugu obalu, zatim uđe u usko korito isušenog potocića i nastavi nekoliko stotina metara. Naposljetku se zaustavi i počne razgledati obale.

— Ovuda — reče, potjeravši konja.

Zaustavi konja pokraj skupine zakržljalih hrastova. Iza njih je bio otvor u stijeni. Matt sjaše i priveže konja za šipražje. Jud i Maggie također sjašu i privežu konje. Iza hrastića nalazila se velika hrpa kamenja i stijena. Uska staza vodila je do ulaza u spilju iza kame-nja. Jud ustanovi da tuda već godinama nitko nije prošao, jer u blatu što su ga donijele kiše nije bilo tragova. Ulaz u spilju nije bio mnogo veći od običnih vrata, a sakrivala ga je hrpa kamenja i skupina hrastova. Pošto su za Mattom ušli u spilju, Jud i Maggie opaze da se tlo blago spušta, a zatim opet postaje ravno i širi se. Stražnji dio velike podzemne prostorije bio je osvjetljen svjetlom što je dolazilo kroz pukotinu na stropu.

Jud procijeni da je prostorija približno dvadeset metara duboka i trideset metara široka. Dvije kamene ploče što su činile strop bile su nagnute jedna na drugu. Na visini od dvanaestak metara tako je

nastalo prirodno krovište. Pukotina kroz koju je dopiralo svjetlo bila je približno pol metra široka i oko tri metra dugačka.

— Sasvim je udobno ovdje — reče Jud.

— Često sam se pitao koliko je ljudi ovdje bilo — reče Matt. — Prostorija je dovoljno velika da u nju stane cijelo pleme crvenokožaca, je li tako? Ostavili su za sobom znakove po stijenama. Sjećam se kako sam prije mnogo godina vidio njihove slikarije. A počneš li čeprkati po ovom pijesku, pronaći ćeš tragove bijelaca, no nema ih mnogo.

— A kako znate da je to spilja za koju Carl Jensen smatra da je poslužila kao skrovište za blago? Kazao je da ga neće biti lako izvući... Ako je ovdje uopće bilo zlata, ne znam što bi moglo spriječiti čovjeka da izide upravo onako kako smo mi ušli.

— Jensen je rođeni lažac.

— Matte, zašto ste uvjereni da je to upravo ta spilja?

— Ta poznajem svoju zemlju. Živim ovdje nekoliko desetljeća. A ovo je jedina spilja koja je dovoljno velika da se u nju može staviti brdo zlata.

Jud još jednom pogleda spilju. Zar je moguće da Matt Sloane ne vjeruje njegovoj priči? Ta svi znaju da je blago bilo sakriveno u nekoj spilji. A da bi se skrilo blago o kojemu je govorio otac, a i Carl Jensen, bila dovoljna i manja spilja.

Jud naposljetku slegne ramenima i zaključuje da ga je Matt doveo na krivo mjesto.

— Čini se da to nije pravo mjesto, Matte. No ipak bi me zanimalo što je mislio Carl Jensen kad je kazao da neće biti lako izvući blago... Međutim, ako poznajete ove staze, neće biti teško pronaći spilju.

Dok su jahali na ranč, Jud je razmišljao o očevu opisu spilje.

— Prostorija je velika poput kuhinje tvoje majke. Ispunjena je zlatom sve do stropa...

Da, sada je sve jasno. Ova spilja

je mnogo veća od majčine kuhinje, gotovo da je poput očeve ostave. Prema tome, možda Jensen ipak ima pravo: zlato je još skriveno na nekom mjestu.

XII

Sutradan ujutro prilikom doručka Jud se nasmiješi promatrajući Matta Sloanea. Oči su mu se razbistrile... obukao je čistu lanienu košulju.

— Vidim da mi vas dvoje niste vjerovali.

— Kako to misliš, oče?

— Eto, dobrano ste se namučili tražeći sve moje boce... a ipak ih niste sve pronašli.

— Zar ste tako žedni, Matte?

— Možda je to smiješno, no ipak nisam. Probudio sam se osjećajući se tako dobro kako se već godinama nisam osjećao.

Pošto su nešto pojeli, razgovarali su o tome kako bi bilo najbolje obaviti glavni zadatak: spasiti Circle Star.

— Morat ću na Bar-B-J ako želim išta postići. Samo tako mogu saznati njihove planove — reče Jud.

— Jude, život ti neće vrijediti ni lule duhana pokažeš li se tamo — uzvratila Maggie. — Zar misliš da će se Cass Jensen povući samo zato što si ga jednom izudarao?

— Ali kako da saznam što će poduzeti?

— A što da mi radimo dok ti budeš tamo? — zapita Matt.

— Možda bi bilo najbolje da počnete okupljati stoku i da je pritjerate bliže kući. Postoji li još neki ograđeni komad zemlje na ovom posjedu?

— Tamo gdje smo jučer bili ima još oko sto jutara.

— Samo se pitam hoćete li vas dvoje moći obaviti taj posao.

— Jude — Matt će uz smiješak — mislim da sada mogu uraditi sve... zahvaljujući tebi!

— Nemoj mi zahvaljivati! Ta sam

si donio odluku.

Oko deset sati prije podne Jud se oprostio s Maggie i poljubi je na rastanku.

— Vratit' ću se za dva tjedna, Maggie. Pri pazi na oca dok se ne vratim!

— Obecavaš li da ćeš se vratiti?

— Svakako! Zar misliš da bih naprosto odjahao i ostavio te?

— I to je moguće.

— Dakako. Također je moguće da se Jensenovi preobrate u ljude koji žive u slozi sa susjedima, no s tim ipak neću računati.

Jud Wilson pojaše preko šumovitih brežuljaka na cestu u dolini. Jednom se osvrne i pogleda prema ranču, koji s te udaljenosti više nije mogao jasno vidjeti. Nije zapazio nikoga, no znao je da ga netko promatra.

Stigne u dolinu i krene prema Gold Springsu. Odjednom osjeti val hladnoće i ubrzo se spusti kiša. Jud obode konja.

Gold Springs se protezao na blagoj padini brežuljka podno Sierra Nevade. Cesta je njime prolazila u smjeru sjever-jug. To je ujedno bila glavna ulica a presijecale su je mnogo kraće u smjeru istok-zapad. S mjesta na kojemu se nalazio pružao se lijep pogled na grad i dolinu pred njim.

Kiša naglo prestane. Jud sjaše, sjedne na stijenu i savije cigaretu. Zatim posegne u unutrašnji džep jakne da izvuče pljosku s pićem. Morao je razmisliti o svemu. Ot-kako je stigao na područje rijeke Stanislaus, zaredali su neočekivani događaji. Tu je Jud poznavao samo Sloanove, a i oni su bili prepušteni na milost i nemilost Bara-B-J i Carla Jensena. To odista nije početak koji mnogo obećava čovjeku koji radi kao tajni agent meksičke vlade.

Četvorica su stigla do rijeke i Jud još nije znao što je s ostalom trojicom. Jedno mu je bilo jasno: ako je Carl Jensen živ, pokušat će se domoći Bara-B-J da pronade brata. A onda će zajedno razmisliti

što da učine s Judom Wilsonom... Najvjerojatnije će odlučiti da mu iščupaju glavu, a ne samo jednu ruku kao Mattu Sloaneu.

Jud otpije gutljaj pića. Ta sada je na pragu svoje budućnosti na području Stanislaus. Istina, još se može vratiti. Zapravo je istina što je kazao Mattu i Maggie: njihova borba ne mora biti i njegova! Ali što će s Maggie? Točno je da svuda može naći djevojku, no Maggie nije obična djevojka. A i Matt Sloane se uvelike razlikuje od drugih ljudi. Jud ih je upoznao mnogo koji su skliznuli duboko, ali samo jednoga koji je imao toliko snage da se ponovo pridigne...

Pogleda brežuljke oko grada u podnožju Sierra Nevade. Sudeći po riječima Carla Jensena, oca i Walta Hendersona, negdje tamo gore se nalazi brdo zlata... No još mnogo kamačaka nedostaje u tom mozaiku i Jud se zapita vrijedi li uopće pokušati sastaviti ih u cjelovitu sliku.

Skine pohabani šešir i poslije-podnevní povjetarac mu prode kroz crvenkastu kosu vlažnu od znoja... Oni razbojnici s Bara-B-J preuzet će Circle Star, a iza svega toga se krije Carl Jensen. Ili pukovnik Borden?

Carl Jensen je poveo Walta Hendersona, jer je on poznavao ove krajeve. Po Jensenovu uvjerenju taj će mu čovjek uvelike pomoći da dode do blaga. A Henderson je dugo čekao da se i sam domogne zlata i preda ga meksičkoj vladi uz nagradu od dvadeset pet posto. Za njega je to bilo sasvim dovoljno i ujedno razlog zbog kojega je čekao Jensena tolike godine. No zar je to sve? Judu se to nije činilo vjerojatnim.

Odjednom mu nešto padne na um: Walt Henderson nije tako dugo čekao Carla Jensena samo zato da bi ga ovaj odveo do zlata. Postoji još jedan razlog: Želi se domoći Bara-B-J! Matt i Maggie su mu kazali da je Carl Jensen proveo na ranču punih osam go-

dina. Za to vrijeme okupio je najjaču razbojničku družinu u državi. Možda su to bili ostaci revolveraške družine iz Sonore? Kad je Carl Jensen kazao da su potrebna najmanje četvorica da bi se izvuklo zlato, možda je time želio reći kako ne može imati povjerenja u ljude oko sebe i kako se najprije mora osloboditi svih svojih starih drugova. Ili je pak smatrao da će se samo uz najveće teškoće provući kroz gustu mrežu uhoda i agenata, za koje je znao da će ih meksička vlada poslati u potragu za zlatom. Na svaki način, to je povezano.

— Bar-B-J — naglas reče Jud.

Bilo je to posve jasno i očito i samo ludak poput Juda Wilsona može ući u sve to i tako izazvati sudbinu!

Isprazni srebrnu pljosku. Sunce se već nagnulo prema zapadu. Jud je još dugo sjedio i pri tome mu je u glavi bila samo jedna misao, koja je isključivala sve druge. Ujahati u Gold Springs i zapitati za posao na Baru-B-J značilo bi otprilike isto što i popeti se na vješala i zamoliti nekoga da mu nabaci omču oko vrata.

Kola natovarena drvima štopotala su mokrom cestom ispred Juda dok je ulazio u Gold Springs. Konji su bili vezani za grede s obje strane ulice. Daskama popločeni trijemovi bili su puni ljudi, žena i djece. Jud odjednom shvati da je kasno subotnje poslijepodne.

U gradu je bilo mnogo jednokatnih zgrada. Neke su bile nove, a na drugima su se zapažali tragovi mnogih zima pokraj rijeke Stanislaus. Postarija zgrada izdigla se visoko na križanju glavne i jedne od poprečnih ulica. Velika slova na njoj označavala su da je riječ o hotelu »Gold Springs«. S druge strane ulice nalazila se novija zgrada. U svjetlu kasnog poslijepodnevno sunca u prvom katu su blistala slova na prozoru: C. BORDEN ENTERPRISES. U prizemlju je bio salun SPRINGS. Jud sjaše pred hote-

lom i pogleda glavnu ulicu. Zapazi i visoki crveni dimnjak pilane na kojem su se nalazila bijela slova: BORDEN LUMBER COMPANY. Slegne ramenima.

Nikakvo iznenađenje — pomisli.

— Nisi prihvatio naš savjet, čini se — odjednom začuje Dockerov glas. — Mislio sam da si se zaputio u Meksiko unatoč oluji.

Jud se polako okrene. Ispod teških brkova, kakve obično nose Meksikanci, Docker je pokazivao bijele zube.

— U glavi imaš slamu umjesto mozga ili si vraški srčan momak! — doda Sid Docker. — Znam... hrabar si i stoga si ovdje.

— Beskrajno si bistar, Dockeru — suho će Jud.

Docker se nasloni na stup. Odjednom zapazi žig Circle Stara na konju.

— Ili si možda naumio ostati na Circle Staru...

Jud posegne u džep da izvuče vrećicu duhana i pri tome se kradom ogleda da ustanovi je li Docker sam.

— Sâm sam, ako te to zanima — podrugljivo će Docker. — Barem ovdje... no u gradu nas ima više s Bara-B-J.

— Zar i Gold Springs pripada Baru-B-J? — zapita Jud.

— Na neki način... Pukovnik Borden plaća mnoge ljude u ovom gradu. Gradani većinom rade za BORDEN ENTERPRISES.

— Čini se da ga dolina ne zadovoljava. Eto, novac nagovara ljude, kažu. A i ja bih htio nešto od toga novca...

— Pa to je barem lako. Možeš jahati za Bar-B-J.

— Bojim se da me Cass Jensen neće dočekati osobito srdačno...

— Bez brige... Imali smo nekoliko novajlija s drugih rančeva kojima su se naposljetku otvorile oči i pridružili su nam se.

— A što je bilo s onima koji nisu?

— Dobili su svoje... — otegne Docker, pogledavši nokte. Zatim

pogleda Juda i doda: — A što ćeš ti?

— Zar ti unajmljuješ ljude?

— Ne baš tako... drugi sam čovjek. Carl Jensen uzima ljude, ali nema ga ovdje. Sada taj posao obavlja Billy Buckworth. Oštar čovjek, no pošten.

— U redu, porazgovarat ću s njim.

Docker kimne:

— Dugujem ti piće. Dodi u »Springs« da pošteno platim dug.

— Ništa mi ne duguješ.

Sid Docker pogleda ulicu u oba smjera.

— Uživao sam promatrajući te kako udaraš Cassa Jensena! — reče spuštenim glasom.

— Čini se da si vraški privržen Baru-B-J.

— I jesam. Ali onom pasjem sinu... nipošto.

— Kako mu je?

— Borden ga je poslao u Sonoru da mu liječnik pokuša spasiti oko.

— Zar je tako loše?

— Jest... — Docker, kimne. — Grdno ti je zamjerio.

— Grom i pakao... ta sam si je mušicom ozlijedio oko.

— Jesi li siguran da ga nisi malo gurnuo?

Jud slegne ramenima.

— U onom trenutku nisam mogao dovoljno brzo promisliti...

— Neće ga biti barem tjedan dana, a možda i duže. Kad bi sada bio u gradu, savjetovao bih ti da se pokupiš što prije... Nikada neće zaboraviti što se dogodilo!

— Možda bi bilo najbolje da ja zaboravim ranč Baru-B-J!

— Mislim da nisi toliko plašljiv. Osim toga, kad se Carl vrati, bit će mu samo drago pronađe li čovjeka koji je sposoban da sredi njegova brata. Carl je šef, a Cass je samo čovjek velike jezičine... Billyju Buckworthu i Carlu Jensenu se Cass popeo na glavu i najvjerojatnije će ga naprašiti. Nemaran je, ne sluša što mu se kaže, izaziva nevolje na ranču a i u gradu... opasan je za Baru-B-J!

— A čini se i za sve druge. Možda je u tome nalik na Baru-B-J... — posumnja Jud.

Docker pogleda Juda a zatim se nasmije.

— Tu se varaš, Jude! Borden poštuje red.

— Prihvatit ću poziv na piće — reče da bi promijenio predmet razgovora. — Gdje da pronađem Billyja Buckwortha?

— Reći ću ti.

Zapute se preko ulice prema »Springsu«. Kad su se približili salunu, Jud opazi Jacka Marleya kako ga gleda sa strane, da bi zatim nestao u sjenovitoj veži.

— Zar tvoji ljudi uvijek pojedinačno dolaze u grad? Upravo sam vidio Jacka Marleya kako promatra nas...

— Pa što? Subota je, poslije podne... mnogi momci su u gradu.

— A tko je na ranču?

— Jahači. Borden ih ima mnogo. Pripada mu ili će mu pripasti oveći dio Stanislaus Valleya. Tamo postoje još samo dva ranča: Circle Star na jugu i Lazy K na sjeveroistoku. Jednoga dana i ti će rančevi pripasti nama. Prihvati moj savjet, Wilson: ukrcaj se u Bordenov vlak. Njime ćeš dospjeti daleko. Budućnost je Bordenova. Uspijeva.

— Drago mi je — uzvratit Jud. — No čini se da ipak malo pretjeruješ. Ponekad se osjećam nelagodno kad sve ide kao po loju. Shvaćaš li? Na trenutak zastanu ispred »Springsa«.

— Kazat ću ti nešto, Jude Wilson: pukovnik Borden se širi i ne može dopustiti da mu pasji sinovi poput Jensenovih kvare planove tamo napolju. Pošto preuzmemo Circle Star i Lazy K, Bordenu će biti potrebna još dva predradnika. A mi smo ustanovili da si pametniji nego što izgledaš. Također si čovjek u kojega se može imati povjerenja... Kazat ću to Bordenu, a on će za tebe predvidjeti dobar posao. Među ljudima što ih sada ima oko sebe samo za dvojicu-trojicu može sa sigurnošću kazati da će za

njega obaviti svaki važan zadatak. Jud se nasmiješi i mirno pogleda u oči Sidu Dockeru.

— To smo ti i ja. Tko još?

— Ubrzo ćeš saznati — Docker izvadi cigaru iz džepa i pripali je. — Sada znam da si pametniji nego što izgledaš.

— To mi je i majka uvijek govorila.

— Zar zbilja? A otac?

— To je već druga priča. Podimo na piće!

Sid ga povede pokraj bara i nalakti se na samom kraju.

— Što ćeš popiti, prijatelju?

— Nemaju li »tezopaco«, bit će dobar i viski.

— Prijatelju, time poje čegrtuše da bi ih se otresli — umiješa se barman.

— Dobro je to i protiv ujeda zmije — nasmije se Jud.

Sid napuni čaše pa se okrene k Judu.

— *Salud!*

— *Salud y pesetas!* — uzvratil Jud i iskapi piće.

— Ne volim govor Južnoamerikana — reče neki mladić za stolom sa strane. Moglo mu je biti osamnaest godina.

— Ni ja — potvrdi čovjek pokraj njega.

Sid se okrene k njima.

— Jude, ovo je Billy Buckworth.

— Koji?

— Čini se da se ovdje našao i jedan komedijáš! — otegne dječak.

— Wilson želi jahati za Bar-B-J — reče Docker, ne ošvrćući se na dječaka.

— Zar je dovoljno dobar? — zapita dječak.

Sid natoči čaše.

— Možda nisi dobro čuo kako se zove, Kide. To je Jud Wilson... onaj koji je prebio Jensena.

U salunu svi zamuknu. Jud osjeti kako su se sve oči usmjerile u njega.

— Borba je bila poštena, Buckworthe — objasni Sid.

— Znam — Buckworth kimne. —

No koliko sam čuo, ti si je počeo, Wilstone.

— Eto, Buckworthe, kad bi se ti našao na tuđoj zemlji kao pješak s tek uhvaćenim konjem na lasu i kad bi ti se približila trojica u očitoj namjeri da ti užetom odmjere pravdu, zar bi ti prekriženih ruku čekao da ti istegnu vrat?

— Shvaćam, Wilstone — reče Buckworth s ledenim smiješkom.

— Imao si srca da se suprotstaviš Cassu Jensenu golim šakama. Nema mnogo ljudi koji bi to učinili.

— Naprosto sam imao na umu što će biti sa mnom ako on pobijedi — reče Jud.

— Odakle si? — zapita Buckworth.

— Iz Nebraske.

— A gdje si bio prije Nebraske?

— U Illinoisu.

— Što si radio na području rijeke Stanislaus?

— Jahao sam ovuda sa Carlom Jensenom.

U prostoriji zavlada ledena tišina. Samo se iz kutova čuo šapat. Jud se iznenadi.

— Gdje je on sada?

— Ne znam. Nisam ga vidio poslije bujice. Ne znam je li preživio.

— Pričekaj me ovdje, Wilstone! — reče Buckworth i ustane.

Izide kroz stražnja vrata. Začuju se njegovi koraci uz stube.

— Otišao je k šefu — reče Sid.

— K Bordenu?

— A kome drugome?

— Zar je on gore?

— Sudi svake subote poslije podne. On je i sudac — Docker se nasmije. — Nije baš pravi sudac, no vidjet ćeš.

Za nekoliko minuta Buckworth se vrati i domahne Wilsonu da ga slijedi.

— Pripazi kako se vladaš, Wilstone!

Zastanu pred staklenim vratima na kojima je zlatnim slovima bilo napisano: CLAYTON BORDEN — PREDSJEDNIK I GENERALNI DI-

REKTOR — BORDEN ENTERPRISES: Buckworth pokuca.

— Udite! — pozove ugodan glas iz prostorije.

Buckworth otvori vrata i propusti Juda. Pokraj velikog prozora s pogledom na udaljenu Sierru stajao je čovjek. Jedan zid bio je pokriven velikom mapom Stanislaus Valleya na kojoj su neka mjesta bila označena olovkom u boji.

— Pukovniče Bordene, ovo je čovjek o kojem sam vam pričao. Jud Wilson — Buckworth skine šešir.

Borden se polako okrene. Bio je lijep čovjek, dobro građen. Počeo je proučavati Juda svojim tamnim očima.

— Što je to bilo između vas i Cassa Jensena, Wilstone?

— Sigurno su vam poznate sve pojedinosti, pukovniče Bordene — reče Jud, ne osvrćući se na oštar pogled Billyja Buckwortha.

— Da, ali samo s gledišta Cassa Jensena. Želio bih čuti i vas.

— Eto, bio sam na Circle Staru i uhvatio kobilu za gospodicu Maggie Sloane. Tada su došla vaša tri čovjeka. Mislim da su me htjeli objesiti. Jensen je dobio prljavu primjedbu o gospodici Sloane... eto, čestit čovjek je ne bi mogao, podnijeti, gospodine. I tada sam udario pasjeg sina. A on me naučio pretvoriti u kašu, ali nije uspio...

— I tako ste vi premlatili njega?

— Nesretnim slučajem je ozlijedio oko.

— U tom slučaju ste možda tvorno napali jahača Bara-B-J, i to na zemlji koja praktički pripada Bara-B-J.

— Zar sam pred sudom? — tiho zapita Jud.

— Umukni, Wilstone! — zareži Buckworth.

Pokretom ruke Borden prekine Buckwortha.

— Niste pred sudom, Wilstone, no vi ste njega napali, je li tako?

— Tek pošto mi je zbacio šešir, srušio me na tlo i nagazio mi na ruku... Dodao bih još da jahači po-

put Cassa Jensena nimalo ne pridonose ugledu Bara-B-J i Borden Enterprisesa.

To je sjelo na pravo mjesto. Borden pogleda na snježne planinske vrhunce kroz prozor. Dugo je šutio.

— Imate pravo, gospodine Wilstone — tiho prizna. — Vidim da ste pametan čovjek, premda ste se najvjerojatnije sami podigli na noge... Priznajem, naše metode ponekad se čine kao da su pomalo nasilne i bez imalo takta, no one ipak koriste ljudima u dolini — Borden opet zašuti na nekoliko trenutaka, pa zapita: — Nisu li vam ponudili posao na Circle Staru?

— Jesu, gospodine.

— Zar ste ga odbili?

— Jesam.

— Zašto? — zapita Borden, okrenuvši se ponovo k Judu. — Lijep ranč, lijepa djevojka i još k tome dobro odgojena. Stoka je dobra, premda je nije mnogo ostalo. To bi možda bila prava budućnost za vas, Wilstone.

— Situacija je takva da djevojka nikada neće naslijediti Circle Star. Moj običaj je da budem s pobjednicima, a nikada s poraženima, pukovniče Bordene. I zbog toga sam ovdje.

— U redu, ali jedno morate ipak shvatiti: zahtijevam privrženost! — oštro pogleda Juda. — Dakako, još ostaje pitanje onog napada na jednog od mojih ljudi. Imam izvještaje dvojice svjedoka.

— Jacka Marleya i Sida Dokera. Obojice s Bara-B-J.

— Billy Buckworth će vas uzeti... dakako, samo na pokusni rad. Naša pravila su stroga, a posao težak i opasan — okrene se Buckworthu. — Porazgovarat ću na- samo s njim — reče. Pošto je Buckworth otišao, Borden nastavi: — Dojahali ste ovamo sa Carlom Jensenom, je li tako?

— Jesam, gospodine.

— Zašto?

— Došao je u Scotts Bluff, saznao da nemam pametnijeg posla od lutanja i predložio mi da podem

s njim u Kaliforniju. Tako sam s njim stigao ovamo.

– Što je on radio u Nebraski?

– Nisam ga pitao. Bolje ga poznajete od mene, pa vas ne moram podsjetiti da on ne priča mnogo. Šutljiv je.

– I opasan – doda Borden.

– Poput brata, kazao bih...

– Ne. Carl Jensen je šutljiv i proćaknat. Cass Jensen je par glupih nogu nataknutih na neobuzdanu gubicu. Ta dvojica su mi grdno okrnjila ugled. Gdje je Carl Jensen sada?

– Nisam ga vidio poslije poplave.

Borden sjedne za pisači stol i zamišljeno sastavi prste.

– U redu. Imate posao. Pripazite kako se vladate, pa ćete ustanoviti da vam Borden Enterprises pruža lijepe mogućnosti.

– Hvala, gospodine! – reče Jud i izide.

Dolje su ga dočekali Billy Buckworth i Sid Docker.

– Eto, Wilsons, primljen si – reče mu Billy. – No jedno moraš znati: Bar-B-J te uvijek može izbaciti s posla, ali ti ga ne možeš napustiti. Razumiješ li?

– Zvuči poznato.

– Imaš li novaca?

– Vraški malo.

Buckworth izvuče lisnicu i odbroji mu deset novčanica po deset dolara.

– Kupi pristojnu odjeću. Sada više nisi skitnica u sedlu, jašeš za najbogatiji ranč u Kaliforniji.

– *Gracias* – zahvali Jud i stavi novac u džep.

– To je predujam na plaću.

– Moja puška, sedlo i konj pripadaju Circle Staru.

– Dat ćemo ti potrebnu opremu. Počet ćeš raditi u ponedjeljak ujutro. No dakako, možda ćeš biti potreban i prije.

– Morat će se prije toga vratiti na Circle Star.

– Zašto?

– Da vratim što sam posudio.

– Ma tko te pita za to? Sve to

već odavno pripada Baru-B-J!

– Vratim li to, osjećat ću se bolje. Jesam li slobodan do ponedjeljka ujutro?

– Ne pozovemo li te prije, jesi. Sid će ti dati opremu. Ali kupi pristojnu odjeću prije nego što se ja- viš na posao.

Jud pođe prema baru da popije još jedno piće. Iza leđa začuje Buckwortha:

– Kide, idi gore i odnesi nešto zaliha momcima koji rade na Upper Staru. Ponestat će im hrane.

– Doživjeli su prolom oblaka a zatim i poplavu. Možda je voda još previsoka.

– Kako je s vodom tamo gore?

– zapita Buckworth Juda.

– Bila je visoka, no sigurno se povukla. Samo valja pripaziti na klizišta.

– Jesi li čuo, Kide? Pokreni se već jednom! Ali ne približavaj se ranču Lazy K! Jasno?

– Prokletstvo, ta onuda je kraće!

– Jednoga dana ćeš ustanoviti da taj put nije samo kraći, Kide! Tada ćeš posljednji put jahati njime! Što dalje od Lazy K!

Dječak naglo izide iz saluna, a Jud sažalno zakima glavom. Znao je da tako drski i priglupi ljudi obično ne žive dugo.

– Side – reče Jud – potrebna mi je oprema: konj, puška i sedlo.

– Dobit ćeš ih... u ponedjeljak.

– Bit će mi to potrebno prije, jer ovu opremu moram vratiti Circle Staru.

– Kupi onda opremu u gradu na račun Bara-B-J.

Odabirući novu odjeću u Bordenoj trgovini, Jud razmisli o najnovijim događajima. Kid jaše u brda. Nosi hranu ljudima koji tamo rade, a Billy ga je upozorio da izbjegava Lazy K. A što oni ljudi rade izvan područja Bara-B-J?

XIII

Kad se Jud počeo spuštati padinom prema Circle Staru, sunce je

bilo nisko na istoku. Ranč mu se sada činio najljepšim mjestom za uzgoj rasnih konja što ga je ikad vidio. Tu je bilo svega što se može poželjeti: sočne trave, bistrih potoka, šuma... Da, kad bi mu to dopustili, tu bi mogao provesti cijeli život!

Jašući preko potoka, Jud se na trenutak osvrne. Znao je da ga netko prati. Stigavši na ranč, priveže oba konja. Krajičkom oka zapazi neki nejasan pokret u skupini borova.

Jud tiho pokuca na kuhinjska vrata, a Maggie ih otvori i iznenadi se:

– Misllila sam da si već odavna mrtav.

– Vraćam ti konja, sedlo i pušku.

– Nismo očekivali da ćeš se vratiti. Zadrži sve to. Otac se ionako smatra tvojim dužnikom.

– Nitko mi ništa ne duguje, Maggie.

Djevojka ga ponudi svježom kavom. Ubrzo se pojavi Matt Sloane. Sjednu za stol.

– Dakle vratio si se! Nisam mislio da ćeš uspjeti. Imaš čak i konja s Bara-B-J...

– Matte, to je jedini način da saznam njihove namjere. Morao sam se uvući među njih. A za dva tjedna ću se vratiti... možda i prije. Ustanovim li danas ono što namjeravam, bit će to svakako prije.

– Što namjeravaš?

– U vezi s onim zlatom ipak postoji nešto što ti još ne mogu kazati, Matte, no mislim da smo već sasvim blizu rješenju. Jesi li dobar glumac?

– Glumac? Prokletstvo, rančer sam, a nikako glumac!

– Pa dobro, onda odglumi glumca! Netko s Bara-B-J slijedio me sve do Circle Stara... Želio bih da taj čovjek vidi kako pucaš na mene. To je vrlo važno.

Nekoliko minuta kasnije Jud i Maggie izidu pod strehu ispred kuhinjskih vrata. Jud je zagrlji i poljubi, a Matt Sloane se pojavi na

vratima i podigne sačmaricu jednom rukom. Jud hitro preskoči ogradu, potrči prema konju i vine se u sedlo. Kad je Jud okrenuo konja, prasne puška Matta Sloanea i promaši ga barem za kilometar... Jud potjera konja čistinom prema skupini borova. Naglo zauzda konja.

– Izidi, Marley! – pozove Jud.

Jack, Marley izide s konjem na uzdama iz zaklona među borovima.

– Pobojavao sam se da će te onaj pijanac ustrijeliti... Trebalo je da mu vidiš lice kad te opazio kako mu grliš kćer. Promatrao sam ga dalekozorom. Prokletstvo... da sam mu se ja našao pred puškom, onesvijestio bih se od straha...

– Zar te Buckworth poslao da me slijediš?

Marley kimne.

– Eto, za nas si novi... Pošto si kazao da ćeš poći ovamo, Buckworth je smatrao da mora ustanoviti igraš li dvostruku igru.

– Pa što misliš?

– Nisam plaćen da mislim. No nešto ću ti kazati: posve je sigurno da ne radiš za tog jednorukog pijanca! Do viđenja sutra na Bara-B-J! – Marley uzjaše i nestane u šumarku.

Pošto se Marley izgubio s vidika, Jud pojaše prema kolibi u kojoj je noćio s Maggie. Privezavši konja, zaputi se pod strehu, pronade ono imenovanje meksičke vlade i stavio ga u džep koji je ušio u čizmu.

Pregleda kolibu, smota cigaretu i onda odveže konja te pojaše prema rijeci Stanislaus. Pomisli što li će Marley reći Billyju Buckworthu i zapita se hoće li Buckworth i Borden prihvatiti ono što im Marley kaže. Jud se mogao samo nadati da će sve biti u najboljem redu.

Sada je bio siguran da ga nitko ne slijedi. Jašući između brežuljaka prema kanjonu rijeke Stanislaus neprestano se ogledao i nigdje nije mogao zapaziti ništa sumnjivo.

Daleko nizvodno od prirodnog mosta preko rijeke Jud pronađe leš kobile sa Circle Stara. Iz navlake u sedlu izvuče pušku, skine bisage i zavežljaj pričvršćen o jaku sedla. U torbama je bilo hrane a u zavežljaju pokrivač, nepropusno platno i jak dalekozor. Po svemu sudeći, Maggie se namjeravala duže vrijeme zadržati u kanjonu. Jud uzme opremu, očisti pušku i produži kanjonom.

Sunce se već nagnulo prema zapadu, kadli Jud zapazi svjež konjski izmet na tlu. Zaključio da konj najvjerojatnije pripada bijelcu, jer se apaški konji pretežno hrane travom, pa im je izmet drugačiji. Ubrzo naiđe i na otiske kopita velikog konja. Zatim zapazi i otiske nepotkovane mule.

— Stoj! — začuje odjednom sa stijene povrhu sebe. — Posegneš li za oružjem, ustrijelit ću te!

Taj glas je Judu bio poznat.

— Walte! — pozove ga Jud. — Ja sam, Jud Wilson.

— Prokletstvo... mislio sam da si nastradao — Jud začuje korake na stijeni. — Gdje si bio?

Jud ukratko ispriča što se dogodilo.

— A što je s Carlom Jensenom? — zapita Jud.

— Preživio je, no Faro je stradao... Jensen misli da sam i ja stradao. Ne zna da sam uspio spasiti mule i svog konja. On je nastavio pješice. Koliko mi je poznato, još luta kanjonom.

— A znaš li za njegova brata Cassa?

— Čuo sam da ima brata, ali ništa o njemu ne znam.

Jud tada ispriča Hendersonu sve o Baru-B-J i braći Jensen, a zatim dodade:

— Kad sam čuo kako je Buckworth naložio dječaku da odnese hranu, zbrojio sam dva i dva... Zaključio sam da to valja pogledati. Što ti misliš?

— Mislim da je to pun pogodak, Jude. Samo, gdje se nalazi to mjesto?

— Ne znam točno, ali slutim — Jud raširi mapu koju mu je dao Matt Sloane. — Čini se da smo upravo negdje ovdje... Ako je dječak, jašući iz Gold Springsa, mogao proći prećacem pokraj ranča Lazy K, onda će to mjesto biti negdje u blizini — prstom počne slijediti staze koje su se od granica Bara-B-J i Circle Stara približavale ranču Lazy K. — Carl Jensen je kazao da će mu biti potrebna pomoć kako bi izvukao blago. Znam zašto: imat će posla sa surovim ljudima s Bara-B-J. On i Cass su najžešći ljudi ovdje, ali i najmanje cijenjeni. Čini se da su se i pukovniku Bordenu popeli na glavu... Mislim da Carl Jensen smatra da je krajnje vrijeme da navali...

— A što je s Mattom Sloaneom? Možemo li računati na njegovu pomoć?

— Sasvim sigurno! A i Maggie će nam pomoći.

— Samo mi nemoj kazati da si se zaljubio!

— To je moja stvar, Walte. Uspijemo li vratiti zlato vlasnicima, uzet ću svoj dio i smiriti se negdje.

— Zar na Circle Staru? Pa dobro. Premda život na ranču za mene nije bogzna što, ne mogu ti ništa predbaciti.

— Kako bi bilo kad bismo se vratili na Circle Star i kazali Sloaneovima da su dobili pomoć?

— Nisam ovdje da bih pomogao Sloaneovima, Jude. Treba da vratimo zlato Meksikancima... Uostalom, nisi li kazao da će Sloaneovi pomoći nama?

— Možda si obostrano možemo pomoći. Ta što mi možemo izgubiti?

— Samo glave! — Henderson opet pogleda mapu. — Tamo oko ranča Lazy K prilično su divlji krajevi. Vidiš li ovaj odvojak kanjona?

— Da.

— Nalazi se u dubini od oko sedam kilometara u kanjonu, upravo na mjestu na kojem počinje Lazy K. Pokušat ću ovdje podići logor, a čim nešto saznam, odjahat ću u

Gold Springs i obavijestiti te. Zar tamo imaju i hotel?

— Samo jedan. Bordenov. A što će se dogoditi ako se u isto vrijeme u gradu pojavi i Carl Jensen?

Walt potrese glavom.

— Pojavi li se Jensen, kazat ćemo mu da smo mislili kako ćemo ga u gradu najlakše pronaći ako je preživio poplavu. Možda će i mene nagovoriti da jašem za ranč Bar-B-J.

— Sigurno hoće. Onda ćemo se vidjeti u gradu iduće subote. Dakako, ako mi daju slobodan dan.

Jud se vrati u hotel kasno navečer u nedjelju i tu ga dočeka Sid Docker. Očito ga je izjedala nestrpljivost.

— Do davola, gdje si bio, Jude?

— Tražio sam svoje stvari u kanjonu. Ništa nisam pronašao. Našao sam druge stvarčice koje bi mi mogle dobro doći, ali ni traga mom oružju.

— Onda uzjaši. Imamo posla!

— Ta moram se javiti tek sutra ujutro.

— Čovječe, vladaš se kao da si doista novi ovdje... Nauči nešto: kada Bar-B-J zahtijeva nešto od tebe, onda to zahtijeva odmah!

— Pa što je?

— Kazat ću ti putem.

Jud uzjaše i krene uz Sida Dokkera.

— Noćas ćemo sebi dopustiti malu svečanost, Jude. Odjahat ćemo na Klingerov ranč i opomenuti ga.

— Nije li Billy kazao da se valja držati podalje od ranča Lazy K?

— Kazao je to dječaku. Ali nije time mislio na nas, Jude. Znaš, s vremena na vrijeme moramo prirediti malo veselje onima koji se odupiru. Inače bi mogli pomisliti da smo ih zaboravili.

Izvan grada naidu na Jacka Marleyja i još dvojicu jahača. Jud osjeti kako Marley vonja na piće, a bio je i pomalo nemiran u sedlu.

— Budite tihi i nemojte pušiti — reče Marley. — Dječak se nije vra-

tio. Možda je zašao na njihovu zemlju pa su ga uhvatili.

— Ta rečeno mu je da odnese hranu onim momcima gore i da se odmah vrati. Kladio bih se da je opet zašao na zemlju ranča Lazy K, kao i prije dva tjedna.

— A što se dogodilo prije dva tjedna? — ravnodušno zapita Jud.

— Umalo ga Klingerovi ljudi nisu zatekli na djelu... pokušao je promijeniti žig na jednoj životinji. Pucali su za njim sve do Bara-B-J. Baš ih izaziva da ga prorešetaju...

Začuje se njištanje konja u skupini stabala s njihove lijeve strane, a zatim se pojavi jahač.

— Pazi! — poviče Marley.

— Polako, Jack, to sam ja, Hal Corbin.

— Pa gdje si bio?

— Dobrano ste me uplašili. Pobojao sam se da ste Klingerovi ljudi.

— Jesi li vidio dječaka?

— Ludak... uhvatili su ga — reče Corbin. — Vidio sam njegov trag gore u kanjonu, a slijedila su ga trojica. Prokletstvo... nije htio poslušati!

— Možda su ga predali šerifu Plattu, Hale.

— Dakako, a možda su ga pozvali kući na čaj!

— Kako to da se tek sada vraćaš, Corbine? — zapita Marley.

— Prije nisam mogao. Morao sam pričekati mrak, jer bi me inače uhvatili Klingerovi ljudi.

— A gdje su uhvatili dječaka? — zapita Sid Docker.

— U kanjonu Caballero... ali nisam vidio da su ga izveli.

— Prokleti glupan! — prasne Sid. Dvadesetak minuta kasnije zauzstave se pred bodljikavom žicom ograde.

— Larry... — Docker će, pogledavši ogradu.

Visoki Teksašanin sjaše i prereže ogradu tako da su mogli projahati. Jud opazi kako su svi dohvatili puške i gurnuli metke u cijevi. Bili su na zemlji ranča Lazy K. Nešto kasnije, dok su se kretali

šumom, odjednom ih zaustavi neka prilika u mraku.

— Ne pucajte, zaboga! — bio je to dječakov glas.

— U redu, momče, izidi! — pozove ga Docker.

Jud ga pogleda u svjetlu mjesečine. Na licu i na oba bedra imao je žig Bara-B-J.

— Nisu me predali šerifu — gotovo zaplače dječak. — Žigosali su me našim žigom i prebili mi ruke. Pogledajte što su mi učinili s rukama!

— Zar su to učinili Klingerovi ljudi?

— Nisu oni, već sam Klinger.

— Larry, ti i Shorty odmah odvedite Kida u grad, k liječniku.

Jack Marley sjaše i pride dječaku.

— Jesi li odnio zalihe momcima?

— Nisam. Bojao sam se da za sobom ne dovučem one skitnice s ranča Lazy K. Klingerovi su mi oduzeli magarca sa zalihami. Zapitali su me kamo ih nosim, a ja sam im odgovorio da moram opskrbiti jednu od naših koliba. Mislim da su mi povjerovali. Jesam li dobro uradio?

— Glupane, što si ti sposoban dobro uraditi?! — Jack Marley pogleda svoje ljude. — Čini se da je Klinger posvuda postavio svoje ljude, a ovaj glupan ih je lako pronašao. Stupica je to.

— Ima ih posvuda — poviče dječak. — Pošto su me žigosali i izgazili mi ruke, rekli su neka kažem pukovniku Bordenu da će tako proći svi njegovi jahači koji zađu na zemlju ranča Lazy K.

— Prokletstvo... Odvedi ga u grad, Larry... Noćas ćemo Klingerovima prirediti veselje kakvo nisu očekivali!

XIV

»Veselje« nije prošlo u skladu s naumom Jacka Marleyja. Klingerovi su ih dočekali spremni i kad je sve prošlo, Jack Marley je ležao

mrtav pokraj Klingerove ostave, a Hal Corbin je bio teško ozlijeđen.

Pukovnik Borden je bjesnio.

— Prokletstvo... zar nikada nećete naučiti? Postoji bolji način da umekšamo Klingeru. Kad ste vidjeli što su učinili dječaku, morali ste najprije doći k meni... — Borden pogleda Juda. — Očekivao sam više mudrosti od vas, Wilsone.

— Kazali ste da zahtijevate posvemašnju poslušnost, pukovniče. Naredili su mi da pođem i pošao sam.

— Tko je naredio?

— Jack Marley — Jud opazi kako je Dockeru odlanulo.

— Je li tako, Dockeru?

— Tako je, gospodine. Poveo sam Juda samo zato što je Billy zahtijevao da potražimo dječaka.

— Ni od koga nisam zahtijevao da traži tog glupana! — usprotivi se Buckworth. — Isto tako nije bilo ni riječi o tome da Klingerovima prirede zabavu!

— Pa što vam je, ludaci?! — prasne Borden. — Samo što nismo preuzeli sve rančeve u okolici, a vi podižete toliku buku da je ni Platt neće moći stišati. Odsad više neće biti nikakvih nezgoda te vrste! Jeste li shvatili?

Svi kimnu. Čak i Jud, koji je pomalo sumnjao u izvršenje te zapovijedi. Zapazio je, štaviše, kako pukovnik Borden samo uz najveće teškoće održava red među svojim ljudima. A to je uistinu bilo loše.

Iduća četiri dana Juda su zapostigli na podizanju novih ograda oko istaknutih dijelova Bara-B-J. Sid Docker je predvodio skupinu u kojoj su bila još tri čovjeka. Da se ne bi morali svake večeri vraćati na ranč, logorovali su napolju.

— A što se događa u onom kanjonu gore, kamo je dječak nosio zalihe? — zapita Jud Sida.

— Ne znam. No ma što bilo, to je naum Carla Jensena. Samo Cass, Carl i Billy znaju nešto o tome. Jednom tjedno im šaljemo zalihe i to je sve što o tome znam. Kad bi Carl

želio da znam više, zacijelo bi mi kazao.

– A gore je neka družina?

– Mislim da su samo dvojica. Ne znam... neću nikoga ništa pitati. No mislim da je to povezano s preuzimanjem Circle Stara i ranča Lazy K. Carl ništa ne govori, a ja ne zapitkujem.

– Čini se da je to najbolje – reče Jud i naoko se pomiri sa sudbinom.

U četvrtak ujutro Sid i Jud odvezu kola u Gold Springs, kako bi dovezli još žice, a trojica su kopala rupe za stupove. Po svemu sudeći, završit će posao tri dana ranije.

– Radio si vraški dobro, Jude – reče mu Sid.

– Imam iskustva u takvim poslovima – uzvratit će Jud.

– Pukovnik Borden će biti oduševljen... Kazao sam ti da ćeš s Barom-B-J dotjerati daleko, a kad pukovnik vidi da se ne bojiš posla, kao ni Cassa Jensena, sigurno će ti povjeriti neki veliki zadatak.

Pošto su na štopotavim kolima ušli u grad, Docker zauzda zapregu pred trgovinom željeznom robom i reče ljudima da mu natovare još deset svitaka žice.

– Bit će najbolje da u »Springsu« popijemo piće dok ljudi natovare kola – reče Docker Judu. – Ako je pukovnik Borden u gradu, rado bih porazgovarao s njim.

U »Springsu« je bilo prilično živo. Docker odzdravi svima koji su ga pozdravili, a zatim se nalakti na bar.

– Dva viskija, Baldy!

Barmen pogleda Juda.

– Ne bi li ti »tezopaco«?

– Svakako! No čini se da se ovdje ne prodaje osobito dobro.

– Kad su tebe zaposlili, naručio sam ga. Zapravo je smiješno što bijelac pije tu splaćinu... to je sve što sam htio kazati.

– Zar si ga naručio samo zbog mene?

Barmen dohvati bocu viskija i bocu »tezopaca«.

– Uvijek držim pića koja piju momci s Bara-B-J – barmen ulije po palac pića u svaku čašu. – A možda jednog dana naide i neki Meksikanac... Ipak ne mogu shvatiti kako to čovjek uopće može piti. Mislim da se time služe pogrebници da konzerviraju leš...

– Dogada li se što u gradu? – zapita Docker barmena.

– Zasad ništa... no bit će veselo!

– Zašto?

– Sinoć je dojahao Carl Jensen i ustanovio da mu je netko sredio brata – Baldy ratoborno pogleda Juda. – Odjahao je u Sonoru da vidi kako se brat osjeća. Reče da će razderati nekoga čim se vrati... Nadam se samo da to neće učiniti ovdje...

Jud zamišljeno srkne piće.

– Zar se Carl možda razgnjevio zbog toga?

– Razgnjevio?! Jesi li ga vidio kako izgleda kad side s uma od bijesa?

– Ne mogu to kazati. No čuo sam...

– Poslušaj moj savjet, Wilsone! Pokupi se oдавде što prije!

– Žao mi je, Baldy! Pukovnik Borden me unajmio i neću otkazati. Ostat ću ovdje sve dok me pukovnik ne otjera.

– To je tvoja stvar. Kad se Carl vrati, volio bih da »tezopaco« piješ negdje drugde. Jednom je već uništio ovaj salun prilikom tučnjave... ne bih želio da se to ponovi. Mislim, da bi sada srušio cijelu kuću...

Jud i Docker popiju piće i vrate se u trgovinu željeznom robom.

– Možda Baldy ima pravo, Jude

– reče Docker. – Istina, vidio sam kako si sredio Cassa, no Carl je ipak nešto drugo. A udruže li se njih dvojica, moći će srediti svaku četvoricu u gradu!

– Znači, savjetuješ mi da otkazem i pobjegnem iz grada?

– Jude, hrabar si... no ipak te ne bih rado vidio raskomadana na ulici!

– Mislim da ću ostati čitav, Side. *Gracias*.

– Por nada, hrabri luđače!
– Oh, upravo sam se sjetio... zaboravio sam nešto u hotelu prije odlaska Klingerovima. Pričekaj me samo trenutak!

Jud pođe u hotel. Na recepciji zapita ima li kakva poruka za njega, a čovjek mu pruži malu omotnicu.

– Ostavljena je prije dva dana, gospodine Wilsons.

Jud pročita pismce što ga je načrčkao Walt Henderson:

«Posjetio sam Sloaneove. Kod njih je sve u redu. Bit ću u svom logoru, na mjestu koje sam spomenuo. Ako možeš, posjeti me krajem tjedna. W. H.»

Jud zgužva pismce i gurne ga u džep, uzme malu kutiju cigara »gladstone« koju je ostavio kao izliku pod kojom će se vratiti u hotel po Waltovu poruku, a zatim se vrati k Dockeru. Povezu se prema mjestu na kojem su podizali ogradu.

– Nisi li zabrinut zbog Carla? – zapita Docker poslije nekoliko kilometara vožnje.

– Nisam osobito. Ali to ne znači da neću ozbiljno razmisliti o njemu... Zabrinutost ništa ne rješava! A razmišljanjem se može nešto postići – Jud odmah pomisli kako će za dan-dva saznati je li kazao istinu.

Poslijepodne provedu radeći, a u petak poslije podne dovrše posao. Prilikom povratka na ranč Bar-B-J Judova duša se ispuni zlim slutnjama. Pokuša ih se otresti. Pošto su ušli u blagovaonicu, Billy Buckworth će Judu:

– Jude, znam da će te zanimati jedna novost: Carl Jensen je u gradu. Reče da mora porazgovarati s tobom.

– Znao sam to, Billy. Hvala!

– Rado bi te vidio još večeras.

– Čini se da je on ovdje predradnik, pa nemam nikakva izbora. Nije li tako? Potražit ću ga čim po jedem ovo meso.

Nedugo zatim Jud ustane i pođe. Carl Jensen je sjedio pod trijemom

saluna »Springs« i pušio cigaretu. Lice mu je bilo osvijetljeno mutnim svjetlom svjetiljke što je visila iznad njega. Jud na njemu nije mogao zapaziti ništa osobito. Ostavljao je dojam hladna i surova čovjeka, kao i uvijek. Pošto je Jud privezao konja s Bara-B-J za gredu i prekoračio one dvije stube do trijema, Jensen ga nastavi promatrati pogledom kakvim sokol promatra zečica.

– Čuo sam da si preživo poplavu, Jensene.

– I ja sam o tebi koješta čuo. Nadao sam se da ćeš imati toliko pameti da me ne dočekaš ovdje, Jude.

– Smjeraš li na ono što se dogodilo s Cassom, morao bi najprije čuti kako se to dogodilo. Bila je to poštena borba!

– Umalo nije izgubio oko.

– Umalo me nije ubio... On je počeo bacivši me na tlo, Jensene. A ja sam učinio samo što sam morao.

– A zatim si još bio toliko drzak da dodeš na ranč Bar-B-J! Zašto?

– A zašto ne bih? Izgubio sam sve što sam imao. Mislio sam da ste ti i drugi poginuli i stoga sam potražio posao.

– Nije li ti pijani Sloane ponudio posao?

– Zar bih ja radio za Circle Star?

– Podigao si visok zid oko sebe, Jude. A ne pada ti na um da zapitaš kako je Cassu...

– Pa kako mu je?

– Prilično. Uskoro će se vratiti. I potražiti će te. A što kažeš sada?

– Bit ću ovdje, Jensene. Radim za Bar-B-J i znam da ne mogu napustiti posao. Mogu me otjerati, ali ja ne mogu otići. Nije li tako?

Carl Jensen polako ustane, netremice promatrajući Juda. Njegova široka ramena činila su se još šira u svjetlu petrolejke. Jensenova lijeva iznenada sune i odbije se od Judova lica.

Jud zatetura natraške, no ipak

uhvati ravnotežu i postavi se za borbu...

– Jensene, prestani! – poviče odjednom neki glas.

Trijemom je koračao pukovnik Borden. Gnjev mu je iskrivio lijepe crte lica.

– Kazao sam ti da više neće biti nikakvih tučnjava u ovom gradu. Tako sam doista mislio!

– Ta je bijeda udesila Cassa!

– Znao sam to kad sam ga unajmio!

– Jesam li još predradnik Bara-B-J?

– Dosad si bio, ali upozorio sam te da će biti potrebne stanovite promjene dok ne preuzmemo Circle Star i Lazy K! Smatram te odgovornim za mir u ovom kraju!

– Neću dopustiti da olako prode nakon onoga što je učinio Cassu!

– Onda pronadi drugi način da to središ! – Borden je očito bio krajnje nestrpljiv.

Jensen se okrene Judu:

– Više ne radiš za Bar-B-J! Uzmi stvari i nestani! Noćas ću doći na ranč... nemoj da te tamo zateknem!

– Neće me više biti, Jensene.

– I još nešto: bilo bi mudro da si što dalje od Bara-B-J! Ovdje ne podnosimo ljude koji nam smetaju u posjedu – Jensen pljune. – Čini mi se da nam već sada smetaš!

Jud pođe u salu i zapita barmana:

– Koliko si »tezopaca« uzeo za mene?

– Četiri boce.

– Uzet ću ih. Koliko ti dugujem?

– Uzmi ih kao poklon. To je najmanje što mogu učiniti za tebe prije nego što vidim tvoj sprovod ispred saluna.

– Nemoj računati s tim – uzvratiti Jud, pokupivši boce.

Na pola puta do Bara-B-J Juda stigne Sid Docker.

– Lako odlaziš, Jude.

– Zašto misliš da odlazim?

– Pa što ćeš?

– Glupa li pitanja! Uzet ću stvari i otići.

– Koliko sam shvatio, nećeš napustiti područje rijeke Stanislaus.

– Možda hoću, a možda i neću. Što bi ti učinio?

– Ja? Pokupio bih se. Eto, to bih učinio.

– I odrekao se sjajne budućnosti s Borden Enterprises?

– Bilo bi mi mrsko napustiti sve to... Ipak, nimalo ne uživam gledajući kako Jensenovi sve kvare.

– Pa učini što sam ja učinio! Neka te otjeraju!

– Pravi si cirkusant, Jude! – Docker se okrene u sedlu. – Prate nas dva jahača.

– Nimalo me to ne iznenađuje. Žele vidjeti jesam li dovoljno glup da ovdje pričekam Jensena. Razočarat će se.

Jud pokupi svoje stvari, uvijek ih u pokrivač i stavi u torbe na sedlu. Iz mraka se odjednom pojavi Buckworth.

– Pa zar misliš da ćeš otići s našim konjem i sedlom?

– To je moje. Platilo sam gotovim novcem. Nisam to uzeo na račun ranča.

– A zar si zaboravio da sam ti dao predujam za dva mjeseca? Radio si samo tjedan.

– O visini plaće nismo razgovarali.

– Pedeset dolara. Uzet ćemo konja i sedlo i time će računati biti poravnani.

Umiješa se Sid Docker:

– Ostavi to, Billy! Ne bismo htjeli da ljudi pomisle da smo otjerali čovjeka bez konja. Pukovnik Borden ne bi bio nimalo sretan zbog toga.

– Uzjaši i gubi se, Wilstone! – zareži Billy. – Podigao si dovoljno prašine!

Jud potjera konja u tihu noć.

– Drago mi je što sam vas upoznao, gospodo.

* * *

Oko ponoći tiho pokuca na vrata Circle Stara.

– Tko si i što želiš? – javi se Matt poslije trećeg kucanja.

— Matte, ja sam, Jud.

Vrata se otvore i Jud ude. Matt upali svjetiljku. Jud zapazi Maggie kako stoji na vratima s puškom u ruci.

— Nisam znala jesi li sam — objasni djevojka.

— Najvjerojatnije su me pratili i zbog toga ne mogu dugo ostati. Carl Jensen se vratio i odmah su me otjerali s Bara-B-J. Je li Henderson bio ovdje?

— Prije tjedan dana. Pokazao mi je na mojoj mapi gdje će te čekati.

— Matt ukloni sijedu kosu s očiju.

— Što ćeš sada?

— Pridružiti ću se Waltu. Odakle bih mogao poslati brzojav?

— Iz Gold Springsa.

— Ali tamo sve pripada Bordenu.

— Onda iz Sonore.

— To je već bolje. Dajte mi papir! Kad pođem k Waltu, netko od vas neka u Sonori preda brzojav.

— Jude, ta čemu sve to?

Jud izuje čizmu i izvadi imenovanje. Maggie i Matt ga pročitaju.

— Kako znaš da je to u redu? — zapita Matt.

— Ne možemo to znati. No sada je važno samo da predaš ovaj brzojav.

Jud olovkom napiše prvu poruku i preda je Mattu, a zatim napiše i drugu. Ovaj je pročitao naglas:

— Generalnom konzulu Republike Meksika, San Francisco. Pronašao sam onu stvar iz Sonore koje nema već niz godina. Dodite i provjerite. Henderson 34-865 — Matt podigne pogled. — Zar si pronašao zlato Sonore?

— Ne baš... — uzvratila Jud pogledavši Matta. — Ali mislim da ću ih moći odvesti do zlata bez ikakvih teškoća.

— Gdje je?

— Jensenovi su pokraj njega... barem zasad — Jud dopiše još nešto uz drugu poruku i reče: — Eto, pobrini se da i to bude poslano.

Matt opet pročitao naglas:

— Tužitelju u Sacramentu. Ra-

spolažem dokazima da poslovni ljudi iz mjesta uznemiruju posjednike. Potrebna mi je vojska da iz okolice Gold Springsa otpremi veliku količinu zlata, vlasništvo Meksikanaca iz Sonore. Sada je zlato u rukama razbojničke družine poznate pod nazivom revolveraši iz Sonore. Jud Wilson, Circle Star Ranch, Gold Springs.

— Jude, ali...

— Maggie, učini kako sam kazao. Nadam se da nije prekasno. Sad ću k Waltu. Nadam se da nije daleko.

— Budi oprezan, Jude — reče mu Maggie. — Ne zaboravi da te čeka mjesto predradnika na Circle Staru!

Walt je već dugo osluškivao kako mu se približava jahač. Prepoznavši Juda, spusti pušku i domahne mu.

— Nisi baš dugo zadržao posao...

— Carl Jensen se vratio pa su me otjerali.

— Jesi li što ustanovio?

— Znam samo za mjesto na kojem drže zlato. Čuvaju ga dva-tri čovjeka. Ako pukovnik Borden zna za zlato, onda je tajna poznata najviše šestorici ili sedmorici, to jest Jensenovima, Billyju Buckworthu, Bordenu i dvojici-trojici koja ga čuvaju. No Bordenu su se Jensenovi popeli na glavu... otkazao je Carlu kad me sinoć htio napasti. Otjerao ga je pred svima i zbog toga zacijelo neće ostati tamo... Poslao sam u međuvremenu brzojave, Walte — Jud ispriča sve o porukama.

— Najvjerojatnije će prekasno stići, Jude. Osim toga, kako ćemo ih pronaći?

— Jednom tjedno im nose hranu. Bit će to danas ili sutra. Mogu te povesti do mjesta na kojem oni napuštaju Bar-B-J, tamo na onom uglu ranča Lazy K. Mislim da umiješ slijediti trag podjednako dobro kao i ja.

— Možda još i bolje.

— Oni se neće ni maknuti prije mraka, tako da imamo dovoljno vremena da stignemo do toga mjesta i pričekamo ih. Vjerojatno će poslati samo jednoga čovjeka s nekoliko magaraca.

— A možda će Carl Jensen povesti cijelu družbu.

— Zar misliš da će Jensen dopustiti da svi saznaju za zlato? Vjerujem da će doći ovamo s Cassom čim ovaj malo prizdravi. Zatim će pobiti stražare i nestati sa zlatom.

XV

Kad je pao mrak, kanjonom naide jahač s dva magarca. Nije se krio. Premda je mogao udariti šumarkom, jahao je čistinama. Na otprilike dva kilometra udaljenosti od onog ugla ranča Lazy K: Jud i Walt spaze kako je skrenuo prema sjeveru suhim kanjonom koji je na izgled završavao okomitim stijena. U mraku ispod sebe ugledaju dva jezička s grla cijevi revolvea, a zatim začuju kako prasak odjekuje između stijena. Za minutu i pol začuju još dva hica, no sada s povišenog mjesta u stijenama kanjona.

Prilikom povratka u Hendersonov logor Judu se usiječe u pamćenje jedno mjesto s kojega se kanjon mogao jednom puškom braniti od gotovo cijele armije. Bila je to neka klisura.

— Prokletstvo, Walte, odande bi čovjek mogao jednom puškom otjerati čitavu vojsku.

— Morali bismo sve to vidjeti s drugog kraja. Oni ipak bolje poznaju ovaj predio, iako sam i ja dovoljno vremena proveo ovdje. No jedan isušeni potok nalikuje na drugi a i odvojci kanjona su međusobno slični. Bit će najbolje da malo prilegnemo i da se vratimo u svitanje.

Gotovo pred logorom Waltov konj zanjišti. I Judov konj načuli uši i zastane. Jud izvuče vinčesterku iz navlake na sedlu i sjaše...

Odjednom odjekne hitac i tane izbacila Hendersona iz sedla.

— Walte, je li loše?

Odgovora nije bilo. Iza svog zaklona Jud opazi da je Walt pogođen u glavu. Odjekne još jedan hitac i tane završi u kamenu, odbacivši prašinu i krhotine Judu u lice. Jud skoči i počne pretržavati međuprostore između stabala. U trku se osvrne da barem grubo odredi položaj napadača. Zamijeti jezičak s grla cijevi i uzvrat s dva hica. Očito nije pogodio, no postigao je što je htio: natjerao je čovjeka u zaklon.

Začuje još jedan hitac, uzvratu jednim, a zatim odjekne Jensenov glas:

— Neću te još srediti, prokletniče! Čuješ li me? Izmorit ću te gladu... Ne možeš se maknuti s tog mjesta!

Jud se pokušava prisjetiti puta kojim je stigao ovamo sa Circle Stara i počne proklinjati sam sebe što je bio toliko glup da upadne u stupicu. Jensen mu je doista mogao onemogućiti bijeg.

Kad je Walt stradao, njegov konj se uplašio i pobjegao a za njim i Judov. Jud se sada spusti niz padinu do logora i pokupi sve što je mogao ponijeti. Zatim se zaputi šumom, neprestano promatrajući kanjon sve do mjesta s kojega su on i Walt promatrali čovjeka koji je nosio hranu za stražare. Pronade jednu usjeklinu u stijeni i zavuče se u nju da se malo odmori. Nije namjeravao spavati. Ipak, ubrzo zaspi od silnog umora unatoč tome što je sunce bilo visoko na nebu.

Odjednom ga probude koraci koje je čuo iznad sebe. Pogleda u kanjon i ustanovi da je kasno poslijepodne. Izvuče revolver i priček. Ponovo začuje korake tik iznad usjekline, zatim neko struganje... Ustane da dočeka napadača... Očito je silazio...

— Maggie... ta što radiš ovdje?

— iznenadi se Jud ugledavši djevojku. — Ovo mjesto nije baš najprikladnije za žene...

– Eto, slučajno sam ovdje. Pa što?

– Maggie, ovdje će nastati pravi pakao.

– Neka, mogu se pobrinuti za sebe.

– U redu ... – poraženo će Jud.

– Jeste li poslali brzojave?

– Naravno. Idući ovamo, naišla sam na Walta... Znala sam da si negdje u blizini. Tko je ubio Walta?

– Carl Jensen.

– Misliš li da te traži?

– Pronašao me. Samo je pitanje vremena kada će se vratiti s Cassom ili čak sa cijelom družinom s ranča Bar-B-J. Maggie, vrati se na Circle Star!

– Zar da te ostavim sama?

– Nemoj samo zbog mene izigravati junakinju!

– Zar si ti bio bolji dok si ovdje čekao Jensenove?

– To je nešto drugo. To mi je posao.

– Nešto ću ti kazati, Judde: rođena sam ovdje, u snijegu, prije nego što je otac uspio sagraditi kuću i podići ranč... Sada otprilike znaš od kakve sam građe i budi uvjeren da ću se moći pobrinuti za sebe!

– Maggie, ne bih želio da te vidim ozlijeđenu. Možeš li se izvući odavde a da ne prijedeš Jensenovima prekoputa kojim prolaze do Bara-B-J?

– Jude, cijeli život sam provela među ovim brdima. Poznajem ih poput vlastite kuhinje. Ali ipak neću otići bez tebe!

– Zar zbilja poznaješ ove kanjone i sve njihove slijepe odvojke?

– Kako bih inače mogla prikupljati odlutalu stoku?

– Znaš li kako se dolazi na drugu stranu onoga hrpta? Znaš li možda što je tamo?

Maggie pogleda prema hrptu na drugoj strani kanjona.

– Onamo možeš dospjeti kanjonom ili oko njega – reče Maggie, pokazavši na lijevu stranu. – Pođeš li ovim putem ulijevo, morat

ćeš prevaliti tridesetak kilometara. Najkraći put vodi kroz kanjon.

– A što je na drugoj strani hrpta... tamo gdje prestaje stijena i počinje šuma?

– Možda dvadesetak jutara livade a zatim naplavljeno tlo. Nije me tamo bilo od prošle godine, kad sam tražila odlutalu stoku. Zašto me to pitaš?

– Postoji li tamo još neki izlaz?

– Ne postoji.

– Zar nema nikakvog puta osim ovoga?

– Nema. Livada je okružena stijenama.

– A kako da se čovjek odande popne na rub kanjona?

– Mogao bi udaljenijom stranom hrpta, ali ne bi mogao sići na ovu stranu. Na kraju kanjona nalazi se usjeklina u stijeni... široka tridesetak metara. Ne vidi se odavde. Jude, zar mi pokušavaš kazati da se tamo nalazi ona spilja?

– Morala bi biti tamo, Maggie.

– Da, sjećam se, tamo bi moralo biti nekoliko spilja.

– Dobro... smjesti se ovdje. Ovo je sasvim dobro mjestance na kojem možemo čekati Jensenove... Nadam se da ćemo im presjeći put i zadržati ih dok ne stigne pomoć iz Sacramenta. Sve ovisi o tome koliko je ljudi Jensen poveo.

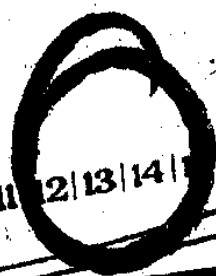
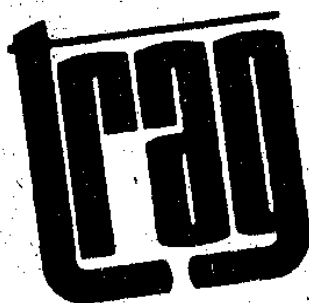
– Zar si naumio ovdje sjediti i čekati?

– Otprilike tako... ali ipak ne bih želio da se ti nadeš tu prilikom njegova povratka!

– Cini se da me ne poznaješ... Kaži radije imaš li što za jelo. Ogladnjela sam poslije jahanja ovamo. Što mi možeš ponuditi?

Otvorili su limenku graha s mesom a zatim su promatrali kako sunce zalazi za rub kanjona iza njih. Jud razmota pokrivač što ga je ponio s Bara-B-J i prebaci ga djevojci preko ramena. U krilo joj stavi kolt s nekoliko naboja.

– Kad izide mjesec, prošetat ću malo. Dogodi li se što, nemoj potrcati... ostani sjediti!

1|2|3|4|5|6|7|8|9|10|11|12|13|14|15|16|17|18|19|20|21|22|23|24|25|26|27|28|29|30|31

Svakog trinaestog u
mjesecu kriminalisti-
čki bestseleri u bibli-
oteci TRAG!

— Ostani ovdje! — zamoli ga Maggie.

Jud potrese glavom.

— Ne boj se! Neprijatelja moraš potražiti prije nego što on pronade tebe — sagne se i poljubi je u čelo, a zatim nestane u mraku.

Jud se počne oprezno kretati opalnim terenom pošto se udaljio od Maggie. Na jednom mjestu sjedne i prička da izide mjesec. Posvuda je vladala tišina.

Odjednom mu se učini da netko promatra svaki njegov pokret. Zatim začuje topot kopita i ugleda nejasan obris jahača i konja. Dohvati dalekozor i počne gledati u noć. Jahač zauzda konja i pozabavi se savijanjem cigarete... Jud je na mjesečnini jasno razabrao povez preko oka. Zatim zapazi plamen šibice. Sad je jasno vidio surovo lice Cass Jensena.

Pouzdao je znao da je Cass Jensen u potrazi za njim. No zapazio je još nešto: Cass se oprezno ogledao preko ramena kao da mu je nešto sumnjivo... kao da želi ustanoviti slijedi li ga tko.

Jud se popne na povišeni teren i stane osluškivati. Iz daljine začuje topot još jednog konja. Ne... zapravo je bilo nekoliko jahača. Ponovo pogleda dolje u kanjon i opazi kako se Cass Jensen uznemireno osvrće...

Jud se odmakne od ruba kanjona. Pođe još stotinjak metara uz kanjon, a zatim proviri između dvije stijene: Cassa Jensena više nije bilo dolje u kanjonu. Pogleda još jednom, ali nikoga nije mogao vidjeti. Ništa se više nije ni čulo. Kanjon je bio obasjan mjesečinom.

Nikoga nije bilo.

XVI

Kad je mjesec nestao za oblacima, Jud se vrati do usjekline u kojoj je spavala Maggie. Spusti se slaba kiša i potraje sve do svitanja. Maggie je spavala dok je Jud nije probudio. Zajedno izidu i pogle-

daju u kanjon. Još nije bilo nikog živog!

— Maggie, vratit ću se do mjesta s kojeg mogu promatrati zavoj, kako bih vidio dolazi li tko. Ostani ovdje.

Djevojka mu se nije usprotivila i Judu odlane.

Čim je Jud zauzeo svoj položaj, ugleda dva jahača kako dolaze kanjonom. Kišnica se slila u malu struju, tako da su jahači tjeroali konje potočićem. Jud zadigne pončo iza vrata i izvuče dalekozor da bi bolje vidio jahače.

Bili su to Carl Jensen i pukovnik Borden. Jensen je jahao na čelu. Obojica su položila puške preko koljena. Kad su stigli do mjesta na kojem se kanjon razdvaja, Jensen je izvukao revolver i ispalio dva hica u zrak. Dvije minute kasnije netko je odgovorio na signal s nekog mjesta ispod hrpta. Jensen pokaže rukom, a pukovnik Borden potjera konja u odvojak kanjona. Jašući iza pukovnika, Jensen odjednom podigne cijev svoje pušte i povuče otkonac... Borden se okrene u sedlu u uzaludnom pokušaju da uzvrat vatrom, no tada ga zahvati drugo Jensenovo tane. Čovjek isklizne iz sedla, ali noga mu zapne u stremenu... Jensen potjera svoga konja, dohvati Bordenovo laso s jabuke na sedlu i udari njegovoga konja. Životinja se zabaci stražnjim nogama a zatim se propne i potrči kanjonom. Jensen ju je neko vrijeme mirno promatrao preko ramena, a onda zakvači laso o jabuku sedla i nastavi jahati odvojkom sve dok se nije izgubio iz vidika.

Jud krene k Maggie, no odjednom mu se laso spusti preko ramena. Pokuša se okrenuti s vinčsterkom, ali u tom trenutku ga pogodi tane u nogu i baci na tlo. Tek tada ugleda lice Hala Corbina.

— Mislili smo da si već odavno nestao odavde, Wilsone!

— Ta nije to zemlja Bara-B-J!

— Bit će... uskoro! — Corbin načini još dva koraka i nogom od-

DA LI ZNATE DA JE »KVIZ«
SVAKOM MOZGU ANTIFRIZ

SVAKE DRUGE SRIJEDE

14 DANA ZABAVE, POUKE I
RAZONODE:

KVIZ

ENIGMATSKA REVIJA ZA
CIJELU OBITELJ!

SKANDINAVKE ● OSMOSMJERKE ●
KLASIČNE KRIŽALJKE ● REBUSI ● CRTANE
ZAGONETKE ● PREMETALJKE ● ZADACI IZ
LOGIKE ● KRIMI-PRIČA ● HUMORESKA I
DRUGO ŠTIVO ZA POUKU, ZABAVU I
RAZONODU PRUŽA VAM JUGOSLAVENSKA
ENIGMATSKA REVIJA »K V I Z«

gurne Judovu vinčesterku. – Sto radiš ovdje?

– Divim se krajoliku.

– Ne zbijaj šale! Što radiš ovdje?

– Upravo sam promatrao kako je Carl Jensen pucao pukovniku Bordenu u leđa. Ubojstvo. Najobičnije ubojstvo.

– Bordenu? Ne vjerujem!

– Zar nisi vidio?

– Vidio sam samo kako ovdje sjediš i promatraš onu dvojicu jahča dolje... A sada krenimo da bismo čuli što Carl Jensen misli o tvom boravku ovdje!

– Lijepo je što me želiš povesti... Eto, najprije si mi prostrijelio nogu, a sada od mene zahtijevaš da se spustim u kanjon!

– Nisi tako teško ozlijeđen, Wil-
sone! Hajde! – Corbin povuče laso i prevali Juda na lice.

Odjednom prasne hitac... Sa Corbinova lica Jud pročitao kako drugi hitac neće biti potreban da bi ga dokrajčio. Maggie izide iza stijene.

– Imam sjajnog predradnika! – sa smiješkom će Maggie. – Kamo god dodem, moram ga spašavati od nitkova s Bara-B-J! Nadala sam se da će biti drugačije – pomogne Judu da se oslobodi omče, a zatim se sagne i pregleda mu nogu. – Tane ti je prošlo kroz nogu, no vjerojatno ćeš preživjeti!

Povijui ranu kako su najbolje umjeli, a zatim Jud ustane i pokuša hodati. Premda je osjećao paklenske bolove, ipak je bio pokretan. Odjednom zastanu i počnu osluškivati.

– Jude, čuješ li?

– Zvuči poput stada stoke u trku... Stampedo!

– Pogledaj! – poviče Maggie.

Iz odvojka s druge strane pojavi se bujica goveda.

– Jude, čini se da su ovdje držali ukradenu stoku. Možda...

– Ta kazala si da si prošle godine bila ovdje.

– Prošlog proljeća.

– Ali zašto je ta stoka tako poju-

rila? Oh... zacijelo je dvjesta grla krenulo kanjonom!

– Možda se stoka uplašila kad je konj dovukao leš pukovnika Bordena.

– Zar si to vidjela? Zar si vidjela kako je Carl Jensen ustrijelio Bordena?

– Možda je to bio jedini način da prigrabi zlato za sebe. Jesi li znao da su godinama jahali zajedno?

– Čuo sam, ali nisam tome posvećivao pažnju. Koliko mi je poznato, Carl Jensen se prvi put pojavio na Baru-B-J prije osam godina. Dodi, Maggie! Podimo odavde! Možda Corbin nije bio sam.

Podu prema Hendersonovu logoru. Stoka se sada smirila, goveda su počela pasti po padinama koje su izbrazdale obje strane doline ispod njih.

Jud je osjećao žestoko udaranje bila u nozi. Pomogne si s nekoliko dobrih gutljaja »tezopaca«. Piće ga zapeče u želucu podjednako žestoko kao i rana na nozi. Hladnoću kiše nije više gotovo ni osjećao.

Čekali su do mraka.

– Evo ih, dolaze, Maggie – reče Jud.

Dva čovjeka na konjima vodila su dva tovarna konja i dva magarca. Za njima su pješačila još dva čovjeka, vodeći teško natovarane konje. Povorka skrene iza stijene kanjona i nestane iz vidika.

– Jesi li spremna, Maggie?

– Jesam.

Umjesto da se kreću po dnu kanjona, ljudi krenu stazom što se penjala uz njegove stijene, a zatim udare ravno u smjeru Waltova logora. Maggie i Jud požure pod zaštitu stabala, no Carl Jensen ih zapazi.

– Casse! Pogledaj tamo gore! – sjašu i uđu među stabla, a Jud ih opet izgubi iz vidika.

Odjednom se spusti žestoka kiša, munje zaparaju nebom iznad kanjona. Jud spazi neki pokret, okrene se i zapuca s boka. Naradni bljesak mu otkrije da je

ubio čovjeka koji je vodio natovarenog konja. Preostala su još trojica.

Začuje neko otimanje iznad sebe i okrene se. Maggie vrisne u tom trenutku. Prokletstvo! Uhvatio ju je jedan od Jensenovih.

— Wilsons! Čuješ li me? — pozove ga Carl Jensen.

— Čujem... Prokletstvo, ostavi djevojku!

— Neću još, Jude! — zareži Cass Jensen. — Neću je pustiti sve dok mi ne pružiš priliku da ti se odužim...

— Pusti je, prokletniče!

Maggie ponovo vrisne.

— Hoćeš li da vidiš što se događa s droljama poput ove, Jude? Zeliš li je vidjeti osakaćenih ruku, tako da će izgledati poput svog pijanog starca? Ne odbaciš li pušku, proći će još gore! Odbaci oružje i izidi!

Maggie opet vrisne, a Jud prokune i odbaci pušku.

— U redu, Cass! Dodi!

Noga ga silno zapeče. Doista nije znao kako će se dugo održati na nogama. No bude li za Maggie mogao otkupiti pet minuta vremena prije nego što ga srede...

Cass izide. Unatoč slabu svjetlu sumraka razabirala se silna surovost u izrazu njegova lica. Odmah nasrne na Juda. Ovaj predvidi njegov pokret i spusti se k tlu, zakotrlja se, a onda se naglo ispruži udarivši Cassa nogama u trbuh, tako da je ovaj zastenjao i zgrčio se na tlu.

— Platit ćeš zbog ovoga, Wilsons! — zareži Carl Jensen, žestoko udari Maggie u donju vilicu tako da je pala a zatim pode prema Judu.

— Stani, Jensene!

Bio je to glas Matta Sloanea... Tešku sačmaricu naslonio je na nisku granu. Iz jedne cijevi sukne plamen. Na udaljenosti od nekoliko metara ispred Matta sačma naprosto raznese utrobu Carla Jensena.

Cass Jensen rikne, ustane i potrči blatnom padinom u kanjon.

Matt Sloane dogradi pušku i pokrene se. Pričeka da Cass stigne u sredinu kanjona, a zatim se spusti na koljeno, nasloni teško oružje na stijenu i ispali hitac među goveda.

— Zaboga... — zavapi Jud a glas mu se izgubi u silnom mukanju goveda pomiješanom s grmljavinom.

Na blatnom dnu kanjona Cass Jensen padne na koljena... Pokuša ustati da izbjegne bujicu podivljale stoke, no goveda dojure silnom brzinom i sruše ga pod noge...

Jud pogleda u stranu. Kroz glavu mu prođe najčudnovatija misao: kad dode proljeće, ovdje će niknuti predivno cvijeće...

— Hvala ti, Matte! — reče Jud. Noga ga je paklenski boljela, premda je još sjedio na tlu. — Pođimo k Maggie. Je li ozlijeđena?

— Leži i šuti... ja ću je dovesti.

Matt Sloane se popne među drveće. Nekoliko trenutaka kasnije pojavi se pokraj Juda sa kćeri preko ramena.

— Zar su je...

— Nisu. Onaj nitkov ju je samo onesvijestio.

Maggie je disala duboko i pravilno. U mraku koji je postajao sve gušći Matt i Jud su gledali djevojku, znajući da će se ubrzo osvijestiti. Osim one ogrebotine na licu na njoj nisu mogli zapaziti nikakvu ozljedu.

— Matte, budimo oprezniji... preostao je još jedan!

S dvanaestak metara udaljenosti javi se drhtav glas:

— Tu sam... ne... neću se micati... taj ludi starac još drži pušku u rukama!

Oko podneva dojašu vojnici, dovedši meksičkog generalnog konzula. Judu se učini da već cijelu vječnost ispituju zlato koje je bilo natovareno na magarce i konje. Naposljetku se konzul okrene k Judu:

— Senior, bojim se da ste u zabludi. Nisam mogao identificirati nijednu polugu koja bi pripadala mojim ljudima. Prema tome ne

možete dobiti nagradu!

— Pa što će biti s tim zlatom?

— Ne pripada u moju nadležnost. Moram ga prepustiti kapetanu.

Naravno, kapetan pak reče da će cijelu stvar morati prepustiti državnom tužitelju.

I Jud tako provede čitave dane pričajući državnim i saveznim službenicima kako je dospio u Sonoru i kako je Carl Jensen potvrdio priču njegova oca o spilji prepunoj zlata. No službenici mu nisu povjerovali. Bili su duboko uvjereni samo u jedno: Sloaneovi i Jud Wilson su pretekli Jensenove i pukovnika Bordena. I zbog toga su ih zadržali dok ne odluče hoće li protiv njih podići optužnicu i za što će ih optužiti. Jud ih naposljetku nagovori da pođu u kanjon i pronađu spilju.

Pronašli su ih čak tri. Zlatko Meksikanaca nalazilo se u trećoj.

Budući da je Henderson poginuo ne ostavivši za sobom nikakve rodbine, nagrada je pripala Judu Wilsonu. Dvjesto šezdeset tri tisuće dolara!

— Matte, koliko je zadužen Circle Star?

— Ostavi to, Jude! Neću dopustiti da išta platiš umjesto mene.

— Nisam to ni mislio, ali moraš znati da će sudovi nastaviti svoj posao unatoč tome što je Borden mrtav. Dakle koliko iznosi dugovanja?

— Pedeset dvije tisuće. Ali nećeš to platiti! Nemoj da se naljutim zbog toga!

— Neću te naljutiti, a i novac ti neću dati! — krajičkom oka Jud zapazi kako je nešto zakipjelo u

Maggie. — A što je s mjestom predradnika? Je li još slobodno?

— Na što ciljaš, glupane?!

— Eto, premda hrana nije osobita, posao me još zanima. Bit će mi potreban dok ne pronadem kakvo mjestance na kojem bih se mogao smiriti i uzgajati dobre konje. Kako bi bilo kad bih uložio novac u dio Circle Stara? Dobit bismo mogli podijeliti. A zatim bih mogao kupiti nešto zemlje i urediti je za konje.

— To je već nešto drugo — progunda Matt.

— A što si ono kazao za hranu, Jude Wilson? — zareži Maggie.

— Kazao sam da je sjajna — sa smiješkom će Jud.

— Jude — reče Matt — moja ponuda još vrijedi ako je i tvoja na snazi.

— Moja?

— Ponudio si mi dobro piće ako pobijedimo!

— Dakako...

— Sada mi je sve jasno — uzdahne Maggie. — Jahat ću oko ograda i okupljati stoku, cijepati drva, kuhati i čistiti, a otac i muž će sjediti pokraj vatre, piti i pričati o dobrim starim vremenima.

— Nisam znao da te zaprosio, Maggie.

— I ne mora, oče! Želi li posao predradnika, izvadit će isprave kad podemo u grad da platimo dug. Ne želi li tako, može odmah odjahati do davola... preko slijedeće planine, pa slijedeće i slijedeće... sve dok mu stražnjica ne potone u plavi Pacifik!

— Zaboga — uzvikne Jud — kakvih li riječi!

U PRIPREMI:

Lewis B. Patten:
ZASJEDA

SVAKIH 14 DANA